

MEDIALIITON
ja
AMMATTILIITTO PRON sekä
VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET ry:n
välinen

TOIMIHENKILÖITÄ
KOSKEVA
TYÖEHTOSOPIMUS
2025–2028

SOVELTAMISOHJEINEEN

Sopimus on voimassa 29.2.2028 saakka

MEDIALIITON
ja
AMMATTILIITTO PRON sekä
VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET ry:n
välinen

TOIMIHENKILÖITÄ
KOSKEVA

TYÖEHTOSOPIMUS
2025–2028

SOVELTAMISOHJEINEEN

Sopimus on voimassa 29.2.2028 saakka

SISÄLLYSLUETTELO

Työehtosopimuksen tarkoitus	4
Hyvä neuvottelutapa	5
Allekirjoituspöytäkirja	6
Työehtosopimuspöytäkirja	11
Soveltamisala ja voimassaolo	18
1.1 Sopimuksen soveltamisala	18
1.2 Sopimuksen voimassaolo ja noudattaminen.....	18
1.3 Jatkuva neuvottelumenettely	18
1.4 Valvontavelvollisuus	18
Työsuhde	20
2.1 Työsopimuksen solmiminen	20
2.2 Työsuhteen ehtojen muuttaminen	20
Työaikamääräykset	22
3.1 Säännöllinen työaika	22
3.2 Keskimääräinen säännöllinen viikkotyöaika	22
3.3 Ilta- ja yötyölisät.....	22
3.4 Vapaapäivät.....	23
3.5 Arkipyhäviikot	23
3.6 Yli- ja lisätyö	23
3.7 Sunnuntaityo	24
3.8 Varallaolo.....	24
3.9 Hälytysluntoinen työ	24
3.10 Lepojat.....	24
3.11 Työaikapankki.....	25
3.12 40-tuntista työviikkoa tekeviä toimihenkilöitä koskeva työajan lyhennys.....	26
3.13 Sanomalehtityötä koskeva erityismääräys.....	27
Palkat ja palkanmaksu – TOVA (tullut voimaan 1.10.2008).....	30
4.1 Palkkarakenne	30
4.2 Työtehtävien muuttuminen.....	30
4.3 Vähimmäispalkat	31
4.4 Henkilökohtaisen palkan kokemusosa	31
4.5 Henkilökohtaisen pätevyyden ja työsuorituksen arviointi.....	31
4.6 Harjoittelijat ja kesätyöntekijät.....	32
4.7 Työaikojen vaikutus vähimmäispalkkoihin	32
4.8 Osa-ajan palkka	32
4.9 Sijaisuus	32
4.10 Palkan maksaminen	32
4.11 Muut palkkausjärjestelmät	32
4.12 Provisiopalkkaiset	32
4.13 Jouluraha	33
Lomat	36
5.1 Vuosiloma	36
5.2 Talviloma	37
5.3 Lomakorvaus työsuhteen jatkuessa ja prosentuaalinen lomapalkka	38
Sairaus- ja perhevapaat.....	40
6.1 Lääkärissäkäynti	40
6.2 Näkökykyä rasittava työ	41

6.3	Sairausajan palkka.....	41
6.4	Korvaava työ.....	42
6.5	Raskaus- ja vanhempainvapaa	42
6.6	Sairausvakuutuskorvaukset.....	42
6.7	Sairaalan lapsen hoitaminen	43
6.8	Lyhyt tilapäinen vapaa	43
Muut määräykset		46
7.1	Jäsenmaksujen perintä ja tilitys.....	46
7.2	Luottamustehtävät.....	46
7.3	Asevelvollisuus, aseeton ja siviilipalvelus sekä rauhanturvaamistehtävät	46
7.4	Kertausharjoitukset	46
7.5	Ryhmähenkivakuutus.....	47
7.6	Vastuuvakuutus.....	47
7.7	Järjestäytymisoikeus	47
Neuvottelumääräykset ja työrauha.....		50
8.1	Kokoontuminen työpaikalla.....	50
8.2	Paikallinen sopiminen	50
8.3	Työpaikan neuvottelujärjestys.....	50
8.4	Erimielisyyksien käsittely	51
8.5	Välimiesoikeus	51
8.6	Työrauha.....	52
8.7	Työriidat, joihin toimihenkilöt eivät osallistu	52
8.8	Selviytymistoimet yrityksen taloudellisissa vaikeuksissa	52
Yhteistoiminta viestintäteollisuudessa.....		56
Sopimus irtisanomisesta ja lomauttamisesta		57
Lomauttaminen.....		57
Irtisanominen työntekijän henkilöön liittyvästä syystä		58
Irtisanomismenettely		58
Erinäisiä määräyksiä		59
Erimielisyyksien selvittäminen		60
Luottamushenkilösopimus		62
Koulutussopimus		66
Työsuojelelusopimus – yleinen osa		68
Työsuojelelusopimus – erityinen osa		70
Hoitoonohjaus ja hoitoonohjaussopimusmalli		72
Matka- ym. korvaukset ja päivärahat		73
TOVA-opas: Lyhennelmä toimihenkilöiden palkkausjärjestelmäoppaasta.....		75
Asiahakemisto.....		81

Käytetyt lyhenteet:

TAL	Työaikalaki
TSL	Työsopimuslaki
VLL	Vuosilomalaki
Yt	Yhteistoiminta

TYÖEHTOSOPIMUKSEN TARKOITUS

Liitot ovat sopineet työehtosopimuksen tarkoitukseksi seuraavaa:

Työehtosopimuslain mukaan työehtosopimus on liittojen välinen sopimus ehdoista, joita yrityksessä on työsopimuksissa ja työsuhteissa noudatettava.

Yrityksen menestyminen, henkilöstön kehittyvät työehdot sekä työrauha ovat työehtosopimustoiminnan peruslähtökohtia.

Liitot pyrkivät työehtosopimustoiminnassaan edistämään sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta olennaisia ja tärkeitä tavoitteita, joitten mukaisesti yrityksissä:

- kyetään kannattavasti harjoittamaan toimintaa asiakkaita palvelemalla, mikä on edellytyksenä kilpailukykyisille työehdoille ja työsuhteturvalle,
- kyetään tarjoamaan yritysten palveluksessa olevalle henkilöstölle mahdollisuudet kehittää osaamistaan ja ammattitaitoaan ja siten lisätä vastuutaan ja motivaatiotaan yritystoiminnan ja työn jatkuvuuden turvaamiseksi,
- voidaan hyödyntää yhteistoimintaa ja osallistumisjärjestelmiä käyttämällä koko organisaation osaaminen ja resurssit,
- voidaan yhteistyössä edistää tuottavuutta ja kannattavuutta sekä luoda tuottavuuden kohottamiseen tähtäävä, motivoiva palkkaus- ja palkkiojärjestelmä.

HYVÄ NEUVOTTELUTAPA

Luottamusta lisäävän neuvottelukulttuurin edellytyksiä:

- Neuvotteluosapuolet ovat tasa-arvoisia. Tavoitteena on yhteisymmärryksen saavuttaminen.
- Neuvotteluosapuolten erilaiset edut tunnustetaan ja yhteistyö perustuu keskinäiseen kunnioitukseen.
- Neuvottelun kohteena olevista asioista tiedotetaan ajoissa ja seikkaperäisesti. Tavoiteltavan ratkaisun tarpeellisuus, vaikutukset ja vaihtoehdot selvitetään yhdessä.
- Neuvottelutavat perustuvat avoimuuteen, rehellisyyteen ja asioihin perehtymiseen.
- Neuvottelut työehtosopimuksen tulkintaa koskevissa kysymyksissä käydään työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti. Muissa asioissa aluksi sovitaan neuvottelujärjestys sekä todetaan osapuolet ja neuvottelijoiden valtuudet.
- Neuvottelut käydään joutuisasti aiheetonta hätäilyä tai viivyttelyä välttäen.
- Neuvottelutulos kirjataan riittävän tarkasti ja mahdollisimman ymmärrettävästi myöhempien erimielisyyksien välttämiseksi.
- Mikäli työehtosopimuksen tulkintaa koskevassa neuvottelussa jäädään erimielisiksi, kirjataan osapuolten kannat perusteluineen aina yhteiseen muistioon.

Liittojen neuvotteluyhteistyössä toteutetaan lisäksi seuraavia periaatteita:

- Tulkinnanvaraisessa tapauksessa ei sitouduta ennakolta yhden osapuolen kantaan.
- Liitot pyrkivät sopimusten tulkitsijoina objektiiviseen neuvotteluratkaisuun, joka sisältää selkeät perustelut.

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA

MEDIALIITTO

AMMATTILIITTO PRO

VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET

VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖITÄ KOSKEVA TYÖEHTOSOPIMUS

Aika 14.3.2025

Mikko Honkanen	Ammattiliitto Pro
Ira Kyntäjä	Ammattiliitto Pro
Maarit Linervo	Ammattiliitto Pro
Tuija Pircklén	Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet
Sari Ojala	Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet
Terhi Salonpää	Medialiitto
Minna Elo	Medialiitto
Maria Krans-Bredenberg	Medialiitto

Toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen osapuolet ovat sopineet 28.2.2025 saakka voimassa olleen työehtosopimuksen uudistamisesta tästä allekirjoituspöytäkirjasta ilmi käyvin muutoksin.

1. Sopimuskausi

Sopimuskausi on 1.3.2025–29.2.2028. Voimassaolo jatkuu senkin jälkeen vuoden kerrallaan, mikäli sitä ei puolin tai toisin irtisanota. Irtisanomisaika on kaksi kuukautta.

Osapuolet tarkastelevat vuoden 2026 marraskuun aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä alalla. Arvioinnin perusteella kummallakin osapuolella on mahdollisuus irtisanoa työehtosopimus päättymään 28.2.2027. Irtisanomista koskeva ilmoitus on kirjallisesti toimitettava viimeistään 31.12.2026 toiselle sopijaosapuolelle.

2. Palkankorotukset

2.1 Palkankorotukset vuonna 2025

Yleiskorotus 1.6.2025

Henkilökohtaisia palkkoja korotetaan 2 % suuruusella yleiskorotuksella 1.6.2025 lukien.

Vähimmäispalkat

Vähimmäispalkkoja korotetaan 2 % 1.6.2025.

Lisät ja korvaukset

Ilta- ja yötyölisää ja työsuojeluvaltuutetun korvausta korotetaan 2 % 1.6.2025.

Yrityskohtainen erä 1.10.2025

Erän suuruus on 0,5 % ja se lasketaan toimihenkilöiden yleiskorotuksella korottamattomien huhtikuussa 2025 maksettujen henkilökohtaisten palkkojen summasta.

Henkilökohtaiset palkat eivät sisällä olosuhteista tai työajoista johtuvia lisiä.

Luottamushenkilölle tai jos luottamushenkilöä ei ole, henkilökunnalle selvitetään erän määräytymisperusteet ja suuruus.

Erän käytöstä ja jakoperusteista neuvotellaan ja pyritään sopimaan paikallisesti.

Mikäli erän käytöstä ei sovita 11.9.2025 mennessä, yrityskohtainen erä jaetaan työnantajan päättämällä tavalla. Työnantajan tulee tällöin selvittää luottamushenkilölle tai henkilökunnalle, kuinka työnantajan päättämä osa erästä on käytetty.

Vähimmäispalkat

Vähimmäispalkkoja korotetaan 0,5 % 1.10.2025.

Lisät ja korvaukset

Ilta- ja yötyölisää ja työsuojeluvaltuutetun korvausta korotetaan 0,5 % 1.10.2025.

2.2 Palkankorotukset vuonna 2026

Yleiskorotus 1.5.2026

Henkilökohtaisia palkkoja korotetaan 1,9 %:n suuruisella yleiskorotuksella 1.5.2026 lukien.

Vähimmäispalkat

Vähimmäispalkkoja korotetaan 1,9 % 1.5.2026.

Lisät ja korvaukset

Ilta- ja yötyölisää ja työsuojeluvaltuutetun korvausta korotetaan 1,9 % 1.5.2026.

Yrityskohtainen erä 1.11.2026

Erän suuruus on 1,0 % ja se lasketaan toimihenkilöiden yleiskorotuksella korottamattomien huhtikuussa 2026 maksettujen henkilökohtaisten palkkojen summasta.

Henkilökohtaiset palkat eivät sisällä olosuhteista tai työajoista johtuvia lisiä.

Luottamushenkilölle tai jos luottamushenkilöä ei ole, henkilökunnalle selvitetään erän määräytymisperusteet ja suuruus.

Erän käytöstä ja jakoperusteista neuvotellaan ja pyritään sopimaan paikallisesti.

Luottamushenkilölle tai jos luottamushenkilöä ei ole, henkilökunnalle selvitetään erän määräytymisperusteet ja suuruus.

Mikäli erän käytöstä ei sovita 9.10.2026 mennessä, 0,7 % yrityskohtaisesta erästä jaetaan työnantajan päättämällä tavalla ja 0,3 % jaetaan yleiskorotuksena. Työnantajan tulee selvittää luottamushenkilölle tai henkilökunnalle, kuinka työnantajan päättämä osuus erästä on käytetty.

Vähimmäispalkat

Vähimmäispalkkoja korotetaan 1 % 1.11.2026.

Lisät ja korvaukset

Ilta- ja yötyölisää ja työsuojeluvaltuutetun korvausta korotetaan 1 % 1.11.2026.

2.3 Mikäli työehtosopimusta ei irtisanota: Palkankorotukset vuonna 2027

Yleiskorotus 1.5.2027

Henkilökohtaisia palkkoja korotetaan 1,9 % suuruisella yleiskorotuksella 1.5.2027 lukien.

Vähimmäispalkat

Vähimmäispalkkoja korotetaan 2 % 1.5.2027.

Lisät ja korvaukset

Ilta- ja yötyölisää ja työsuojeluvaltuutetun korvausta korotetaan 2 % 1.5.2027.

Yrityskohtainen erä 1.5.2027

Erän suuruus on 0,5 % ja se lasketaan toimihenkilöiden yleiskorotuksella korottamattomien maaliskuussa 2027 maksettujen henkilökohtaisten palkkojen summasta.

Henkilökohtaiset palkat eivät sisällä olosuhteista tai työajoista johtuvia lisiä.

Luottamushenkilölle tai jos luottamushenkilöä ei ole, henkilökunnalle selvitetään erän määräytymisperusteet ja suuruus.

Erän käytöstä ja jakoperusteista neuvotellaan ja pyritään sopimaan paikallisesti.

Mikäli erän käytöstä ei sovita 28.4.2027 mennessä, 0,4 % yrityskohtaisesta erästä jaetaan työnantajan päättämällä tavalla ja 0,1 % jaetaan yleiskorotuksena. Työnantajan tulee selvittää luottamushenkilölle tai henkilökunnalle, kuinka työnantajan päättämä osuus erästä on käytetty.

3. Työaikamääräykset

Poistetaan asuntoparallaoloa koskevan 3.8 määräyksen kohdat 1-6:

Asuntoparallaolo

Ellei paikallisesti toisin sovita, noudatetaan seuraavia määräyksiä:

1. Jos toimihenkilö sopimuksen mukaan on velvollinen oleskelemaan asunnossaan tai muualla päivystys valmiudessa, josta hänet tarvittaessa voidaan sovitulla tavalla kutsua työhön, maksetaan hänelle siltä ajalta, jonka hän joutuu olemaan sidottuna työtä suorittamatta, puoli palkkaa laskettuna säännöllisestä peruspalkasta.

~~2. Varallaolokorvaus maksetaan kuitenkin vähintään neljältä varallaolotunnilta.~~

~~3. Varallaoloajaksi ei tule sopia toimihenkilön kannalta haitallisia ja lyhyitä ajanjaksoja siten, ettei varallaoloaika olisi yhdenjaksoinen.~~

~~4. Varallaoloaikaa ei lueta työaikaan.~~

~~5. Varallaolosopimuksen perusteella tehty työ korvataan 3 luvun 6 §:n mukaisesti.~~

~~6. Varallaoloon liittyvästä työhöntulosta toimihenkilölle aiheutuvat ylimääräiset kustannukset korvaa työnantaja.~~

4. Palkat ja palkanmaksu- TOVA

Lisätään työehtosopimuksen 4.9 toiseen kappaleeseen seuraava lisäys (kursiivilla):

Sijaisuuskorvauksen maksaminen edellyttää, että sijaisuus kestää yhdenjaksoisesti vähintään viisi työpäivää. *Yhdenjaksoisuutta ei katkaise työehtosopimuksen 3.4. tai 3.5 kohdan mukainen vapaa.* Jos sijaisuuskorvauksen maksamisedellytys täyttyy, korvaus maksetaan sijaisuuden alusta lukien.

5. Lomat

Lisätään työehtosopimuksen 5.2 kohtaan 6. seuraava lisäys (kursiivilla):

Talvilomasta siirtyä ensimmäiset viisi yhdenjaksoisena annettua päivää, jos työntekijä on loman alkaessa työkyvytön. *Yhdenjaksoisuutta ei katkaise työehtosopimuksen 3.4. tai 3.5 kohdan mukainen vapaa.* Siirrettävän talviloman tulee sisältää viisi talvilomapäivää.

6. Sairaus- ja perhevapaat

Muutetaan 6.6. kohta seuraavasti (muutokset kursiivilla):

1. Työnantajalla, joka suorittaa sairaus- tai perhevapaa ajalta palkkaa, on oikeus saada samalta ajalta tuleva sairausvakuutuslain mukainen päiväraha taikka enintään maksettua palkkaa vastaava osa siitä itselleen.

Milloin työntekijä saa saman työkyvyttömyyden perusteella korvausta ansion menetyksestä *työtapaturma- ja ammattitautilain*, työntekijän eläkelain, *muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen nojalla*, on työnantajalla oikeus saada ja nostaa palautuksena enintään maksettua palkkaa vastaava osa samalta ajalta sadusta korvauksesta.

2. Palkanmaksuvelvollisuutensa työnantaja voi toteuttaa myös maksamalla sairausvakuutuslain mukaan maksetun päivärahaetuuden täydennykseksi palkkaa sairauden tai perhevapaa ajalta siten, että työntekijä saa samat edut, joista tässä on sovittu. Milloin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha on yhtä edullinen kuin edellä sovituin tavoin maksettava palkka, ei muuta palkkaa sairaus- tai perhevapaa ajalta makseta.

3. Jos sairausvakuutuslain, *muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen* mukaista päivärahaa tai korvausta ei henkilöstä itsestään johtuvista syistä makseta tai se maksetaan vähäisempänä kuin mihin hänellä sairausvakuutuslain, *muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen* mukaan olisi ollut oikeus, on työnantajalla oikeus palkasta vähentää se osa, mikä työntekijän moitittavan laiminlyönnin johdosta on jäänyt suorittamatta.

7. Muut määräykset

Muutetaan työehtosopimuksen 7.2. kohta 2. seuraavasti:

Ammattiliiton edustajiston ja hallituksen sekä näiden asettamien pysyvien valmisteluelinten kokouksiin käytettyä aikaa ei vähennetä toimihenkilöiden palkallisesta työajasta.

Lisätään työehtosopimuksen 7.2 uusi kohta 5:

Pääluottamus henkilön, luottamus henkilön tai työsuojeluvaltuutetun palkkaa ei vähennetä hänen osallistuessaan Ammattiliitto Pron järjestämään henkilöstöedustajille kohdennettuun tilaisuuteen. Työsuojeluvaltuutettu voi osallistua tähän tilaisuuteen silloin kun käsitellään hänen rooliinsa ja tehtäviinsä liittyviä asioita. Osallistumisesta on ilmoitettava työnantajalle vähintään kolme viikkoa ennen tilaisuutta. Palkallinen aika on yksi työpäivä kalenterivuodessa.

Mikäli tilaisuuksia on useampi kalenterivuodessa, sovitetaan työnantajan kanssa, mihin tilaisuuteen edellä mainittu henkilö voi osallistua. Mikäli osallistumisesta aiheutuu tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle, työnantajan on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle viimeistään kaksi viikkoa ennen tilaisuuden alkua syy, jonka takia vapauden myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa.

8. Koulutussopimus

Lisätään työehtosopimuksen 12 luvun koulutussopimuksen 5 §:n 1. kohtaan uusi kappale:

Mikäli edellä mainittu henkilö on jo käynyt vastaavan Teollisuusliiton ay- tai työsuojelukurssin, ei oikeutta

osallistua vastaavalle Pron ay- tai työsuojelukurssille ole. Kurssi katsotaan vastaavaksi, jos sen sisällöstä vähintään puolet on samansisältöinen. Työnantaja ja yksittäinen koulutus sopimuksen 5 §:ssä tarkoitettu henkilö paikallisesti sopivat siitä, mihin Pron ay- ja työsuojelukurssille henkilöstön edustaja voi osallistua. Henkilön halutessa sopia työnantajansa kanssa Pron ay- ja työsuojelukurssille menemisestä, ko. henkilö osoittaa työnantajalle, minkä sisältöinen hänen Teollisuusliitossa käymänsä kurssi on ja miten se eroaa Pron vastaavasta ay- ja työsuojelukurssista. Mikäli asiassa ei päästä ko. kurssille aikovan henkilön ja työnantajan kanssa sopimukseen, liittojen välinen koulutustyöryhmä ratkaisee asian em. periaatteen mukaisesti vertailemalla ao. henkilön aiemmin käymien kurssien sisältöä Pron ay- ja työsuojelukurssin sisältöön.

9. Etätyö

Lisätään allekirjoituspöytäkirjaan seuraava suositus:

Liitot ovat yhteistyössä laatineet etätyökäytäntöjä koskevan ohjeistuksen, jota yritykset voivat halutessaan hyödyntää.

Etätyötä tehdään sovellettavan lainsäädännön, työehtosopimuksen ja yrityksessä noudatettavien pelisääntöjen puitteissa. Työnantaja päättää työnjohto-oikeutensa puitteissa, milloin etätyön tekeminen on mahdollista ja miten etätyökäytäntöjä on mahdollisesti muutettava. Niissä tehtävissä, joissa työnantaja katsoo etätyön olevan mahdollista, toimihenkilö voi tehdä etätyötä yrityksen kulloisenkin käytännön mukaisesti. Liitot ovat yhtä mieltä siitä, että paikallisten osapuolten on hyvä käydä vuoropuhelua etätyökäytännöistä ja niiden kehittämisestä työpaikan rakenne ja organisaatio huomioiden.

Vuoropuhelua voidaan käydä esimerkiksi seuraavista etätyöhön liittyvistä asioista:

- Työvälineet ja niiden käyttö
- Työaika ja työajan seuranta
- Tietoturva
- Yhteydenpito/tiedonkulku
- Etätyön tekemisen paikat
- Työsuojelliset näkökohdat
- Vakuutussuojan kattavuus
- Poissaoloihin ja niistä ilmoittamiseen liittyvät säännöt
- Ongelmatilanteisiin puuttuminen

Etätyötä koskeva ohjeistus ei ole työehtosopimuksen osa.

10. Lakiviittaukset

Osapuolet toteavat, että alla mainittujen työehtosopimusmääräysten viittaukset lakipykäliin tarkoittavat, että lainsäädännöstä noudatetaan sen sisältöisenä kuin se kulloinkin on voimassa.

Todetaan, että liittojen välillä sovitussa työehtosopimuspyytäkirjassa 13.11.2017 on jo sovittu, että työehtosopimuksessa olevat määräaikaista työ sopimusta, koeaikaa ja takaisinottamista koskevat viittaukset lakipykäliin tarkoittavat, että lainsäädännöstä noudatetaan sen sisältöisenä kuin se kulloinkin on voimassa.

Liitot toteavat, että työntekijän henkilöön liittyvä irtisanominen määräytyy kulloinkin voimassa olevan työ sopimust lain mukaisesti. Siten muutetaan työehtosopimuksen 10 luvun 8 §:n 1. kohta vastaamaan kulloinkin voimassa olevaa lakia. Muutos astuu voimaan lain tullessa voimaan.

Poistetaan työehtosopimuksen 2.2.3 kohdasta toinen lause:

~~Toimihenkilön työsuhteen ehtoja voidaan muuttaa, mikäli molemmat osapuolet siitä sopivat. Mikäli asiasta ei voida sopia, voidaan muutos toteuttaa, mikäli sille on irtisanomissuojasopimuksen mukainen asiallinen ja painava syy ja mikäli noudatetaan irtisanomisaikaa.~~

11. Paikalliset sopimukset

Paikallisten sopimusten voimassaolo

Jos yrityksessä, joka on ennen 1.3.2025 noudattanut joko Medialiiton ja Pron tai Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välistä toimihenkilöitä koskevaa työehtosopimusta tai näitä molempia, on tehty toiseen työehtosopimukseen tai molempiin em. työehtosopimuksiin perustuva paikallinen sopimus, sopijaosapuolet toteavat, että ko. paikallisten sopimusten voimassaolo jatkuu sellaisenaan kunkin paikallisen sopimuksen ehtojen mukaisesti siitä riippumatta, että Grafinet on siirtynyt Pron jäseneksi 1.2.2025 ja sopii toimihenkilöitä koskevasta työehtosopimuksesta Medialiiton ja Pron kanssa. Sopijaosapuolet toteavat, että em. paikalliset sopimukset perustuvat Medialiiton, Pron ja Grafinetin väliseen 1.3.2025 voimaan tulevaan työehtosopimukseen.

12. Erimielisyydet

Sopijaosapuolet sopivat, että Pro tai Grafinet ei voi saattaa liittojen väliseksi erimielisyydeksi ja työtuomioistuimeen / välimiesoikeuteen sellaisia erimielisyyksiä, jotka perustuvat Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin väliseen 28.2.2025 päättyvään tai sitä edeltäviin ko. osapuolten välisiin työehtosopimuksiin.

13. Työryhmä

Provisiopalkkatyöryhmä

Sopijaosapuolet sopivat työryhmästä, joka:

- selvittää provisiopalkkauksen käyttöä toimialalla ja
- tarkastelee provisiopalkkaa koskevaan määräykseen liittyviä ongelmakohtia.

Työryhmän tavoitteena on, että työryhmä valmistelee provisiopalkkaa koskevan määräyksen sellaiseksi, että alalla voidaan käyttää aidosti provisioon perustuvaa palkkausta.

14. Tutustu työelämään ja tienaa

Sovittiin, että Tutustu työelämään ja tienaa -sopimus uusitaan vuosille 2026–2027. Korvaus on vuonna 2026 ja 2027 395 euroa.

15. Yhteinen koulutus

Liitot järjestävät yhteistä koulutusta erikseen sovittavasta aiheesta, kuten teknologian kehittymisen (esim. AI) vaikutuksesta työhön tai muista työelämän murrokseen liittyvistä aiheista.

16. Muut korjaukset

Poistetaan työehtosopimuksen 3.2 kohdan toinen kappale:

~~Yrityksissä, joissa on valittu sekä Teollisuusliitto/Grafinetin että ammattiliitto Pron jäseniä edustava luottamushenkilö, yhteen ylityökäsitteeseen liittyvät kysymykset käsitellään kolmikantaisesti.~~

Muutetaan työehtosopimuksen 9 luvun 2. kohdan mukainen liittojen suositus seuraavasti:

Allekirjoittaneet liitot suosittelevat, että yhteistoiminnan peruseriaatteita noudatetaan myös yrityksissä, joihin ei sovelleta yhteistoimintalakia.

Poistetaan työehtosopimuksen 11 luvun 6 §:n huomautus:

~~Huomautus: Yrityksessä, jonka työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä säännöllisesti on vähintään 20, tiedot annetaan yhteistoimintalain 3 luvun 10 §:n mukaisesti. (Viitattu lainsäädännös ei ole työehtosopimuksen osa.)~~

Muutetaan työehtosopimuksen 12 luvun 6 §:n 3. kohta seuraavasti (muutos kursivilla):

3. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti työnantajan ja pääluottamushenkilön kesken.

Muutetaan työehtosopimuksen 17 luvun TOVA-oppaan 2.3 kohdan viimeinen lause seuraavasti (muutos kursivilla):

Työnantajan tulee myös selvittää luottamushenkilöille henkilökohtaisia palkkoja koskevan 8 prosentin vähimmäisehdon täyttyminen työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten yhteydessä, kuitenkin kerran vuodessa.

MEDIALIITTO

AMMATTILIITTO PRO

VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET

TYÖEHTOSOPIMUSPÖYTÄKIRJA

**MEDIALIIITTO
AMMATTILIITTO PRO
VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET**

VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖITÄ KOSKEVA TYÖEHTOSOPIMUS

Aika 24.2.2025

Antti Hakala Ammattiliitto Pro
Mikko Honkanen Ammattiliitto Pro

Tuija Pircklén Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet

Terhi Salonpää Medialiitto
Minna Elo Medialiitto
Maria Krans-Bredenberg Medialiitto

1. Tausta ja määritelmät

Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry (myöh. Grafinet) on 31.1.2025 asti ollut Teollisuusliitto ry:n alainen valtakunnallinen ammattiosasto. 1.2.2025 Grafinet on siirtynyt Ammattiliitto Pro ry:n (myöh. Pro) valtakunnalliseksi jäsenyhdistykseksi.

Viestintäalalla on 28.2.2025 asti voimassa kaksi erillistä toimihenkilöitä koskevaa työehtosopimusta, joista ensimmäisen työehtosopimuksen sopijaosapuolina ovat Medialiitto ja Pro sekä toisen työehtosopimuksen osalta Medialiitto – Teollisuusliitto sekä Grafinet. Jälkimmäisen työehtosopimuksen osalta Grafinet, joka on ollut 31.1.2025 asti Teollisuusliittoon kuulunut valtakunnallinen alayhdistys, on ko. työehtosopimuksen allekirjoittanut sopijaosapuoli.

Medialiitto, Grafinet ja Pro toteavat, että Medialiiton ja Grafinetin osalta Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välillä 1.3.2023 voimaan tulleen työehtosopimuksen jälkivaikutus säilyy riippumatta siitä, että Grafinet on siirtynyt Pron jäseneksi ja tulee sopijaosapuoleksi Medialiiton ja Ammattiliitto Pron kanssa toimihenkilöitä koskevaan työehtosopimukseen.

Medialiiton ja Pron välillä 1.3.2023 voimaan tullut toimihenkilöitä koskeva työehtosopimus on voimassa 28.2.2025 asti. 1.3.2025 voimaan tulevasta toimihenkilöitä koskevasta työehtosopimuksesta sopivat Medialiitto, Pro ja Grafinet. Näin ollen Teollisuusliitto ei enää ole 1.3.2025 voimaan tulevan työehtosopimuksen sopijaosapuoli.

Jos yrityksessä ei ole valittu prolaista eikä grafinetlaisia luottamushenkilöä ennen 31.12.2024 ja tällaiseen yritykseen valitaan luottamushenkilö 1.3.2025 jälkeen ko. päivänä voimaan tulevan Medialiiton, Pron ja Grafinetin välillä tehdyn toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen mukaisesti, nämä työehtosopimuspöytäkirjan määräykset eivät koske ko. luottamushenkilöä.

Siltä osin kuin tässä työehtosopimuspöytäkirjassa ei ole toisin sovittu, noudatetaan sopijaosapuolten välillä tehtyä kulloinkin voimassa olevan työehtosopimuksen määräyksiä.

Jatkossa tässä työehtosopimuspöytäkirjassa:

- *Grafinetlaisella luottamushenkilöllä* tarkoitetaan luottamushenkilöä, joka on valittu luottamushenkilöksi Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välillä 2023–2025 voimassa olevan työehtosopimuksen perusteella luottamushenkilövaaleissa 31.12.2024 mennessä, josta on tehty kirjallinen ilmoitus työnantajalle 31.12.2024 mennessä ja joka sittemmin tulee Ammattiliitto Pron jäseneksi viimeistään 28.2.2025.
- Grafinetlaisen luottamushenkilön asema jatkuu tämän työehtosopimuspöytäkirjan määräysten mukaisesti vain, jos ko. luottamushenkilö siirtyy Ammattiliitto Prohon 28.2.2025 mennessä ja jatkaa edelleen jäsenyhdistys Grafinetin jäsenenä.

- *Grafinetlaisella varaluottamushenkilöllä* tarkoitetaan varaluottamushenkilöä, joka on valittu varaluottamushenkilöksi Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välillä 2023–2025 voimassa olevan työehtosopimuksen perusteella luottamushenkilövaaleissa 31.12.2024 mennessä, josta on tehty kirjallinen ilmoitus työnantajalle 31.12.2024 mennessä ja joka sittemmin tulee Ammattiliitto Pron jäseneksi viimeistään 28.2.2025.
 - Grafinetlaisen varaluottamus-henkilön kausi jatkuu tämän työehtosopimuspytökirjan määräysten mukaisesti vain, jos ko. varaluottamushenkilö siirtyy Ammattiliitto Prohon 28.2.2025 mennessä ja jatkaa edelleen jäsenyhdistys Grafinetin jäsenenä.
- Grafinetlaisen luottamus- ja varaluottamus-henkilön kauden jatkumisen edellytyksenä on, että luottamushenkilö tai varaluottamus-henkilö toimittaa työnantajalleen 28.2.2025 mennessä ilmoituksen siitä, että hän on tämän työehtosopimuspytökirjan mukainen grafinetlainen luottamus- tai varaluottamushenkilö ja Ammattiliitto Pron ja sen jäsenyhdistys Grafinetin jäsen.
- *Prolaisella luottamushenkilöllä* tarkoitetaan luottamushenkilöä, joka on valittu Media-liiton ja Pron joko 2022–2023 voimassa olleen tai 2023–2025 voimassa olevan työehtosopimuksen perusteella 31.12.2024 mennessä, ja josta on tehty kirjallinen ilmoitus työnantajalle 31.12.2024 mennessä ja joka on Ammattiliitto Pron jäsen.
 - Prolaisen luottamushenkilön asema jatkuu tämän työehtosopimuspytökirjan määräysten mukaisesti.
- *Prolaisella varaluottamushenkilöllä* tarkoitetaan varaluottamushenkilöä, joka on valittu Medialiiton ja Pron 2022–2023 voimassa olleen tai 2023–2025 voimassa olevan työehtosopimuksen perusteella 31.12.2024 mennessä, ja josta on tehty kirjallinen ilmoitus työnantajalle 31.12.2024 mennessä ja joka on Ammattiliitto Pron jäsen.
 - Prolaisen varaluottamushenkilön kausi jatkuu tämän työehtosopimus-pytökirjan määräysten mukaisesti.

- Sopijaosapuolilla tarkoitetaan sekä Media-liittoa, Prota että Grafinetia kaikkia yhdessä.

Sopijaosapuolet toteavat, että tämän työehtosopimus-pytökirjan kohdat 2–4 ovat voimassa osana työehto-sopimusta tämän työehtosopimuspytökirjan mukai-sen siirtymäajan päättymisen jälkeenkin. Sopijaosa-puolet sopivat, että tämän työehtosopimuspytökirjan kohdat 2.1 ja 3. kirjataan osaksi 1.3.2025 voimaan tulevan työehtosopimuksen allekirjoitus/töyehtosopi-muspytökirjaa sekä tätä seuraavien työehtosopimus-ten allekirjoitus/töyehtosopimuspytökirjoihin. Tämän työehtosopimuspytökirjan kohta 4. kirjataan 1.3.2025 voimaan tulevan työehtosopimuksen teksteihin ohei-sen liitteen mukaisesti (LIITE 1).

2. Paikalliset sopimukset

2.1 Paikallisten sopimusten voimassaolo

Jos yrityksessä, joka on ennen 1.3.2025 noudattanut joko Medialiiton ja Pron tai Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välistä toimihenkilöitä koskevaa työehtoso-pimusta tai näitä molempia, on tehty toiseen työehtoso-pimukseen tai molempiin em. työehtosopimuksiin pe-rustuva paikallinen sopimus, sopijaosapuolet toteavat, että ko. paikallisten sopimusten voimassaolo jatkuu sellaisenaan kunkin paikallisen sopimuksen ehtojen mukaisesti siitä riippumatta, että Grafinet on siirtynyt Pron jäseneksi 1.2.2025 ja sopii toimihenkilöitä koske-vasta työehtosopimuksesta Medialiiton ja Pron kanssa. Sopijaosapuolet toteavat, että em. paikalliset sopimuk-set perustuvat Medialiiton, Pron ja Grafinetin väliseen 1.3.2025 voimaan tulevaan työehtosopimukseen.

2.2 Paikallinen sopiminen luottamushenkilön kanssa 1.3.2025 lukien

2.2.1 Paikallinen sopiminen, jos yrityksessä on sekä prolainen että grafinetlainen luottamushenkilö

Sopijapuolet toteavat, että Medialiiton, Pron ja Grafine-tin välisen toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuk-sen soveltamispiiriin kuuluvat toimihenkilöt muodos-tavat yhden henkilöstöryhmän.

Jos yrityksessä tehdään Medialiiton, Pron ja Grafine-tin välillä 1.3.2025 voimaan tulevaan työehtosopimuk-seen perustuva luottamushenkilön kanssa tehtävä pai-kallinen sopimus ja yrityksessä on siirtymäkaudella sekä prolainen että grafinetlainen luottamushenkilö ja asia koskee molempien luottamushenkilöiden alun perin ennen 1.3.2025 tapahtuvaa muutosta edusta-mia toimihenkilöitä, pyritään asiasta neuvottelemaan yhdessä molempien luottamushenkilöiden kanssa. So-pijaosapuolet toteavat, että edellä mainitun työehtoso-pimuksen perusteella tehty paikallinen sopimus katso-

taan kuitenkin päteväksi, vaikka paikallisen sopimuksen allekirjoittaa/tekee vain toinen edellä mainituista luottamushenkilöistä. Ko. paikallisen sopimuksen allekirjoittavan/tekevän luottamushenkilön katsotaan tuolloin edustavan ko. paikallisen sopimuksen osalta koko yrityksen ko. työehtosopimuksen soveltamisalan piirissä olevaa henkilöstöä. Siirtymäkaudella tehty työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus on voimassa siinä sovittujen ehtojen mukaisesti ja voimassaolo jatkuu myös siirtymäkauden jälkeen, jos paikallisessa sopimuksessa oleva sopimuksen voimassaoloaika ulottuu siirtymäajan jälkeiseen aikaan.

2.2.2 Paikallinen sopiminen, jos yrityksessä on vain joko grafinetlainen tai prolainen luottamushenkilö

Sopijapuolet toteavat, että Medialiiton, Pron ja Grafinetin välisen toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvat toimihenkilöt muodostavat yhden henkilöstöryhmän.

Jos yrityksessä on vain joko prolainen luottamushenkilö tai grafinetlainen luottamushenkilö, on ko. luottamushenkilön allekirjoittama/tekemä Medialiiton, Pron ja Grafinetin työehtosopimukseen perustuva luottamushenkilön kanssa tehtävä paikallinen sopimus voimassa sellaisenaan siinä sovittujen ehtojen mukaisesti siirtymäkaudella ja jatkuu myös siirtymäkauden jälkeen, jos paikallisessa sopimuksessa oleva sopimuksen voimassaoloaika ulottuu siirtymäajan jälkeiseen aikaan. Ko. paikallisen sopimuksen allekirjoittavan/tekevän luottamushenkilön katsotaan tuolloin edustavan ko. paikallisen sopimuksen osalta koko yrityksen ko. työehtosopimuksen soveltamisalan piirissä olevaa henkilöstöä.

2.2.3 Paikallinen sopiminen koskien palkkaratkaisujen neuvotteluja

Kohtien 2.2.1 ja 2.2.2 sopijaosapuolia koskevia määräyksiä noudatetaan myös 1.3.2025 voimaan tulevan työehtosopimuksen palkkaratkaisuun mahdollisesti liittyvissä neuvotteluissa, jotka käydään tässä työehtosopimuspyytäkirjassa tarkoitettujen luottamushenkilöiden kanssa siirtymäkauden aikana.

3 Erimielisyydet

Sopijaosapuolet sopivat, että Pro tai Grafinet ei voi saattaa liittojen väliseksi erimielisyydeksi ja työtuomioistuimeen / välimiesoikeuteen sellaisia erimielisyyksiä, jotka perustuvat Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin väliseen 28.2.2025 päättyvään tai sitä edeltäviin ko. osapuolten välisiin työehtosopimuksiin.

4 Ammattiyhdistys- ja työsuojelukoulutus

1.3.2025 voimaan tulevan työehtosopimuksen koulutussopimuksen 5 §:n mukaan koulutustyöryhmän hyväksymille ay-kursseille saavat pääluottamushenkilö, varapääluottamushenkilö, luottamushenkilö, varaluottamushenkilö ja ammattiosaston tai yhdistyksen puheenjohtaja osallistua heidän palkkaansa enintään kuukauden osalta vähentämättä. Työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu, työsuojeluasiamies ja työsuojelutoimikunnan jäsen saavat osallistua yhteistyötehtäviinsä liittyville enintään kahden viikon pituisille kursseille heidän palkkaansa vähentämättä.

Mikäli edellä mainittu henkilö on jo käynyt vastaavan Teollisuusliiton ay- tai työsuojelukurssin, ei oikeutta osallistua vastaavalle Pron ay- tai työsuojelukurssille ole. Näin ollen osallistumisoikeus koskee vain sellaisia Pron järjestämiä ay- ja työsuojelukursseja, joiden sisällöstä yli puolet on erilainen kuin heidän aikaisemmin Teollisuusliiton ay- ja työsuojelukursseilla käymänsä vastaava kurssi. Työnantaja ja yksittäinen koulutussopimuksen 5 §:ssä tarkoitettu henkilö paikallisesti sopivat siitä, mihin Pron ay- ja työsuojelukurssille henkilöstön edustaja voi osallistua. Koulutussopimuksen 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden halutessa sopia työnantajansa kanssa Pron ay- ja työsuojelukurssille menemisestä, ko. henkilö osoittaa työnantajalle, minkä sisältöinen hänen Teollisuusliitossa käymänsä kurssi on ollut ja miten se eroaa Pron vastaavasta ay- ja työsuojelukurssista. Mikäli asiassa ei päästä ko. kurssille aikovan henkilön ja työnantajan kanssa sopimukseen, liittojen välinen koulutustyöryhmä ratkaisee asian em. periaatteen mukaisesti vertailemalla ao. henkilön aiemmin käymien kurssien sisältöä Pron ay- ja työsuojelukurssin sisältöön.

5 Määräaikaiset siirtymäsäännökset

5.1 Siirtymäajan määräysten soveltamisala ja voimassaolo

Nämä määräaikaiset kohtien 5.1–5.7 mukaiset siirtymäajan määräykset tulevat voimaan, kun Medialiitto, Pro ja Grafinet allekirjoittavat tämän työehtosopimuspyytäkirjan. Siirtymäajan määräykset ovat voimassa 30.6.2026 saakka. Siirtymäkausi päättyy kuitenkin jo- ka tapauksessa viimeistään silloin, kun 1.3.2025 al- kava työehtosopimuskausi päättyy. Tämä työehtosopi- muspyytäkirja raukeaa kuitenkin sinä päivämääränä, kun sopijaosapuolet tai yksi sopijaosapuolista ilmoit- taa, ettei enää tee toimihenkilöitä koskevaa työehto- sopimusta.

Jos yrityksessä ei ole valittu prolaista eikä grafinetlais- ta luottamushenkilöä ennen 31.12.2024 ja tällaiseen yritykseen valitaan luottamushenkilö 1.3.2025 jälkeen

ko. päivänä voimaan tulevan Medialiiton, Pron ja Grafinetin välillä tehdyn toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen mukaisesti, nämä siirtymäsäännökset eivät koske ko. luottamushenkilöä.

Siltä osin kuin tässä työehtosopimuspöytäkirjassa ei ole toisin sovittu, noudatetaan sopijaosapuolten välillä kulloinkin voimassa olevan työehtosopimuksen määräyksiä. Osapuolet toteavat selvyyden vuoksi, että näillä siirtymäajan määräyksillä ei lähtökohtaisesti oteta kantaa erilaisiin yritysjärjestelytilanteisiin (esim. sulautuminen), vaan ko. tilanteissa otetaan huomioon yleiset työoikeudelliset periaatteet.

5.2 Luottamushenkilökausi ja luottamushenkilön asema

Mikäli yrityksessä, joka soveltaa 1.3.2025 alkaen Medialiiton, Pron ja Grafinetin välillä sovittua työehtosopimusta, on valittu 31.12.2024 mennessä grafinetlainen luottamushenkilö ja prolainen luottamushenkilö, sopijaosapuolet sopivat, että siirtymäajan aikana edellä mainitussa yrityksessä on mahdollista olla edellä mainitut molemmat sekä grafinetlainen että prolainen luottamushenkilö. Tällöin ko. luottamushenkilöllä on Medialiiton, Pron ja Grafinetin välillä sovittavan työehtosopimuksen mukaiset oikeudet ja velvollisuudet kuitenkin siten, että tässä työehtosopimuspöytäkirjassa sovitut poikkeukset ja lisäykset otetaan huomioon.

Grafinetin luottamushenkilöt on valittu 31.12.2024 mennessä. Tällöin valittujen luottamushenkilöiden kauden pituus on alun perin ollut tarkoitus olla kaksi vuotta, mikä tarkoittaa sitä, että em. luottamushenkilökausien olisi alun perin tullut päättyä viimeistään 31.12.2026. Ammattiliitto Pron luottamushenkilöiden, jotka on valittu ennen 31.12.2024, kausien alkuperäinen pituus vaihtelee ollen pisimmillään kolme vuotta, mikä tarkoittaa, että Pron luottamushenkilökausien olisi alun perin tullut päättyä viimeistään 31.12.2027.

Sopijaosapuolet sopivat, että sekä prolaisten että grafinetlaisten luottamushenkilöiden ja heidän varaluottamushenkilöiden luottamus- ja varaluottamushenkilökaudet päättyvät samaan aikaan viimeistään 30.6.2026. Mikäli luottamushenkilön tai varaluottamushenkilön alkuperäinen kausi päättyy ennen 30.6.2026, päättyy luottamushenkilökausi tai varaluottamushenkilökausi alkuperäisenä ajankohtana. Mikäli luottamushenkilö luopuu tehtävästään ennen 30.6.2026, eikä hänen varaluottamushenkilönsä ota luottamushenkilötehtävää vastaan jäljellä olevaksi siirtymäajan toimikaudeksi tai luottamushenkilön kausi päättyy ennen 30.6.2026, ei siirtymäsääntöjen perusteella ole oikeutta valita uutta luottamushenkilöä jäljellä olevaksi kaudeksi niin, että yrityksessä olisi tällöin sekä grafinetlainen että prolainen luottamushenkilö.

Mikäli prolainen tai grafinetlainen luottamushenkilö tai molemmat luopuvat tehtävästään tai hänen/heidän luottamushenkilökausi päättyy muusta syystä kesken siirtymäkauden, eikä hänen tai heidän varaluottamushenkilö(t) ota luottamushenkilötehtävää vastaan, ei seuraajan/ seuraajien valintaan sovelleta näitä siirtymämääräyksiä.

Riippumatta siitä, mitä prolaiset tai grafinetlaiset luottamushenkilöt tai heidän varaluottamushenkilönsä ovat ilmoittaneet työnantajalleen luottamushenkilökaudesta tai varaluottamushenkilökaudesta, em. vara- ja luottamushenkilöiden kaudet päättyvät kuitenkin viimeistään 30.6.2026. Grafinetlaisten luottamus- ja varaluottamushenkilöiden tulee toimittaa työnantajalleen 28.2.2025 mennessä ilmoitus siitä, että hän on tämän työehtosopimuspöytäkirjan mukainen grafinetlainen luottamus- tai varaluottamushenkilö ja Ammattiliitto Pron ja sen jäsenyhdistys Grafinetin jäsen.

Mikäli yrityksessä on 31.12.2024 mennessä valittuna vain joko prolainen tai grafinetlainen luottamushenkilö, yrityksessä ei voida siirtymäajalle valita muuta luottamushenkilöä.

Siirtymäajan päätyttyä on yritykseen mahdollista valita luottamushenkilö kulloinkin voimassa olevan Medialiiton, Pron ja Grafinetin välillä tehdyn työehtosopimuksen luottamushenkilömääräysten mukaisesti.

5.3 Yhteistoimintalain mukainen luottamushenkilö siirtymäkaudella, jos yrityksessä on sekä prolainen että grafinetlainen luottamushenkilö

Sopijapuolet toteavat, että Medialiiton, Pron ja Grafinetin välisen toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvat toimihenkilöt muodostavat yhden henkilöstöryhmän.

Mikäli yrityksessä on sekä prolainen että grafinetlainen luottamushenkilö siirtymäkaudella ja yhteistoimintalain mukaisten muutosneuvotteluiden alkaessa siirtymäkauden aikana, sopijaosapuolet sopivat, että työehtosopimuksen mukaisesti luottamushenkilöksi katsotaan molemmat edellä mainituista luottamushenkilöistä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että yhteistoimintalain 16 §:n mukaisissa muutosneuvotteluissa tai yhteistoimintalain 2 luvun mukaisessa vuoropuhelussa henkilöstön edustajana toimivat prolainen ja grafinetlainen luottamushenkilö molemmat yhdessä. Tällöin ko. luottamushenkilöt edustavat ko. työehtosopimuksen soveltamispiirissä olevia toimihenkilöitä.

Se, mitä prolaisesta tai grafinetlaisesta luottamushenkilöstä todetaan 5.3. kappaleessa, koskee myös prolaista ja grafinetlaista varaluottamushenkilöä silloin, kun hän toimii luottamushenkilön asemassa.

5.4 Yhteistoimintalain mukainen luottamushenkilö siirtymäkaudella, jos yrityksessä on joko prolainen tai grafinetlainen luottamushenkilö

Sopijapuolet toteavat, että Medialiiton, Pron ja Grafinetin välisen toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvat toimihenkilöt muodostavat yhden henkilöstöryhmän.

Selkeyden vuoksi todetaan, että mikäli yrityksessä on vain joko prolainen tai grafinetlainen luottamushenkilö siirtymäkaudella ja yhteistoimintalain mukaisten muutosneuvotteluiden alkaessa siirtymäkauden aikana, sopijaosapuolet sopivat, että työehtosopimuksen mukaiseksi luottamushenkilöksi katsotaan edellä mainittu luottamushenkilö. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että yhteistoimintalain 16 §:n mukaisissa muutosneuvotteluissa tai yhteistoimintalain 2 luvun mukaisessa vuoropuhelussa henkilöstön edustajana voi toimia edellä mainittu luottamushenkilö ja hän edustaa tällöin ko. työehtosopimuksen soveltamispiirissä olevia toimihenkilöitä.

Se, mitä prolaisesta tai grafinetlaisesta luottamushenkilöstä todetaan 5.4. kappaleessa, koskee myös prolaista ja grafinetlaista varaluottamushenkilöä silloin, kun hän toimii luottamushenkilön asemassa.

5.5 Luottamushenkilöiden tiedonsaanti

Mikäli yrityksessä on vain joko prolainen tai grafinetlainen luottamushenkilö, tessin ja lain mukaisesti annettavat tiedot annetaan ko. luottamushenkilölle.

Yritys, jossa sekä prolainen että grafinetlainen luottamushenkilö, toimitaan tietojen antamisen suhteen saman käytännön mukaisesti kuin yrityksessä on toimittu 31.12.2024.

5.6 Luottamushenkilökorvaus

Mikäli yrityksessä on siirtymäajalla sekä grafinetlainen että prolainen luottamushenkilö, jaetaan luottamushenkilökorvaus luottamushenkilöiden kesken saman käytännön mukaisesti kuin mitä yrityksessä on noudatettu 31.12.2024.

5.7 Varaluottamushenkilöiden asema

Grafinetlaisen ja prolaisen varaluottamushenkilön varaluottamushenkilökausi päättyy samaan aikaan kun grafinetlaisen ja prolaisen luottamushenkilön kausi päättyy siirtymäajan päättyessä.

Grafinetlaiselle ja prolaiselle luottamushenkilölle valittu varaluottamushenkilö toimii varsinaisen luottamushenkilön sijaisena tämän ollessa estynyt hoitamasta

tehtäväänsä. Työnantajalle on kirjallisesti ilmoitettava, milloin varaluottamushenkilö toimii luottamushenkilön sijaisena.

Mikäli luottamushenkilö luopuu tehtävästään ennen 30.6.2026, toimii varaluottamushenkilö luottamushenkilönä jäljellä olevan siirtymäkauden loppuun.

Työnantajalle on kirjallisesti ilmoitettava varaluottamushenkilön siirtymisestä varsinaiseksi luottamushenkilöksi.

6 Työsuoje-luvaltuutetut

Todetaan selkeyden vuoksi, että Grafinetin siirtyminen osaksi Prota ei tuo oikeutta useampaan työsuojeluvaltuutettuun kuin mitä lain ja / tai 1.3.2025 voimaan tulevan toimihenkilöitä koskevan työehtosopimuksen mukaan on oikeus.

Mikäli yrityksessä olisi valittu useampi työsuojeluvaltuutettu siten, että valinnat perustuvat molempiin sekä Medialiiton ja Pron välillä 1.3.2023 että Medialiiton, Teollisuusliiton ja Grafinetin välillä 1.3.2023 voimaan tulleet työehtosopimukseen, sopijaosapuolet toteavat, että jälkimmäisen työehtosopimuksen perusteella valitun työsuojeluvaltuutetun kausi päättyy, kun sopijaosapuolet saavat sovittua 1.3.2025 voimaan tulevasta työehtosopimuksesta. Tämä koskee vain niitä tilanteita, joissa yrityksessä on valittu työsuojeluvaltuutettu molempien edellä mainittujen työehtosopimusten perusteella.

MEDIALIITTO RY

AMMATTILIITTO PRO RY

VIESTINTÄALAN TOIMIHENKILÖT GRAFINET RY

1 LUKU

SOVELTAMISALA JA VOIMASSAOLO

- 1.1 Sopimuksen soveltamisala**
- 1.2 Sopimuksen voimassaolo ja noudattaminen**
- 1.3 Jatkuva neuvottelumenettely**
- 1.4 Valvontavelvollisuus**

1 LUKU

SOVELTAMISALA JA VOIMASSAOLO

1.1 SOPIMUKSEN SOVELTAMISALA

1. Tätä työehtosopimusta sovelletaan Medialiiton graafisen alan yritysäsenten palveluksessa työskenteleviin kaupallisissa, hallinnollisissa ja toimistotehtävissä työskenteleviin toimihenkilöihin, lukuun ottamatta teknisiä, tuotannollisia tai toimituksellisia tehtäviä.

2. Tämän työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvat lehtiyrityksissä sellaiset toimihenkilötehtävät, joissa ilmoituksen vastaanottoon liittyy suorasyöttöä.

3. Sopimus ei kuitenkaan koske henkilöitä, jotka kuuluvat yrityksen johtoon tai jotka edustavat työnantajaa toimihenkilökunnan palkka- ja työehtoja määriteltäessä eikä henkilöitä, joilla on itsenäinen asema ja hallinnollinen, taloudellinen tai toiminnallinen vastuu yrityksessä tai sen huomattavassa osassa sekä asemaltaan näihin verrattavissa olevia henkilöitä.

Ylärajavetoa ja soveltamisalaa määriteltäessä otetaan huomioon viestintäalan erilaiset yritysorganisaatiot ja toimet.

4. Osa-aikatyötä tekeviin toimihenkilöihin ja henkilöihin, jotka suorittavat työnsä pääasiallisesti provisiopalkalla, noudatetaan tämän sopimuksen määräyksiä soveltuvin osin.

5. Koeajaksi otettu toimihenkilö tulee työehtosopimuksen alaiseksi työsuhteen alkaessa kuitenkin siten, ettei häneen tänä aikana sovelleta irtisanomisaikaa koskevia määräyksiä.

6. Vuokratyövoiman käytössä noudatetaan työehtosopimuslain määräyksiä (TSL 2:9 §).

1.2 SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA NOUDATTAMINEN

1. Sopimuskausi on 1.3.2025–29.2.2028. Voimassaolo jatkuu senkin jälkeen vuoden kerrallaan, mikäli sitä ei puolin tai toisin irtisanota. Irtisanomisaika on kaksi kuukautta.

Osapuolet tarkastelevat vuoden 2026 marraskuun aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä alalla. Arvioinnin perusteella kummallakin osapuolella on mahdollisuus irtisanoa työehtosopimus päättymään 28.2.2027. Irtisanomista koskeva ilmoitus on kirjallisesti toimitettava viimeistään 31.12.2026 toiselle sopijaosapuolelle.

2. Järjestöt sitoutuvat noudattamaan tämän sopimuksen määräyksiä.

1.3 JATKUVA NEUVOTTELUMENETTELY

Osapuolet voivat sopimuskauden aikana esittää neuvotteluja kysymyksissä, jotka toimialan kehitys ja osapuolten tarpeet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista ratkaista varsinaisten työehtosopimusneuvottelujen ajankohdasta riippumatta.

1.4 VALVONTAVELVOLLISUUS

Sopijaosapuolet vastaavat siitä, että niiden jäsenyhdistykset, jäsenyritykset ja jäsenet noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä ja kaikkia niihin perustuvia päätöksiä.

2 LUKU

TYÖSUHDE

2.1 Työsopimuksen solmiminen

2.2 Työsuhteen ehtojen muuttaminen

TYÖSUHDE

2.1 TYÖSOPIMUKSEN SOLMIMINEN

1. Työsopimus tehdään kirjallisesti (vrt TSL 1:4 §).
2. Työsopimus on voimassa toistaiseksi, jollei sitä ole perustellusta syystä tehty määräaikaiseksi. Työnantajan aloitteesta ilman perusteltua syytä tehtyä määräaikaista työsopimusta on pidettävä toistaiseksi voimassa olevana. (TSL 1:3.2)

Toistuvien määräaikaisten työsopimusten käyttö ei ole sallittua silloin, kun määräaikaisten työsopimusten lukumäärä tai niiden yhteenlaskettu kesto taikka niistä muodostuva kokonaisuus osoittaa työnantajan työvoimatarpeen pysyväksi. (TSL 1:3.3)

Uudistettaessa määräaikaista työsopimusta on luottamushenkilölle annettava selvitys uudistamisen perusteista.

3. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia työnteen aloittamisesta alkavasta, enintään kuuden kuukauden pituisesta koeajasta. Jos työntekijä on koeaikana ollut työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa työstä, työnantajalla on oikeus pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapaajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Työnantajan on ilmoitettava työntekijälle koeajan pidentämisestä ennen koeajan päättymistä. (Ks. TSL 1.4.1 §)

Määräaikaisessa työsuhteessa koeaika saa pidentyneen olla korkeintaan puolet työsopimuksen kestosta, ei kuitenkaan enempää kuin kuusi kuukautta.

Jos työntekijä vuokratyösuhteen päätyttyä palkataan [työsopimuslain] 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua käyttäjäyrityksen palvelukseen samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, tämän pykälän 1 momentin mukaisesti koeajan enimmäispituudesta vähennetään se aika, jonka työntekijä oli vuokrattuna käyttäjäyritykseen. (Ks. TSL 1:4.2 §)

- 4 Työsuhteen alussa annetaan selvitys sovellettavasta työehtosopimuksesta sekä luottamushenkilö- ja neuvottelujärjestelmästä.

Huomautus:

Mikäli yrityksen työtiloihin ja/tai yrityksen omistamilla laitteilla työskentelemään otetaan yrityksen henkilökuntaan kuulumaton työntekijä, on asiasta neuvoteltava luottamushenkilön kanssa ja selvítettävä kyseisen työskentelyn periaatteet ja tarve.

2.2 TYÖSUHTEEN EHTOJEN MUUTTAMINEN

1. Työnantajalla ja hänen edustajallaan on oikeus johtaa työtä, ja toimihenkilö on velvollinen suorittamaan ne hänen työsopimuksensa edellyttämät tehtävät, jotka hänelle annetaan.

2. Milloin toimihenkilö tilapäisesti tekee muuta kuin hänen työsopimuksensa edellyttämää työtä, ei tämä aiheuta muutosta hänen palkkaansa.

3. Toimihenkilön työsuhteen ehtoja voidaan muuttaa, mikäli molemmat osapuolet siitä sopivat.

4. Toimihenkilö saatetaan siirtää toimihenkilöasemansa säilyttäen toiseen tehtävään. Jos se merkitsee huononnusta hänen etuihinsa, tulee tässäkin tapauksessa noudattaa irtisanomisaikaa ja asiallisen perusteen vaatimusta.

5. Muutettaessa työsuhteen ehtoja on muutoksen vaikutukset työsuhteen etuihin selvitettävä.

SOVELTAMISOHJE:

TYÖSUHTEEN EHTOJEN MUUTTAMINEN

Työsuhteen ehtojen, kuten esimerkiksi työtehtävien ja työaikojen muuttamisesta on määräyksiä joissakin alan työehtosopimuksissa. Yhteistoimintasopimus määrittää muutostilanteisiin liittyvät neuvotteluelvoitteet.

Työsuhteen ehtoja voidaan muuttaa sopimalla. Yksipuolinen työsuhteen ehtojen muuttaminen on mahdollista asioissa, jotka kuuluvat työnantajan työnohjo-oikeuteen. Työsopimuksessa sovitun olennaisen työsuhteen ehdon muuttaminen vaatii irtisanomisperusteen, ellei muuttamisesta voida sopia.

Työehtosopimuksessa tai työlainsäädännössä määritellyjä vähimmäisehtoja ei voida sopimuksella alittaa.

3 LUKU

TYÖAIKAMÄÄRÄYKSET

- 3.1 Säännöllinen työaika**
- 3.2 Keskimääräinen säännöllinen viikkotyöaika**
- 3.3 Ilta- ja yötyölisät**
- 3.4 Vapaapäivät**
- 3.5 Arkipyhäviikot**
- 3.6 Yli- ja lisätyö**
- 3.7 Sunnuntaityö**
- 3.8 Varallaolo**
- 3.9 Hälytysluontoinen työ**
- 3.10 Lepoajat**
- 3.11 Työaikapankki**
- 3.12 40-tuntista työviikkoa tekeviä toimihenkilöitä koskeva työajan lyhentäminen**
- 3.13 Sanomalehtityötä koskeva erityismääräys**

3 LUKU

TYÖAIKAMÄÄRÄYKSET

3.1 SÄÄNNÖLLINEN TYÖAIKA

1. Toimihenkilön säännöllinen työaika on enintään 7,5 tuntia vuorokaudessa ja 37,5 tuntia viikossa lukuun ottamatta niitä tehtäviä tai työpaikkoja, joissa on jatkuvasti noudatettu 8 tunnin vuorokautista ja 40 tunnin viikoittaista työaikaa tai joissa on paikallisesti sovittu, että työaika on enintään 40 tuntia viikossa.

Huomautus:

Liitot ovat todenneet, että niiden välillä vallitsee keskusjärjestöjen kannanoton mukainen yhteisymmärrys siitä, että epätarkoituksenmukaisia työvuoroja tulee välttää ja että alle neljän tunnin työvuoroja ei tule työpaikalla käyttää, elleivät toimihenkilön tarpeet tai muu perusteltu syy tätä edellytä.

2. Työviikko alkaa maanantaina, ellei paikallisesti toisin sovita. Työvuorokauden katsotaan alkavan asianomaisessa yrityksessä yleisesti noudatettavana ajan-kohtana.

3. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia liukuvasta työajasta niin, että työntekijä voi sovituiissa rajoissa määrätä päivittäisen työaikansa sijoittamisesta. Sovittaessa liukuvasta työajasta on sovittava ainakin:

- 1) yhdenjaksoisesta kiinteästä työajasta;
- 2) työajan vuorokautisesta liukumara-ajan sijoittamisesta;
- 3) lepoaikojen sijoittamisesta;
- 4) säännöllisen työajan ylitysten ja alitusten enimmäiskertymästä.

(TAL 12.1§: Tämä määräys ei ole työehtosopimuksen osa)

Paikallisesti voidaan sopia vuorokautisen liukuma-ajan enimmäispituudesta sekä työajan ylitysten ja alitusten enimmäiskertymästä sekä seurantajaksosta työaikalain 12.2 §:stä poikkeavasti.

4. Keskeytymättömän 3-vuorotyön työaika on keskimäärin 36 tuntia viikossa.

3.2 KESKIMÄÄRÄINEN SÄÄNNÖLLINEN VIIKKOTYÖAIKA

1. Yrityksen toimintojen sitä vaatiessa työnantaja voi järjestää säännöllisen viikkotyöajan keskimääräiseksi. Sen käyttöönottoaminen edellyttää työajan tasoittumis-

suunnitelman laatimista vähintään ajaksi, jonka kuluessa viikoittainen säännöllinen työaika tasoittuu sanottuun keskimäärään. Tasoittumissuunnitelmaa laadittaessa on neuvoteltava ja pyrittävä sopimaan työpaikan luottamus- henkilön kanssa.

2. Paikallisesti voidaan sopia säännöllisen työajan sijoittamisesta siten, että säännöllinen työaika on enintään 12 tuntia vuorokaudessa ja 60 tuntia viikossa. Säännöllisen työajan tulee tasoittua viikkotyöajasta riippuen enintään 37,5 tuntiin (40 tunnin työviikko tasoittuu 40 tuntiin) tasoittumisjakson aikana.

3.3 ILTA- JA YÖTYÖLISÄT

1. Toimihenkilölle maksetaan säännöllisen työvuoron tunneilta kello 18–21 väliseltä ajalta iltatyölisää ja kello 21 - 06 väliseltä ajalta yötyölisää.

	1.6. 2024	1.6. 2025	1.10. 2025	1.5. 2026	1.11. 2026	1.5. 2027
Iltatyö- lisä	1,83	1,87	1,88	1,91	1,93	1,97
Yötyö- lisä	3,43	3,50	3,52	3,58	3,62	3,69

2. Toimihenkilölle maksetaan lauantaivuorokauden säännöllisen työvuoron tunneilta kello 18–21 välisel- tä ajalta lauantain iltatyölisää ja kello 21–06 väliseltä ajalta lauantain yötyölisää.

	1.6. 2024	1.6. 2025	1.10. 2025	1.5. 2026	1.11. 2026	1.5. 2027
Lauan- tain il- tatyö- lisä	8,90	9,08	9,12	9,30	9,39	9,58
Lauan- tain yötyö- lisä	16,76	17,10	17,18	17,51	17,68	18,04

Huomautus:

Koska em. lisiä maksetaan säännöllisen työvuoron tunneilta, niitä ei makseta ylityön ajalta eivätkä ne sisälly ylityön korotusosaan.

3. Tässä kohdassa tarkoitetuista lisistä (ilta-, yö- ja lauantain ilta- ja yölisistä) voidaan paikallisesti sopia toisin luottamushenkilön tai toimihenkilön kanssa. Työnantaja ja toimihenkilö eivät kuitenkaan voi sopia työaikalisistä toisin työ sopimuksella tai koeajan aikana.

3.4 VAPAAPÄIVÄT

1. Toimihenkilölle viikkoa kohti annettava toinen vapaapäivä voidaan, ellei tästä sopimuksesta muuta johdu, määrätä

- kiinteäksi viikonpäiväksi, jonka tulee olla lauantai, tai ellei se ole mahdollista, maanantai, taikka
- vaihtuvaksi viikonpäiväksi, jos työtä tehdään vähintään kuutena päivänä viikossa.

Pöytäkirjamerkintä:

Osa-aikatyötä tekevien toimihenkilöiden osalta työaika voidaan myös järjestää siten, että se jakautuu kuudelle työpäivälle.

2. Jos työssä noudatetaan keskimääräistä viikkotyöaikaa, määrätään vapaapäivät siten, että jaksoon tulee niin monta vapaapäivää, että työaika jakson kuluessa tasoittuu säännölliseen viikkotyöaikaan.

3.5 ARKIPYHÄVIIKOT

1. Elleivät tuotantotekniset syyt muuta vaadi, seuraavat päivät ovat viikkotyöaikaa lyhentäviä vapaapäiviä, jos toimihenkilöllä on työvuoroluettelon mukainen työpäivä kyseisenä päivänä:

- uudenvuodenpäivä
- loppiainen
- pitkäperjantai
- toinen pääsiäispäivä
- vapunpäivä
- helatorstai
- juhannusaatto
- itsenäisyyspäivä
- jouluaatto
- joulupäivä
- tapaninpäivä ja
- uudenvuodenaatto.

2. Mikäli tuotannolliset syyt edellyttävät työskentelyä mainittuina päivinä, on tällaisen vapaapäivän menettäminen korvattava muuna aikana työvuoroluettelon puitteissa annettavilla vapaapäivillä tai korvaamalla niinä vapaapäivinä suoritettu työ samalla tavoin kuin mitä viikkoylityöstä on sovittu.

3.6 YLI- JA LISÄTYÖ

1. Ylityönä korvataan työ, jota tehdään työehtosopimuksessa määrättyjen työajan säännöllisten enimmäismäärien lisäksi. Ylityökorvaus maksetaan työaikalain mukaan.

2. Paikallisesti voidaan sopia yhdestä ylityökäsitteestä. Tällöin ylityökorvauksia ei makseta erikseen vuorokautisesta ja viikoittaisesta ylityöstä, vaan tietyn pitemmän ajanjakson ajalta kaikki ylityötunnit korvataan yhden ja saman ylityökorvaussäännön perusteella. Paikallinen sopimus tehdään luottamushenkilön kanssa.

3. Toimihenkilön työaika ylityö mukaan lukien ei saa työaikalain mukaan ylittää keskimäärin 48 tuntia viikossa. Työajan enimmäismäärän tarkastelujaksona käytetään kalenterivuotta. Kalenterivuoden sijasta voidaan tarkastelujaksoksi sopia paikallisesti vuoden pituinen ajanjakso. Tarkastelujakso alkaa siitä palkanmaksukaudesta, jolta palkka maksetaan lähinnä kalenterivuoden vaihtumisen jälkeen.

4. Lisätyötä voidaan teettää toimihenkilön kanssa tehdyllä sopimuksella päivittäisen säännöllisen työajan lisäksi, mikäli toimihenkilön viikoittainen työaika on alle 37,5 tai 40 tuntia.

Lisätyöstä maksetaan tuntiluvun mukaan korottamaton palkka, jollei korvauksen suorittamisesta ole erikseen toisin sovittu. Lisätyöstä tulevaa palkkaa laskettaessa käytetään perusteena samaa tuntipalkkaa kuin ylityöstä tulevaa korotettua palkkaa laskettaessa.

5. Toimihenkilölle, jonka säännöllinen viikoittainen työaika on 37,5 tai 40 tuntia, maksetaan viikkoylityökorvaus työvuoroluettelon mukaisena vapaapäivänä työskentelystä. Jos säännöllinen viikkotyöaika ei ole täytynyt poissaolon johdosta, jonka syynä on vuosiloma, sairaus, lomautus tai koulutus sopimuksen mukaiseen ammatilliseen koulutustilaisuuteen osallistuminen tai vastaava, maksetaan myös tällöin vapaapäivänä tehdystä työstä viikkoylityökorvaus.

6. Laskettaessa ylityöstä maksettavaa korotettua palkkaa on peruspalkka laskettava siten, että kuukausipalkka jaetaan

- luvulla 158 silloin, kun säännöllinen työaika on 37,5 tuntia viikossa,
- luvulla 162 silloin, kun säännöllinen työaika päivätyössä on 40 tuntia viikossa,
- luvulla 164 silloin, kun säännöllinen työaika vuorotyössä on 40 tuntia viikossa.

Säännöllisen työajan ollessa jokin muu käytetään jakajana vastaavasti laskettua säännölliseen työhön tosiasiallisesti keskimäärin kuukaudessa käytettyä työtuntien lukumäärää.

Ylityöstä maksettava korvaus voidaan työnantajan ja toimihenkilön niin sopiessa vaihtaa vastaavasti laskettuun vapaa-aikaan säännöllisenä työaikana.

7. Jos toimihenkilön suorittama työ jatkuu vuorokauden vaihteen yli, katsotaan työ lisä- ja ylityökorvausta laskettaessa edellisen vuorokauden työksi siihen saakka, kunnes toimihenkilön työvuoroluettelon mukainen säännöllinen työaika alkaa.

8. Toimihenkilön jäädessä säännöllisen työajan päätyttyä ylityöhön, jonka arvioidaan kestävän vähintään kaksi tuntia, varataan hänelle mahdollisuus pitää ruokailun kannalta välttämätön tauko tai tilaisuus ruokaila työn lomassa.

3.7 SUNNUNTAITYÖ

1. Sunnuntaityöstä, jolla tarkoitetaan sunnuntaina, muuna kirkollisena juhlapäivänä, vapunpäivänä ja itsenäisyyspäivänä tehtyä työtä, maksetaan lain perusteella muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi sunnuntaityökorotuksena yksinkertainen peruspalkka (vrt. TAL 20 §).

Sunnuntaityön korotusosa voidaan työnantajan ja toimihenkilön niin sopiessa vaihtaa vastaavasti laskettuun vapaa-aikaan säännöllisenä työaikana. (TAL 21 §)

2. Sunnuntaina suoritetusta vuorotyöstä maksetaan vuorotyölisä työaikalain perusteella 100 prosentilla korotettuna.

3.8 VARALLAOLO

Työaikalain mukainen vapaamuotoinen varallaolo

Työnantaja ja toimihenkilö saavat sopia varallaolosta ja siitä maksettavasta korvauksesta. Varallaolon aikana toimihenkilön on oltava työnantajan tavoitettavissa niin, että hänet voidaan kutsua työhön. Varallaoloaika ei lueta työaikaan, ellei toimihenkilön ole oleskeltava työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Varallaolo ei saa kohtuuttomasti haitata toimihenkilön vapaa-ajan käyttöä.

Varallaolokorvauksen määrä tai sen määräytymisperusteiden sekä varallaolon ehtojen on oltava toimihenkilön tiedossa sopimusta tehtäessä. Korvauksen määrässä on otettava huomioon varallaolosta toimihenkilön vapaa-ajan käytölle aiheutuvat rajoitukset.

(TAL 4§: Tämä määräys ei ole työehtosopimuksen osa)

3.9 HÄLYTYSLUONTOINEN TYÖ

Ellei paikallisesti toisin sovita, noudatetaan seuraavia määräyksiä:

1. Hälytysluontoisessa työssä työ tehdään hälytyskutsun perusteella ja toimihenkilö joutuu tulemaan työhön säännöllisen työaikansa ulkopuolella jo poistuttuaan työpaikalta.

2. Hälytysrahana maksetaan kolmen tunnin palkka.

3. Milloin kutsu hälytysluontoiseen työhön on edellyttänyt työskentelyä kello 21.00 ja 06.00 välisenä aikana, maksetaan työhön käytetyltä ajalta 100 prosentilla korotettu peruspalkka, mihin sisältyvät mahdolliset yli-työkorotukset.

Milloin kutsu hälytysluontoiseen työhön on annettu sunnuntaina, muuna kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä tai vapunpäivänä 06.00 ja 21.00 välisenä aikana, maksetaan työhön käytetyltä ajalta 100 prosentilla korotettu peruspalkka, johon sisältyvät mahdolliset ylityökorotukset.

4. Lyhyemmästä kuin yhden tunnin pituisesta hälytysluontoisesta työstä maksetaan kuitenkin yhden tunnin palkka.

5. Hälytysluontoista työtä ei voida korvata lyhentämällä vastaavasti toimihenkilön säännöllistä työaika.

6. Hälytysluontoisesta työstä toimihenkilölle työhön tulosta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset korvaa työnantaja.

Huomautus:

Tämän pykälän määräykset eivät koske varallaolosopimuksen tarkoittamia tilanteita.

3.10 LEPOAJAT

1. Päivittäiset tauot (TAL 24 §)

Työaikalain mukaan jos toimihenkilön vuorokautinen yhtäjaksoinen työaika on kuutta tuntia pidempi, eikä toimihenkilön työpaikallaolo ole työn jatkumisen kannalta välttämätöntä, hänelle on annettava työvuoron aikana säännöllinen vähintään tunnin kestävä tauko, jonka aikana toimihenkilö saa poistua työpaikaltaan.

Työnantaja ja toimihenkilö voivat sopia lyhyemmästä, kuitenkin vähintään puolen tunnin pituisesta tauosta.

Jos työaika vuorotyössä on kuutta tuntia pidempi, on toimihenkilölle annettava vähintään puoli tuntia kestävä tauko tai tilaisuus ateroida työn aikana.

(Määräys ei ole työehtosopimuksen osa.)

2. Vuorokausilepo (TAL 25 §)

Työaikalain mukaan toimihenkilölle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika varallaoloaikana tehtyä työtä lukuun ottamatta.

Paikallisesti voidaan sopia vuorokausilevosta laista poikkeavasti.

(Määräys ei ole työehtosopimuksen osa, lukuun ottamatta toisinsopimisoikeutta.)

3. Viikkolepo (TAL 27 §)

Työaika on järjestettävä niin, että toimihenkilö saa kerran viikossa vähintään 35 tunnin pituisen keskeytymättömän lepoajan. Lepoaika on mahdollisuuksien mukaan annettava sunnuntain yhteydessä. Viikkolepo voidaan kuitenkin järjestää keskimäärin 35 tunniksi 14 vuorokauden ajanjakson aikana. Lepoajan tulee olla vähintään 24 yhdenjaksoista tuntia kunkin viikon aikana.

Viikkolevon aikana työhön käytetty aika on korvattava toimihenkilölle mahdollisimman pian, kuitenkin kolmen kuukauden kuluessa työn tekemisestä lyhentämällä hänen säännöllistä työaikaansa saamatta jäänyttä lepoaika vastavalla ajalla. Tällainen työ voidaan korvata myös suorittamalla mahdollisten yli- ja sunnuntaityökorvausten lisäksi erillinen ylityökorvauksen perusosan mukaan määräytyvä rahakorvaus, jos toimihenkilö siihen suostuu.

Korvaustavasta on sovittava samalla kun sovitaan viikkolevon aikana tehtävästä työstä.

Huomautus

Määräyksellä on sovittu, että viikkolepo määräytyy 31.12.2019 asti voimassa olleen työaikalain mukaan.

3.11 TYÖAIKAPANKKI

Työnantaja ja luottamushenkilö voivat sopia työaikapankin käyttöönotosta yrityksessä.

Työaikapankkiin voidaan sopia siirrettäväksi esimerkiksi

- työaikajärjestelmiin liittyviä tasoitusvapaita
- mahdollisia työajan lyhennysvapaita

- liukuvan työajan kertymää
- vapaa-ajaksi muutettuja työaikakorvauksia
- vuosiloman 18 päivän ylittävää osaa ja talvilomaa sekä jo kertynyttä säästövapaata tai
- vapaaksi vaihdettua lomarahaa.

Kun työaikapankkiin on sovittu siirrettäväksi keskimääräistä työaika sovellettaessa kertyvää tasoitusvapaita, voidaan sopia myös, ettei erillistä tasoittumisjärjestelmää käytetä. Tällöin työaika tasoittuu työaikapankin kautta ja niissä rajoissa, jotka on sitä käyttöön otettaessa sovittu.

Työaikapankkiin siirretyt vapaat menettävät alkuperäisen identiteettinsä eivätkä niitä koske esim. työaikalain mukaiset vanhentumisaajat.

Toimihenkilön palkka määräytyy vapaan pitämishetken mukaan. Vapaan pitäminen ei vähennä vuosilomakertymää. Työsuhteen päättyessä työaikapankkiin kertyneet vapaat maksetaan rahana.

Toimihenkilölle annetaan vuosittain selvitys pankkiin kertyneistä vapaista. Luottamushenkilölle annetaan vuosittain yhteenveto pankkiin kertyneistä ja käytetyistä vapaista. Luottamushenkilö ja työnantajan edustaja seuraavat vuosittain työaikapankkikertymää erityisesti työsuojelullisista syistä.

Liitot ovat yhtä mieltä periaatteesta, jonka mukaan työnvähyystilanteessa pankkiin kertyneet tunnit olisi pidettävä ennen lomautukseen turvautumista.

Työaikapankin käyttöönottamiseen liittyen on lisäksi sovittava ainakin seuraavista asioista:

- ketkä kuuluvat työaikapankkijärjestelmän piiriin
- mitä vapaita voidaan säästää, millaisin ehdoin niitä säästetään sekä menettelytavat siitä, kuinka työaikapankkikertymän määrä on todennettavissa
- vapaiden säästämiseksi ja lainaamiselle asetetut enimmäismäärät, jolloin erityistä huomiota kiinnitetään työsuojelullisiin näkökohtiin
- kuinka vapaita voidaan pitää tai määrätä pidettäväksi
- miten vapaan pitämisaikakohdan palkka määritellään, jos käytössä on useita eri palkkaperusteita tai palkkaustapoja
- menettelytavoista toimihenkilön ollessa työkyvyttömyyden tai muun synn vuoksi estynyt työnteosta sovitun vapaan aikana
- missä tilanteissa, työsuhteen päättymisen ohella, säästövapaa voidaan muuttaa rahaksi ja minkä periaatteiden mukaisesti vaihto suoritetaan

- kuinka työaikapankin toimivuutta käsitellään työnantajan ja luottamushenkilön kesken ja kuinka työaikapankkijärjestelmää voidaan muuttaa.

3.12 40-TUNTISTA TYÖVUOROKA TEKEVIÄ TOIMIHENKILÖITÄ KOSKEVA TYÖAJAN LYHENNYS

1. Työajan lyhentämisen perusteet

Työajan lyhentäminen koskee 40-tuntista työviikkoa tekeviä toimihenkilöitä.

Mikäli yrityksessä työaikaa on jo lyhennetty yli työehtosopimuksen määräysten, ei työaikaa tarvitse lyhentää paitsi, mikäli yrityskohtainen lyhennys jää sovitun lyhennyksiä pienemmäksi. Tällöin työaikaa on lyhennettävä vähintään määrään, johon työehtosopimuksen mukainen lyhennys johtaa.

2. Työajan lyhennyksen ansainta

Työajan lyhennystä ansaitaan vuosineljänneksittäin kunakin kalenterivuonna.

Työajan lyhennystä kertyy yksi neljäsosa kyseisen kalenterivuoden vuosittaisesta lyhennyksestä kutakin sellaista vuosineljänneksen kohden, jonka ajan toimihenkilö on työvuoroluettelon mukaisesti työskennellyt työajan lyhennykseen oikeuttavaa työviikkoa tehden.

Vuosineljännekseltä, jonka aikana toimihenkilö on ollut tekemättä työtä enemmän kuin 12 työpäivää, ei edellä mainittua lyhennystä kerry. Työssäolon veroisina päivinä pidetään niitä työvuoroluettelon työpäiviä,

- joina toimihenkilö on estynyt tekemästä työtä oman vuosiloman, talviloman, työajan lyhennyksen tai reservin kertausharjoituksen takia,
- joilta työnantaja maksaa toimihenkilölle palkan sairausajalta tai raskaus- sekä vanhempainvapaalta,
- joiden ajalta työnantaja maksaa toimihenkilölle koulutussopimuksen mukaan ansionmenetyksen korvauksen,
- joina toimihenkilö on työehtosopimuksen 7 luvun 2 §:n edellytyksin ollut poissa valtiollisiin tai kunnallisiin vaaleihin osallistumisen tai työehtosopimuksen 6 luvun 7 §:n 50- ja 60-vuotispäivän, avioliittoon vihkimispäivän tai asevelvollisuuskutsuntaan osallistumisen takia.

3. Työajan lyhentämisen määrä

Edellä mainittujen lyhentämisen yleisperusteiden ja ansainnan täyttyessä lyhennetään työaikaa päivätyössä 80 tuntia ja vuorotyössä 64 tuntia.

4. Lyhennysten toteuttaminen

4.1 Lyhennysten toteuttamistavat

Lyhennysten toteuttamistavat sovitaan paikallisesti seuraavasti:

- koko yrityksen osalta ja lyhennyksen pääperiaatteiden osalta pääluottamushenkilön kanssa,
- osaston osalta luottamushenkilön kanssa osastokohtaisesti,
- koneen tai työryhmän osalta ryhmäkohtaisesti,
- toimihenkilön kanssa yksilöllisesti.

Lyhennykset voidaan toteuttaa monella eri tavalla esimerkiksi:

- päivittäisen työajan lyhentäminen,
- viikoittaisen työajan lyhentäminen,
- lyhennyksen sisällyttäminen työvuoroluetteloon,
- liukuvan työajan käyttö,
- vapaan antaminen työvuoro kerrallaan,
- vapaan antaminen useita työvuoroja kerrallaan,
- osa työvuorosta (esim. 4 tuntia) annetaan vapaaksi,
- päivittäisen työajan lyhentäminen jonakin kautena (esim. "kesäaika"),
- vapaasta muodostetaan henkilökohtainen "pankki", josta vapaata "kulutetaan" tarpeen mukaan sopien tunneittain,
- "sisääntekopäivien" antaminen vapaaksi,
- vapaan kerääminen koulutukseen (yli vuodenkin jaksoilta).

Ellei lyhennyksen antamista ole voitu toteuttaa, on lyhennys korvattava rahalla käyttäen perusteena työajan lyhennyksen tuntimäärää.

Lyhennyksen muodosta ja ajankohdasta sovittaessa tulee ottaa huomioon tuotannon ja työtilanteen edellytykset ja toimihenkilöiden perustellut toivomukset.

Mikäli yrityksessä on sovittu pääperiaatteet vapaan antamisesta, vapaan ajankohdan määrittäminen voi tapahtua:

- sopimalla toimihenkilön kanssa
- ilmoittamalla vapaan ajankohta toimihenkilölle viimeistään 2 viikkoa ennen vapaan ajankohtaa, ellei asiasta ole saavutettu yksimielisyyttä

- työnantaja voi sijoittaa puolet lyhennysvapaasta kokonaisuina päivinä sellaiseen ajankohtaan, jossa poikkeuksellisesti, ennakoimattomasta syystä, toimihenkilölle ei ole tarjottavissa työtä, ilmoittamalla asiasta viimeistään kolmantena muutoksen toimeenpanoa edeltävänä päivänä.

Vapaa on annettava viimeistään 30.4. mennessä ansaintaa seuraavana vuonna. Sovittua vapaata ei ilman uutta sopimusta voi siirtää.

4.2 Lyhennysten korvaaminen eräissä tapauksissa

Mikäli lyhennyksiä ei ole edellä mainittuun tai muuten sovittuun määräaikaan mennessä perustellusta syystä (esimerkiksi sairaus tai lomautus) voitu toteuttaa, voidaan ansaittu mutta pitämättä jäänyt lyhennys maksaa rahana. Toimihenkilön kanssa sovittaessa korvaus voidaan maksaa tällaisessa tapauksessa aikaisemmin.

Mikäli lyhennys on sovittu pääluottamushenkilön tai osaston luottamushenkilön kanssa etukäteen kiinteiksi päiviksi (esimerkiksi välipäivä) siten, että yritys tai osasto ei toimi mainittuina päivinä, menetellään työajan lyhentämisjärjestelmän piiriin kuulumattomien toimihenkilöiden osalta, jotka lyhennyksen vuoksi jäävät vaille työtä, seuraavasti:

Kun yritystä tai osastoa koskeva kiinteä vapaapäivä sovitaan, todetaan samalla, kuinka montaa toimihenkilöä vapaapäivä ei koske. Näille toimihenkilöille pyritään varaamaan mahdollisuus kyseisen päivän sisään tekoon, mikäli se tuotannon järjestelyjen kannalta on mahdollista. Toimihenkilö voi myös käyttää lomapäiviään tai sovittaessa ylityövapaitaan kyseisen päivän kompensoimiseksi. Ellei sisään tekoa saada järjestetyksi tai toimihenkilö ei halua käyttää kyseisiä vapaita, ei palkkaa kyseiseltä päivältä tarvitse maksaa.

Kun vapaa on sovittu kiinteiksi päiviksi siten, että yritys tai osasto ei toimi mainittuina päivinä, on kyse työvuoroluettelon mukaisista vapaapäivistä, joita ei siirretä, vaikka toimihenkilö olisi muustakin syystä poissa kyseisinä päivinä (esim. työkyvyttömyys).

5. Palkka työajan lyhennyksen ajalta

Toimihenkilölle maksetaan palkka vähentämättömänä työajan lyhennyksen ajalta. Provisiopalkkatyössä korvaus maksetaan keskituntiansion mukaan. Mikäli vapaa sattuu työvuoroluettelon mukaan sellaiselle päivälle, jolta maksettaisiin muuten vuorotyölisä, maksetaan vuorotyölisä myös vapaan ajalta.

Jos toimihenkilön työsuhte päättyy eikä työajan lyhennyksestä kertynyttä vapaata ole siihen mennessä annettu, maksetaan hänelle kertynyttä vapaata vastaava palkka.

Jos toimihenkilön työsuhte päättyy ja hänelle on annettu työajan lyhennystä ennen kuin sitä on kertynyt, hän on velvollinen maksamaan työnantajalle annettua vapaata vastaavan palkan määrän. Työnantaja on oikeutettu pidättämään tämän määrän toimihenkilölle maksettavasta lopputilistä.

6. Paikallinen sopiminen työajan lyhennyksen vaihtamisesta rahaksi

Työajan lyhennys voidaan sovittaessa vaihtaa kokonaan tai osittain korvattavaksi rahalla, joka määräytyy kohdan 3.13.5 palkanmaksua koskevia perusteita soveltaen. Rahakorvaus maksetaan erillisenä eränä.

3.13 SANOMALEHTITYÖTÄ KOSKEVA ERITYISMÄÄRÄYS

Neljästä ensimmäisestä yrityksessä kalenterivuoden aikana käyttöön otetusta ns. lisäilместymispäivästä annetaan korvaavan vapaapäivän lisäksi ylimääräinen vapaapäivä työvuorossa työskennelleille. Ylimääräinen vapaa voidaan myös sopia vaihdettavaksi rahakorvaukseen.

Toimihenkilöiden toivomukset työskentelystä mainittuina uusina ilместymispäivinä ja vapaapäivien sijoittamisesta on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon.

4 LUKU

PALKAT JA PALKANMAKSU TOVA

(tullut voimaan 1.10.2008)

- 4.1 Palkka ja palkkarakenne**
- 4.2 Työtehtävien muuttuminen**
- 4.3 Vähimmäispalkat**
- 4.4 Henkilökohtaisen palkan kokemusosa**
- 4.5 Henkilökohtaisen pätevyyden ja työsuorituksen arviointi**
- 4.6 Harjoittelijat ja kesätyöntekijät**
- 4.7 Työaikojen vaikutus vähimmäispalkkoihin**
- 4.8 Osa-ajan palkka**
- 4.9 Sijaisuus**
- 4.10 Palkan maksaminen**
- 4.11 Muut palkkausjärjestelmät**
- 4.12 Provisiopalkkaiset**
- 4.13 Jouluraha**

PALKAT JA PALKANMAKSU – TOVA (TULLUT VOIMAAN 1.10.2008)

4.1 PALKKARAKENNE

Työehtosopimuksen mukainen vähimmäispalkka muodostuu tehtävän vaativuuden mukaisesta vähimmäispalkasta ja henkilökohtaisen palkan kokemusosasta.

TEHTÄVIEN VAATIVUUSRYHMITTELY

Ryhmä 100

- Lyhyehköä käytännön kokemusta vaativa tehtävä.
- Työtä tehdään ohjauksen alaisena tai selkeiden ohjeiden mukaan.
- Päätöksentekotilanteet toistuvat samankaltaisina.

Ryhmä 111

- Ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä.
- Tehtävää hoidetaan vakiintuneiden menettelytapojen tai ohjeiden mukaan.
- Päätöksentekotilanteet ovat yleensä samantyyppisiä.
- Päätöksentekoon saatava tieto on hankittavissa työn lähiympäristöstä.
- Vuorovaikutus asiakaspinnassa perustuu ennalta annettujen ratkaisujen esittämiseen tai tiedon vastaanottamiseen ja välittämiseen.

Ryhmä 124

- Tehtävässä tarvitaan ammatillista erityisosaamista ja tietoa yleisesti käytössä olevista toimintatavoista sekä näiden tietojen ja taitojen itsenäistä käyttöä.
- Työtä ohjaavat yleisluonteiset toimeksiannot tai ohjeet.
- Vuorovaikutus tapahtuu tiimeissä tai asiakaspinnassa, jossa tehtävällä on asioita selvittävä rooli.

Ryhmä 154

- Tehtävässä on vastuu, asiantuntijuus tai itsenäisyys siinä määrin korostunut, että siitä on tullut edellisen ryhmän perusmääritelmää vaativampi.
- Tehtävä voi sisältää myös suorittavaa työtä tekevien työn ohjaamista.

Ryhmä 191

- Tehtävässä tarvitaan teoreettista tietoa ja työprosessien hallitsemista.

- Tehtävään kuuluu ongelmien havaitsemista ja arviointia sekä ratkaisujen tuottamista (esimerkiksi suunnittelua, selvittelyä tai kehittämistä).
- Tieto päätöksentekoa varten hankitaan aiemmista tapauksista tai yhdistelemällä lähiympäristöstä saatavaa uutta tietoa.
- Vuorovaikutukselle on tyypillistä asian-
tuntijarooli asiakaspinnassa tai työn johtaminen.

Ryhmä 236

- Tehtävässä on vastuu, asiantuntijuus, itsenäisyys tai avainasema siinä määrin korostunut, että siitä on tullut edellisen ryhmän perusmääritelmää vaativampi.

Ryhmä 292

- Tehtävään kuuluu yleensä organisointi-, suunnittelu- tai resurssivastuita.
- Vuorovaikutukselle on tyypillistä itsenäinen vaikuttaminen erityisasiantuntijana päätöksentekoon tai toimiminen kehittämistiimin vetäjänä.
- Tehtävässä korostuu kokonaisvaltainen asiantuntemus toiminnon prosesseista.

4.2 TYÖTEHTÄVIEN MUUTTUMINEN

Toimihenkilön työtehtävien muuttuessa olennaisesti, tarkistetaan tehtäviin liittyvä vähimmäispalkkaryhmä. Vaativuustaso ja sitä vastaava vähimmäispalkka voi tällöin nousta tai laskea. Pelkästään vähimmäispalkkamääräyksen muuttuminen ei alenna toimihenkilön henkilökohtaista palkkaa.

4.3 VÄHIMMÄISPALKAT

Palkkaryhmä	1.6. 2024	1.6. 2025	1.10. 2025	1.5. 2026	1.11. 2026	1.5. 2027
292	3341	3408	3425	3490	3525	3595
236	2986	3046	3061	3119	3150	3213
191	2690	2744	2758	2810	2838	2895
154	2424	2472	2485	2532	2557	2609
124	2224	2268	2280	2323	2346	2393
111	2041	2082	2092	2132	2153	2196
100	1891	1929	1938	1975	1995	2035

Mikäli toimihenkilön palkka määräytyy tuntipalkan perusteella, vähimmäistuntipalkka muodostetaan jakamalla taulukkopalkka luvulla 158.

4.4 HENKILÖKOHTAISEN PALKAN KOKEMUSOSA

Kun toimihenkilö on ollut yrityksessä viisi vuotta saman vaativuustason tehtävässä, hänen henkilökohtaisen palkkansa on oltava vähintään viisi prosenttia yli kyseessä olevan palkkaryhmän vähimmäispalkan. (Kokemusosan kertyminen on alkanut, kun yrityksessä on siirrytty uuteen palkkausjärjestelmään, viimeistään 1.10.2008.)

Vähimmäispalkat 5 %:n kokemuslisällä ovat seuraavat

Palkkaryhmä	1.6. 2024	1.6. 2025	1.10. 2025	1.5. 2026	1.11. 2026	1.5. 2027
292	3508	3578	3596	3665	3701	3775
236	3135	3198	3214	3275	3308	3374
191	2825	2881	2896	2951	2980	3040
154	2545	2596	2609	2659	2685	2739
124	2335	2381	2394	2439	2463	2513
111	2143	2186	2197	2239	2261	2306
100	1986	2025	2035	2074	2095	2137

4.5 HENKILÖKOHTAISEN PÄTEVYYDEN JA TYÖSUORITUKSEN ARVIOINTI

Henkilökohtaisen palkan kokemusosaa koskeva määräys ei ole voimassa, mikäli yrityksessä on käytössä objektiivisiin kriteereihin perustuva henkilökohtaisen pätevyyden ja työsuorituksen arviointi- ja palkitsemisjärjestelmä, jonka kautta toimihenkilöille jaetaan yrityskohtaisesti vähintään 8 prosenttia vähimmäispalkkojen summasta.

Järjestelmän piiriin siirtymisestä neuvotellaan ja sovietaan paikallisesti. Järjestelmästä luopuminen edellyttää uutta sopimista.

Arviointijärjestelmän rakenne, mukaan lukien arvioitavat pätevyystekijät ja mittarit, on työnantajan päätettävissä. Järjestelmästä samoin kuin siihen myöhemmin tehtävistä muutoksista kuitenkin neuvotellaan työnantajan ja luottamushenkilöiden välillä sopimukseen pyrkien.

Kaikkien toimihenkilöiden tulee tietää, mitä tekijöitä mitataan, miten niitä mitataan, kuka mittaa ja miten tulokset vaikuttavat palkkaan. Työnantajan tulee selvittää luottamushenkilöille 8 prosentin rajan täyttyminen palkankorotusten toteuttamisen yhteydessä, kuitenkin kerran vuodessa, ellei muuta sovi.

4.6 HARJOITTELIJAT JA KESÄTYÖNTEKIJÄT

Toimihenkilön kanssa voidaan sopia korkeintaan vuoden kestävästä harjoitteluajasta, jollei tällä ole tehtävän edellyttämää koulutuksella tai kokemuksella hankittua osaamista. Tällöin harjoittelun kuutena ensimmäisenä kuukautena toimihenkilön vähimmäispalkka on 80 prosenttia ja seuraavina kuutena kuukautena 90 prosenttia toimen vaativuustason vähimmäispalkasta. Vaativuustasoille 100 ja 111 sijoittuvissa tehtävissä harjoittelu-aika voi olla enintään kuusi kuukautta ja palkka 90 prosenttia tason vähimmäispalkasta.

Lomakauden aikana (2.5.–30.9.) enintään viiden kuukauden määräaikaan työsuhteisiin tulevien toimihenkilöiden vähimmäispalkka on 80 % vaativuustason vähimmäispalkasta, ellei toimihenkilöllä ole tehtävän edellyttämää koulutuksella tai kokemuksella hankittua osaamista.

Työehtosopimuksen mukaisista vähimmäispalkkoista voidaan poiketa sellaisten harjoittelijoina työskentelevien opiskelijoiden suhteen, joilla ei ole asianomaisen työn vaatimaa kokemusta ja tutkintovaatimuksiin sisältyvä työharjoittelujakso tai jaksot.

4.7 TYÖAIKOJEN VAIKUTUS VÄHIMMÄISPALKKOKSIIN

Vähimmäispalkkataulukon pohjana on keskimäärin 37,5 tunnin viikoittainen työaika. Noudatettaessa 40 tunnin viikkotyöaikaa vähimmäispalkkoja korotetaan 2,6 % työajan lyhennys huomioon ottaen.

4.8 OSA-AJAN PALKKA

1. Laskettaessa osa-ajalta maksettavan palkan suuruutta, saadaan tunnilta maksettava palkka jakamalla kuukausipalkka asianomaiseen kuukauteen sisältyvien työvuoroluettelon mukaisten säännöllisten työtuntien lukumäärällä. Itsenäisyyspäivä rinnastetaan tässä tapauksessa työssäolopäivään.

2. Poissaolo voidaan myös korvata vastaavalla määrällä työtunteja.

3. Mikäli toimihenkilön palkka määräytyy tuntipalkan perusteella, vähimmäistuntipalkka muodostetaan jakamalla taulukkopalkka luvulla 158.

4.9 SIJAISUUS

Sijaisuuteen liittyvistä työ- ja palkkaehdoista sovitaan ennen sijaisuuden vastaanottamista.

Sijaisuuskorvauksen maksaminen edellyttää, että sijaisuus kestää yhdenjaksoisesti vähintään viisi työpäivää. Yhdenjaksoisuutta ei katkaise työehtosopimuksen 3.4 tai 3.5 kohdan mukainen vapaa. Jos sijaisuuskorvauksen maksamisedellytys täyttyy, korvaus maksetaan sijaisuuden alusta lukien.

Toimiessaan toisen sijaisena henkilö ei suorita lainkaan omia töitään, vaan tekee pelkästään toisen henkilön töitä. Sijaisuuskorvauksen maksaminen edellyttää siirtymistä ylempään vaativuustasoon kuuluvan henkilön sijaiseksi. Tällöin korvaus on sijaisuustehtävän vaativuustason mukainen palkka.

Toimiessaan sijaisena oman toimensa ohella henkilö hoitaa sekä omat työnsä että sijaisuustoimeen kuuluvat työt. Korvauksen maksaminen edellyttää, että sijaisuus aiheuttaa merkittäviä muutoksia toimihenkilön tehtävissä. Korvauksen suuruus on 14 - 35 % toimihenkilön omasta henkilökohtaisesta palkasta.

4.10 PALKAN MAKSAMINEN

Toimihenkilön palkka on kuukausipalkka ja se maksetaan kerran kuukaudessa, ellei toisin sovita. Toimihenkilö ilmoittaa tilin, jolle palkka maksetaan. Toimihenkilölle annetaan palkkalaskelma, josta käy ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet.

4.11 MUUT PALKKAUSJÄRJESTELMÄT

Paikallisesti sopien yrityksessä voidaan ottaa käyttöön jokin muu palkkausjärjestelmä. Yrityskohtaisen järjestelmän alin palkka ei kuitenkaan voi alittaa työehtosopimuksen palkkausjärjestelmän alinta vähimmäispalkkaa.

4.12 PROVISIOPALKKAISET

Provisiopalkkatyö on työtä, jossa palkka tai osa siitä on sovittu määräytyväksi muun kuin työhön käytettyyn aikaan sidotun kiinteän palkan perusteella.

Sovittaessa provisiopalkasta samalla sovitaan yksityiskohtaisesti palkan määräytymiseen liittyvät tekijät. Näitä voivat olla muun muassa myyntitavoite, myytävät tuotteet, myyntialue, myyntimiehen nimetyt asiakkaat, myyntimiehen toimivalta, yksinoikeus, raportointi, toimen vaativuustaso, vähimmäispalkka, takuupalkka, kiinteän palkanosan suuruus, provisio-osuuden eräntymis-ajankohta ja myyntimiehen vastuu asiakkaan sopimusrikkomuksissa yms.

Vähimmäispalkan toteutumisen tarkastelujakso on kalenterivuosi, ellei muuta ole sovittu. Kuukausittain on

kuitenkin maksettava ulos vähintään 80 % vähimmäispalkasta.

Henkilökohtaisen palkan kokemusosan vaihtoehtona oleva henkilökohtaisen pätevyyden arviointijärjestelmä ei koske provisiopalkkaisia.

Yleiskorotukset toteutetaan siten, että provisiopalkka kokonaisuudessaan nousee samalla työmäärällä keskimäärin yleiskorotuksen verran.

Kauppaedustajista ja myyntimiehistä annetun lain mukaisesti myyntimiehiin ei sovelleta tämän työehtosopimuksen vähimmäispalkkamääräyksiä.

”Myyntimiehellä tarkoitetaan tässä laissa työntekijää, joka on työnantajansa kanssa tekemässään edustusopimuksessa sitoutunut tämän lukuun edistämään 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla tavaroiden myyntiä matkustamalla eri paikkakunnilla tai käymällä tapaamassa asiakkaita sillä paikkakunnalla, jossa työnantajan liike sijaitsee. Myyntimies ei kuljeta myytäväksi tarkoitettuja tavaroita mukanaan.” (Laki kauppaedustajista ja myyntimiehistä 4:39)

Vuosilomapalkan laskentaperusteena käytetään lomanmääräytymisvuoden keskiansiota.

Sairaus-, raskaus- ja vanhempainvapaa-ajan palkan laskentaperusteena käytetään 12 edellisen kalenterikuukauden keskiansiota, ellei lyhyemmästä jaksosta ole sovittu.

Työtehtävän hoitamisesta aiheutuvat kulut korvaa työnantaja.

4.13 JOULURAHA

Toimihenkilöllä on oikeus vaihtaa ensimmäinen talvilomaviikko joulurahaan pysyvästi alla mainituin ehdoin. Uudet työntekijät tulevat suoraan joulurahan piiriin.

I Joulurahan piiriin siirtyminen

1. Työsuhde on alkanut ennen 1.2.2018 (vanhat työntekijät)

Työnantaja ja toimihenkilö voivat sopia ensimmäisen talvilomaviikon vaihtamisesta joulurahaksi pysyvästi.

Koska talviloma ja jouluraha eivät kerry samalta ajalta (talviloman ansaintakausi päättyy 31.3. ja joulurahan ansaintakausi alkaa 1.1.), samalla on sovittava, kuinka joulurahasta vähennetään jo pidetty talviloma.

Esimerkki 1:

Toimihenkilö on pitänyt koko viiden (5) päivän talvilomansa 1.10.2018 alkaneella talvilomakaudella. Toimihenkilö ja työnantaja sopivat joulurahaan siirtymisestä 1.1.2019 lukien. Joulurahaa alkaa kertyä vasta 1.4.2019 lukien, koska talviloma ja jouluraha eivät voi kertyä samaan aikaan.

Esimerkki 2:

Toimihenkilö on pitänyt 1.10.2018 alkaneella talvilomakaudella talvilomaa kolme (3) päivää. Toimihenkilö ja työnantaja sopivat joulurahaan siirtymisestä 1.1.2019 lukien. Talvilomaa on kertynyt ajalta 1.4.–31.12.2018 (9 kuukauden ajalta) työehtosopimuksen talvilomataulukon mukaan neljä päivää. Joulurahaa alkaa kertyä heti 1.1.2019 lukien. Lisäksi toimihenkilö saa pitää vielä yhden talvilomapäivän tai voidaan sopia sen vaihtamisesta rahaksi.

2. Työsuhde alkaa 1.2.2018 tai sen jälkeen (uudet työntekijät)

Toimihenkilö ansaitsee joulurahaa työsuhteensa alusta lukien.

Yötyötä ja vuorotyötä tekevä toimihenkilö ansaitsee edelleen ns. toista talvilomaviikkoa. (TES 5.2.1)

II Joulurahan suuruus

Jouluraha on 2,4 % toimihenkilölle 1.1.–30.11. välisenä aikana säännölliseltä työajalta maksetusta palkasta lisineen (maksatusperiaate). Laskentapohjassa otetaan huomioon myös palkallisten vapaiden ajalta, kuten esimerkiksi loma-ajalta, sairausajalta, perhevapailta sekä säännöllisen työaikana tapahtuvalta matkustus- ja koulutusajalta, maksettu palkka.

Laskentapohjassa ei oteta huomioon:

- kertaluontoisia eriä (mm. lomarahaa, jouluraha, tulospalkkiot)
- tasoint- tai muita vapaita rahaksi muutettaessa maksettuja korvauksia
- ylityöpalkkoja ja niihin rinnastettavia korvauksia
- varallaolokorvausta ja hälytysrahaa
- luottamushenkilökorvausta, aloitepalkkiota, yhteistyöelinten kokouspalkkioita
- luontoisetujen (mm. asunto-, auto, ravinto- tai puhelinetu) arvoa
- kustannusten korvauksia (mm. kilometrikorvaukset, päivärahat)
- muita muulta kuin tehdyltä säännölliseltä työajalta maksettuja palkkaeriä.

III Joulurahan maksaminen

Jouluraha maksetaan joulukuun ensimmäisen palkanmaksun yhteydessä.

Työsuhteen päättyessä jouluraha maksetaan lopputilin yhteydessä.

IV Muuta

Joulurahan piiriin eivät kuulu

- sellaiset tuntipalkkaiset osa-aikaiset toimihenkilöt, joiden lomapalkka lasketaan vuosilomalain 12 §:n mukaisesti prosentuaalisena eivätkä
- toimihenkilöt, joilla on oikeus vuosilomalain 16 §:n mukaiseen lomakorvaukseen työsuhteen jatkuessa.

Joulurahan piirissä olevilla on oikeus saada vuosiloman 24 arkipäivän ylittävä osuus lomakauden ulkopuolella.

5 LUKU

LOMAT

5.1 Vuosiloma

5.2 Talviloma

5.3 Lomakorvaus työsuhteen jatkuessa ja prosentuaalinen lomapalkka

5.1 VUOSILOMA

Paikallinen sopiminen

1. Sovittaessa paikallisesti voidaan vuosiloma antaa muunakin aikana kuin vuosilomakautena, jakaa osiin sekä antaa vuosilomalain 27 §:n mukaisena säästö-vapaana lain tarkoittamaa suurempi osa lomasta. Edelleen voidaan vuosilomapalkka sopia maksettavaksi yrityksen normaaleina palkanmaksupäivinä. Paikallinen sopiminen on mahdollista myös lomarahasta.

Ellei paikallisesti ole sovittu yllä olevan mukaisesti, annetaan vuosiloma lain ja tes:n seuraavien määräysten mukaisesti.

Vuosilomaa koskevat määräykset:

2. Toimihenkilö saa kaksi päivää vuosilomalain tarkoittamaa vuosilomaa täydeltä lomanmääräytymiskaukudelta. Mikäli työsuhte on kestänyt lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä yhden vuoden, toimihenkilö saa 2,5 päivää vuosilomaa täydeltä lomanmääräytymiskaukudelta (VLL 5 §).

3. Vuosilomalain mukaisella lomaan oikeuttavalla kuukaudella tarkoitetaan kalenterikuukautta, jonka aikana toimihenkilö on ollut työssä vähintään 14 päivänä tai vähintään 35 tuntia, jos hän työsuhteen mukana työskentelee niin harvoina päivinä, ettei kalenterikuukaudessa kerry 14 työpäivää (vrt VLL 6 §), tai hänen hyväkseen on kertynyt vastaava määrä työssä-olopäivien veroisia päiviä (VLL 7 §) tai tämän sopimuksen mukaisia työajanlyhennysvapaita.

4. Vuosiloman aikana tai vuosilomakorvauksena maksettava päiväpalkka lasketaan:

a) kuukausipalkan perusteella siten, että jakajana käytetään lukua 25.

b) provisiopalkan perusteella siten, että lomaan oikeuttavien kuukausien määrällä jaetaan näinä kuukausina ansaittu palkka ja näin saadun keskimääräisen kuukausipalkan päiväpalkan muuttamisessa käytetään lukua 25.

5. Lomarahana on 50 % lomapalkasta. Se maksetaan loman alkaessa. Lomarahana maksetaan myös työsuhteen päättyessä.

Paikallisesti voidaan sopia lomarahana

- maksamisajankohtien siirtämisestä,
- maksamisen tasaamisesta pidemmälle ajanjaksolle,
- vaihtamisesta vapaaseen.

Lisäksi voidaan paikallisesti sopia, ettei lomarahaa tai osaa siitä makseta. Tämä koskee tilanteita, joissa työnantajalla on irtisanomissuojasopimuksen mukainen taloudellinen tai tuotannollinen peruste työvoiman vähentämiselle.

Lomarahana voidaan sopia maksettavaksi joko yhtenä tai useampana eränä. Maksuajankohdat tulee sopia täsmällisesti siten, että erääntymispäivä tai -päivät ovat riidattomat. Siirrosta ja siihen liittyvistä mahdollisista muista toimenpiteistä tulee sopia ennen vuosiloman tai sen osan alkamista.

Mikäli työntekijän työsuhte päättyy ennen lomarahana paikallisesti sovittua maksuajankohtaa, maksetaan se työsuhteen päättyessä.

Sovittaessa lomarahana tai sen osan vaihtamisesta vastaavaan vapaaseen, vapaan pituus määräytyy vaihdettavan lomarahana mukaan siten, että vaihdettavan vapaan enimmäismäärä on laskentatavasta riippuen 30 päivän (5 viikon) vuosiloman osalta

- $0,50 \times 30$ vuosilomapv = 15 vuosilomapv
 - $0,50 \times 25$ työpäivä = 12,50 työpäivä
 - $0,50 \times 200$ tuntia = 100 tuntia (8 t/pv)
 - $0,50 \times 187,5$ tuntia = 93,75 tuntia (7,5 t/ pv)
- Vaihdettaessa osa lomarahasta määräytyy vastaava vapaa samassa suhteessa.

Vapaan ajalta maksetaan säännöllisen työajan palkka normaaleina palkanmaksupäivinä.

Osapuolten tulee todeta, että vapaan ajalta maksettava korvaus vastaa vähintään lomarahana rahallista määrää.

Vapaata ei voida sijoittaa ajankohtaan, jolta työnantaja työehtosopimuksen tai lain perusteella muutoin maksaa palkan (vuosi- ja talviloma, sairaus jne.).

Vapaan antamistavasta ja ajankohdasta tulee sopia. Mikäli vain osa lomarahasta vaihdetaan vapaaseen, maksetaan jäljelle jäävä osa rahana joko vuosilomapalkan yhteydessä työehtosopimuksen mukaan tai muina sovittuina ajankohtina.

Mikäli työntekijän työsuhde päättyy ennen vaihdetun vapaan pitämistä, maksetaan pitämättä jäänyttä vapaata vastaava osuus lomarahasta työsuhteen päättyessä.

6. Toimihenkilölle annetaan vuosiloma lomakautena (2.5.–30.9.). Vuosilomasta voidaan osa antaa työntekijän ja toimihenkilön keskinäisellä sopimuksella myös muuna aikana kuin edellä on sanottu. Vuosiloma on haluttaessa ensisijaisesti annettava yhdenjaksoisena.

Joulurahaa ansaitsevilla toimihenkilöillä on oikeus saada vuosiloman 24 arkipäivän ylittävä osuus lomakauden ulkopuolella.

Työnantajan irtisanoessa työntekijän muilla kuin työsopimuslain 7 luvun 3–4 §:n mukaisilla irtisanomisperusteilla työnantaja voi määrätä työntekijän pitämään ansaitut lomat irtisanomisaikana lomakaudesta riippumatta.

7. Mikäli toimihenkilö työsuhteen päättyessä on oikeutettu vuosilomaan, voidaan tämä loma lukea irtisanomisaikaan, mikäli työnantaja tai toimihenkilö niin haluaa.

5.2 TALVILOMA

1. Toimihenkilöt, jotka säännöllisesti tekevät sellaisia työvuoroja, joissa vähintään joka neljäs työajan tasoittumisjärjestelmän vuoroista on yötyötä (kello 21-06), ansaitsevat talvilomaa siten, että täyden talviloman pituus on 10 työajan tasoittumisjärjestelmän tarkoittamaa työpäivää, kuitenkin vähintään kaksi viikkoa.

2. Muut kuin edellä mainitut toimihenkilöt ansaitsevat talvilomaa siten, että täyden talviloman pituus on 5 työajan tasoittumisjärjestelmän tarkoittamaa työpäivää.

Huomautus:

Joulurahaa ansaitsevat kaikki ne työntekijät, joiden työsuhde on alkanut 1.2.2018 tai sen jälkeen sekä ne toimihenkilöt, jotka ovat vaihtaneet talvilomaviikon joulurahaan. Joulurahaa ansaitseville ei kerry yhtä talvilomaviikkoa. Heillä on oikeus saada vuosiloman 24 arkipäivän ylittävä osuus lomakauden ulkopuolella.

3. Edellä mainitun talviloman saaminen täytenä edellyttää 12 vuosilomalain tarkoittamaa lomanmääräytymiskaukautta. Muutoin loman pituus määräytyy oheisen taulukon mukaisesti. Talvilomakausi alkaa 1.10. ansaintavuonna ja päättyy 30.4. seuraavana vuonna.

Talvilomaan oikeuttavien kuukausien lukumäärä	Talviloman pituus (huom: Joulurahan piirissä olevan talviloma on 5 työpäivää lyhyempi)	
	Yö- ja vuorotyö	Päivätyö
12 kk	10 työpäivää	5 työpäivää
11 "	9 "	5 "
10 "	8 "	4 "
9 "	7 "	4 "
8 "	7 "	3 "
7 "	6 "	3 "
6 "	5 "	3 "
5 "	4 "	2 "
4 "	3 "	2 "
3 "	2 "	1 "
2 "	2 "	1 "
1 "	1 "	1 "

Milloin osa vuotta työskennellään vuorotyössä ja osa vuotta päivätyössä, tulee oikeutta talvilomaan tarkastella kalenterikuukauden jaksoissa.

Yhden kuukauden osalta 10 työpäivän talvilomaa ansaitaan 0,83 päivää (10:12) ja 5 työpäivän talvilomaa 0,42 päivää (5:12). Esimerkiksi ansaittaessa 9 kuukauden ajalta 10 työpäivän ja 3 kuukauden ajalta 5 työpäivän talvilomaa, talviloman pituus on $9 \times 0,83 + 3 \times 0,42$ eli 8,73 päivää, mikä pyöristyy 9 työpäiväksi. Näissä tapauksissa desimaalien pyöristys suoritetaan vasta yhteenlasketusta luvusta.

4. Päiväpalkkaa talviloman korvausta varten laskettaessa on kuukausipalkan jakaja 21,25.

5. Paikallisesti sopien talviloma voidaan antaa muunakin kuin työehtosopimuksessa sovittuna aikana, jalkaa osiin tai vaihtaa rahaksi.

6. Talvilomasta siirtyä ensimmäiset viisi yhdenjaksoisena annettua päivää, jos työntekijä on loman alkaessa työkyvytön. Yhdenjaksoisuutta ei katkaise työehtosopimuksen 3.4. tai 3.5 kohdan mukainen vapaa. Siirrettävän talviloman tulee sisältää viisi talvilomapäivää.

5.3 LOMAKORVAUS TYÖSUHTEEN JATKUESSA JA PROSENTUAALINEN LOMAPALKKA

1. Toimihenkilöllä, joka työsopimuksensa mukaan tekee kaikkina kalenterikuukausina työtä alle 14 päivää tai 35 tuntia, on vuosilomalain 16 §:n mukaan oikeus saada edellisen lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erään-tyneestä palkasta laskettava lomakorvaus.

Lomakorvauksen suuruus saadaan kertomalla vuosilomalain 16§:n 1 momentin mukainen palkkasumma seuraavalla %-kertoimella:

	Työsuhte alle 1 v	Työsuhte yli 1 v
Päivätyö	15,50	19,25
Yö- ja vuorotyö	17,50	21,25

2. Tuntipalkkaisen, alle 14 päivänä kalenterikuukaudessa työtä tekevän toimihenkilön lomapalkka ja lomakorvaus lasketaan vuosilomalain 12 §:n mukaisesti prosentuaalisena. Prosentin suuruus määräytyy 1 kohdan mukaan.

6 LUKU

SAIRAU- JA PERHEVAPAAT

- 6.1 Lääkärissäkäynti**
- 6.2 Näkökykyä rasittava työ**
- 6.3 Sairausajan palkka**
- 6.4 Korvaava työ**
- 6.5 Raskaus- ja vanhempainvapaa**
- 6.6 Sairausvakuutuskorvaukset**
- 6.7 Sairaalan lapsen hoitaminen**
- 6.8 Lyhyt tilapäinen vapaa**

SAIRAUS- JA PERHEVAPAAT

6.1 LÄÄKÄRISSÄKÄYNTI

1. Sairaudesta ilmoittaminen

Työntekijän tulee ilmoittaa työkyvyttömyydestä johtuvasta poissaolosta työnantajalle ensi tilassa.

2. Lääkärintodistus työkyvyttömyydestä

1. Työntekijän on pääsääntöisesti hankittava lääkäriltä sairaudesta ja sen aiheuttamasta työkyvyttömyydestä todistus, joka toimitetaan työnantajalle viivytyksettä. Pääsäännöstä poikkeaminen esimerkiksi omailmoitus-menettelyllä todetaan työpaikan yleisohjeissa tai tapauskohtaisesti erikseen sovittaessa.

2. Työnantaja korvaa työkyvyttömyystodistuksen enintään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman lääkärinpalkkioita koskevan taksan määräisenä. Työntekijä antaa työnantajalle valtakirjan sairausvakuutuksen nojalla maksettavan korvauksen nostamista varten.

3. Terveystieteiden lääkäriltä saamiensa valtuuksien puitteissa kirjoittama työkyvyttömyystodistus korvaa lääkärintodistuksen, kun kysymyksessä on tavanomainen vilustumissairaus tai epidemia.

4. Työnantaja voi erityisistä syistä edellyttää, että työntekijä hankkii työpaikan lääkäriltä tai muulta työnantajan hyväksymältä lääkäriltä työkyvyttömyystodistuksen. Tällöin työnantaja korvaa työkyvyttömyystodistuksesta ja lääkärinpalkkiosta aiheutuvan kustannuksen.

3. Lääkärissäkäynti

Yleistä

1. Lääkärissäkäynnit tulee ajoittaa työajan ulkopuolelle. Poikkeuksellisesti lääkärin puoleen voi kääntyä työaika-
na, mikäli vamman tai sairauden äkillisyys vaatii sitä tai lääkärissäkäyntiä ei voida ilman kohtuutonta haittaa si-
joittaa työajan ulkopuolella tapahtuvaksi tai hoitopalvelu-
ja ei paikkakunnalla ole saatavissa työajan ulkopuolella.

2. Lääkärissäkäynti tulee suorittaa tarpeetonta työ-
ajan menetystä välttämällä ja siitä on ilmoitettava työn-
antajalle niin pian kuin mahdollista.

Työpaikkaterveydenhuolto

3. Mikäli työnantaja on järjestänyt työpaikkatervey-
denhoidon, muun kuin työnantajan nimeämän lääkä-

rin puoleen kääntymiseen vaaditaan perusteltu syy. Pe-
rusteltuja syitä ovat mm. sairauden äkillisyys, sairaus
estää matkustamisen tai se, että työkyvyttömyystodis-
tuksen hankkiminen tulee työntekijälle taloudellisesti
raskaaksi työnantajan korvausvelvollisuuden ulkopuo-
lelle jäävien tutkimusten suorittamisen vuoksi.

4. Ansionmenetyksen korvaaminen
lääkärissäkäynnin ajalta

1. Ansionmenetyksen korvataan:

- kun lääkärissäkäynti on tarpeen työnantajan
vaatiman lääkärintodistuksen hankkimiseksi,
- lääkärissäkäynnin yhteydessä todetaan
sairaus tai vamma, joka edellyttää
sairaslomaa tai hoitotoimenpiteitä,
- kun työntekijä tulee työvuoronsa aikana
työkyvyttömäksi äkillisen sairauden vuoksi ja
sairaus vaatii työvuoron aikana tapahtuvaa
lääkärissäkäyntiä (esim. äkillinen silmä- ja
hammassairaus),
- fysikaalisen hoidon ajalta, mikäli työnantajan
nimeämä lääkäri on määrännyt työntekijän
työkyvyn säilymiseksi välttämättömään
fysikaaliseen hoitoon eikä hoitopalveluja ole
saatavissa työajan ulkopuolella,
- laboratorio- ja röntgentutkimuksen ajalta,
mikäli tutkimukset ovat lääkärin määräämiä
ja liittyvät osana sellaiseen lääkärissä-
käyntiin, josta työnantaja suorittaa ansion-
menetyksen korvauksen tai tutkimuksen
laatu edellyttää tutkimuksen suorittamista
lääkärin määräämänä ajankohtana.

2. Ansionmenetystä ei korvata:

- terveydentilan kontrolloimiseksi tapahtuvien
lääkärintarkastusten ajalta,
- jo todetun sairauden tai vamman hoitamisen
tai sen kehityksen seuraamisen vuoksi
tapahtuvien uusiutuvien lääkärissäkäyntien
ajalta,
- tavanomaisen hammashoidon ajalta,

- tavanomaisen näön kontrolloimiseksi tapahtuvan silmälääkärissäkäynnin ajalta,
- fysikaalisen hoidon ajalta (poikkeus 1. kohdassa mainittu),
- laboratorio- ja röntgentutkimusten ajalta (poikkeus 1. kohdassa mainittu).

Huomautus:

Mikäli lääkäripalveluja ei ole saatavissa työajan ulkopuolella, voidaan palkan vähentämisen sijasta sopia lääkärisäkäynnin vuoksi menetetyn työajan tekemisestä takaisin.

5. Lakisääteiset lääkärintarkastukset ja joukkotarkastukset

Lakisääteiset lääkärintarkastukset

1. Työnantaja korvaa ansionmenetyksen lakisääteisen lääkärintarkastuksen ajalta sekä välttämättömät matkakustannukset.
2. Mikäli tarkastus tapahtuu työntekijän vapaa-aikana, maksetaan hänelle korvauksena ylimääräisistä kuluista sairausvakuutuslain vähimmäispäivärahaa vastaava summa.
3. Vieraalla paikkakunnalla suoritettavan lakisääteisen lääkärintarkastuksen ajalta maksetaan työehtosopimuksen edellytyksin päiväraha.

Joukko- ja ikäkausitarkastukset

4. Mikäli työntekijä ei voi pyynnöstään huolimatta osallistua terveystarkastusten järjestämään joukko- tai ikäkausitarkastukseen työajan ulkopuolella, tarkastuksen ajalta maksetaan ansionmenetyksen korvaus korkeintaan yhdeltä päivältä. Palkanmaksuvelvollisuus ei koske mahdollisia uusinta- tai seurantatarkastuksia.

6.2 NÄKÖKYKYÄ RASITTAVA TYÖ

Näkökykyä rasittavassa työssä (näyttöpäätteet) työnantaja korvaa silmälääkärissä käynnin osalta lääkärin palkkion silloin, kun lääkäri on katsonut tarkastuksessa käynnin tarpeelliseksi.

SOVELTAMISOHJE:

NÄYTTÖPÄÄTELASIT

Milloin työolosuhteet erikoislääkärin tutkimuksen perusteella edellyttävät erityisten työlasien käyttöä näyttöpäätetyössä, korvaa työnantaja tällaisten laitteen käyttöön sidottujen lasien hankinnan.

Milloin näyttöpäätetyötä tekevä toimihenkilö toteaa työolosuhteiden aiheuttavan erityistä rasitusta näkökyvylleen, tulee hänen ottaa yhteys työnantajan nimeämään työterveyslääkäriin ja sopia käynnistään silmälääkärissä.

Mikäli silmälääkärin tarkastuksessa todetaan näyttöpäätetyön edellyttävän silmälasien hankintaa työolosuhteiden aiheuttaman haitan poistamiseksi tai vähentämiseksi, tulee silmälääkäriltä pyytää tätä koskeva maininta esimerkiksi palkkiokuittiin.

Mikäli silmälääkäri on antanut määräyksen työlasien hankkimiseksi, tulee toimihenkilön ja työnantajan sopia silmälasien hankintatapa ja paikka sekä sankojen yms. enimmäishinta. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että hankittavat silmälasit ovat tarkoituksenmukaiset ja niitä käyttävälle henkilölle sopivat sekä työnantajan mahdollisuuteen vaikuttaa hankittavien lasien laatuun ja hintaan. (Linssien osalta sitoo kuitenkin silmälääkärin määräys.)

Työnantajan kustantamat silmälasit ovat työnantajan omaisuutta; toimihenkilöllä on niihin työhön sidottu hallintaoikeus (käyttöoikeus).

6.3 SAIRAUSAJAN PALKKA

1. Työntekijän ollessa estynyt tekemästä työtään sellaisen sairauden tai tapaturman vuoksi, jonka ajalta hänellä on työsopimuslain mukaan oikeus saada palkkaa, on hänellä oikeus saada palkkansa seuraavasti hänen oltuaan yhdenjaksoisesti työnantajan palveluksessa seuraavat ajat:

Työsuhte on jatkunut yhtäjaksoisesti	Täysi palkka
1 kuukauden mutta vähemmän kuin 1 vuoden	40 päivän ajanjaksolta
1 vuoden mutta vähemmän kuin 5 vuotta	75 päivän ajanjaksolta
5 vuotta tai kauemmin	105 päivän ajanjaksolta.

Jos työsuhte on kestänyt alle kuukauden, työntekijällä on oikeus saada puolet täydestä palkasta sairastumispäivää seuranneen yhdeksännen arkipäivän loppuun, enintään kuitenkin siihen saakka, kun hänen oikeutensa sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan alkaa.

2. Työntekijän joutuessa uudestaan työkyvyttömäksi tarkastellaan, kuinka pitkä senhetkisen työsuhteen pituuden mukaan määräytyvä palkallinen sairausajaksi on. Tästä ajasta vähennetään ne sairausajat, joilta työnantaja on edellisen kuuden kuukauden aikana maksanut palkan. Työntekijällä on oikeus palkkaan vain erotuksen pituiselta ajanjaksolta.

Vaikka palkallista ajanjaksoa ei olisi jäljellä, palkka maksetaan aina sairastumispäivää seuranneen yhdek-

sännen arkipäivän loppuun, enintään kuitenkin siihen saakka, kun työntekijän oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan alkaa.

3. Samalla tavoin maksetaan palkka myös silloin, kun viranomaisen on kieltänyt työntekijää tartuntatautilain (583/86) säännösten perusteella saapumasta työhön.

6.4 KORVAAVA TYÖ

Korvaavalla työllä tarkoitetaan työtä, jota toimihenkilö tekee ollessaan tapaturman tai sairauden vuoksi työkyvytön työ sopimuksensa mukaisiin tai vakiintuneisiin työtehtäviinsä. Korvaavan työn tulee olla tarkoituksenmukaista ja mahdollisuuksien mukaan toimihenkilön normaaleja työtehtäviä vastaava. Erikseen voidaan sopia korvaavasta työstä muussa tehtävässä tai koulutuksesta.

Korvaavan työn ajalta toimihenkilön palkka ei voi laskea, ellei nimenomaisesti toisin sovita. Korvaava työ tai koulutus ei ole työkyvyttömyysaikaa. Korvaavan työn päättyessä toimihenkilöllä on oikeus palata entiseen työtehtäväänsä.

Korvaava työ on vapaaehtoista ja perustuu työterveyslääkärin arvioon työntekijän työkyvystä sekä työntekijän ja työnantajan väliseen korvaavaa työtä koskevaan sopimukseen. Korvaava työ ei saa vaarantaa toimihenkilön paranemista. Korvaavan työn toteuttamistavat ja niihin liittyvät periaatteet käsitellään vuoropuhelussa, työnantajan ja luottamus henkilön tai henkilöstön kanssa yhdessä.

6.5 RASKAUS- JA VANHEMPAINVAPAA

Raskaus- ja vanhempainvapaan ajalta maksettava palkka

Palkan maksamisen edellytyksenä on, että työntekijä noudattaa sairausvakuutuslain raskausrahan ja vanhempainrahan nostamista koskevia säännöksiä.

Palkka maksetaan tavanomaisina palkanmaksupäivinä.

Arkipäivällä tarkoitetaan sairausvakuutuslain mukaisesti muita päiviä kuin sunnuntai-, pyhä- tai arkipyhäpäiviä.

Raskausvapaan palkka

Oikeus raskausvapaan palkkaan on työntekijällä, jolla on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen raskausrahaan.

Työntekijälle maksetaan täysi palkka työ sopimuslain 4 luvun 1 §:n perusteella tulevan raskausvapaan ajalta yhteensä 40 arkipäivän ajalta.

Vanhempainvapaan palkka

Oikeus vanhempainvapaan palkkaan on työntekijällä, jolla on oikeus sairausvakuutuslain 9 luvun 5 §:n 1–3 momentin mukaiseen vanhempainrahaan.

Työntekijälle maksetaan täysi palkka työ sopimuslain 4 luvun 1 §:n perusteella tulevan vanhempainvapaan ajalta vapaan alusta lukien yhteensä 21 arkipäivän ajalta.

Tietoa perhevapaista: Perhevapaisiin liittyvistä kysymyksistä ja vapaiden ajoilta maksettavista päivärahoista saa lisätietoa Kelalta: www.kela.fi.

6.6 SAIRAUSVAKUUTUSKORVAUKSET

1. Työnantajalla, joka suorittaa sairaus- tai perhevapaan ajalta palkkaa, on oikeus saada samalta ajalta tuleva sairausvakuutuslain mukainen päiväraha taikka enintään maksettua palkkaa vastaava osa siitä itselleen.

Milloin työntekijä saa saman työkyvyttömyyden perusteella korvausta ansion menetyksestä työtapaturma- ja ammattitautilain, työntekijän eläkelain, muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen nojalla, on työnantajalla oikeus saada ja nostaa palautuksena enintään maksettua palkkaa vastaava osa samalta ajalta saadusta korvauksesta.

2. Palkanmaksuvelvollisuutensa työnantaja voi toteuttaa myös maksamalla sairausvakuutuslain mukaan maksetun päivärahaetuuden täydennykseksi palkkaa sairauden tai perhevapaan ajalta siten, että työntekijä saa samat edut, joista tässä on sovittu. Milloin sairausvakuutuslain mukainen päiväraha on yhtä edullinen kuin edellä sovitun tavoin maksettava palkka, ei muuta palkkaa sairaus- tai perhevapaa-ajalta makseta.

3. Jos sairausvakuutuslain, muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen mukaista päivärahaa tai korvausta ei henkilöstä itsestään johtuvista syistä makseta tai se maksetaan vähäisempänä kuin mihin hänellä sairausvakuutuslain, muun lain tai työnantajan ottaman vakuutuksen mukaan olisi ollut oikeus, on työnantajalla oikeus palkasta vähentää se osa, mikä työntekijän moitittavan laiminlyönnin johdosta on jäänyt suorittamatta.

6.7 SAIRAAN LAPSEN HOITAMINEN

1. Työntekijän tai muun hänen taloudessaan vakituisesti asuvan alle 10-vuotiaan lapsen, kehitysvammaisen tai vaikeasti sairaan lapsen (Valtioneuvoston asetus 1335/2004 1:4§) sairastuessa äkillisesti työntekijällä on oikeus saada lapsen hoidon järjestämiseksi tai tämän hoitamiseksi tilapäistä palkallista hoitovapaata. Sama oikeus on myös lapsen vanhemmalla, joka ei asu tämän kanssa samassa taloudessa.

Perheessä tilapäistä hoitovapaata voi pitää kerrallaan vain toinen vanhemmista. Tilapäisen vapaan saaminen edellyttää lisäksi, että kotona ei ole henkilöä, joka voisi huolehtia sairaan lapsen hoidon järjestämisestä tai hoitamisesta.

2. Palkallisen vapaan pituus saman sairauden osalta on enintään 4 päivää. Palkka maksetaan sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaan. Ilmoitus poisolosta ja selvitys lapsen sairaudesta tehdään kuten omasta sairaudesta.

6.8 LYHYT TILAPÄINEN VAPAA

1. Toimihenkilön palkallisesta työajasta ei vähennetä hänen perheensä piirissä sattuvan sairaustapauksen tai läheisen omaisen kuoleman takia annettavaa lyhyttä tilapäistä lomaa.

2. Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan yhden päivän osalta myös seuraavissa tapauksissa: toimihenkilön oma 50- ja 60-vuotismerkkipäivä, avioliittoon vihkimispäivä ja asevelvollisuuskutsunta.

7 LUKU

MUUT MÄÄRÄYKSET

- 7.1 Jäsenmaksujen perintä ja tilitys**
- 7.2 Luottamustehtävät**
- 7.3 Asevelvollisuus, aseeton tai siviilipalvelus**
- 7.4 Kertausharjoitukset**
- 7.5 Ryhmähenkivakuutus**
- 7.6 Vastuuvakuutus**
- 7.7 Järjestäytymisoikeus**

MUUT MÄÄRÄYKSET

7.1 JÄSENMAKSUJEN PERINTÄ JA TILITYS

1. Työnantaja pidättää työntekijän palkasta jokaisen palkanmaksun yhteydessä ammattiliiton jäsenmaksun silloin, kun työntekijä on antanut siihen valtuutuksen tätä varten laaditulla valtakirjalla. Se tulee työnantajan allekirjoittaa ja luottamushenkilön toimittaa valtakirjasta ilmeneviin paikkoihin. Työnantaja antaa työntekijälle kalenterivuoden tai työsuhteen päättyessä verotusta varten todistuksen pidätetyistä jäsenmaksuista.

2. Pidätetyt jäsenmaksut tilitetään palkanmaksupäivänä, kuitenkin viimeistään palkanmaksua seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä. Jäsenmaksu peritään kaikesta ennakonpidätyksen alaisesta palkasta, myös loma-, sairaus-, raskaus- ja vanhempainvapaan palkasta.

3. Ammattiliitto toimittaa työnantajille jäsenkohtaisen jäsenmaksujen perintä- ja selvitysohjeiston. Pidätetyistä jäsenmaksuista tehdään erillinen selvitys kunkin kalenterivuosi- ja neljänneksen päättymistä lähinnä olevan palkanmaksukauden loppuun. Sen tulee olla valmis viimeistään 15.4, 15.7, 15.10. ja 15.1. edellä mainitun ohjeiston mukaisesti.

Perintä- ja selvitysluettelosta annetaan jäljennös asianomaisen henkilöstöryhmän pääluottamushenkilölle.

7.2 LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

1. Liittojen välisiin neuvotteluihin osallistumisaikaa ei vähennetä toimihenkilön palkallisesta työajasta.

2. Ammattiliiton edustajiston ja hallituksen sekä näiden asettamien pysyvien valmisteluelinten kokouksiin käytettyä aikaa ei vähennetä toimihenkilöiden palkallisesta työajasta.

Ammattiliitto ilmoittaa Medialiitolle valittujen henkilöiden nimet sekä toimikaudet. Valittu toimihenkilö ilmoittaa osallistumisestaan kokouksiin työnantajalle mikäli mahdollista viikkoa ennen tilaisuutta.

3. Yhteiskunnalliseen luottamustehtävään valitun toimihenkilön palkallisesta työajasta ei vähennetä tällaisen tehtävän hoitoon käytettyä aikaa. Mikäli tehtävään nimennyt yhteisö on suorittanut työstä poissaolon ajalta ansionmenetyskorvausta, tämä korvausosuus vähennetään työnantajan maksettavasta palkasta.

4. Ammattiliitto Pron / Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry:n hallitukseen valituilla toimihenkilöillä on oikeus osallistua yhdistysten hallitusten kokouksiin. Tältä ajalta ei makseta palkkaa. Ilmoitusmenettely on samanlainen kuin edellä 2. kohdassa.

5. Pääluottamushenkilön, luottamushenkilön tai työsuojeluvaltuutetun palkkaa ei vähennetä hänen osallistuessaan Ammattiliitto Pron järjestämään henkilöstöedustajille kohdennettuun tilaisuuteen. Työsuojeluvaltuutettu voi osallistua tähän tilaisuuteen silloin kun käsitellään hänen rooliinsa ja tehtäviinsä liittyviä asioita. Osallistumisesta on ilmoitettava työnantajalle vähintään kolme viikkoa ennen tilaisuutta. Palkallinen aika on yksi työpäivä kalenterivuodessa.

Mikäli tilaisuuksia on useampi kalenterivuodessa, sovitetaan työnantajan kanssa, mihin tilaisuuteen edellä mainittu henkilö voi osallistua. Mikäli osallistumisesta aiheutuu tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle, työnantajan on ilmoitettava edellä mainitulle henkilölle viimeistään kaksi viikkoa ennen tilaisuuden alkua syy, jonka takia vapauden myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa.

7.3 ASEVELVOLLISUUS, ASEETON JA SIVIILIPALVELUS SEKÄ RAUHANTURVAAMISTEHTÄVÄT

1. Asevelvollisuutta, aseetonta tai siviilipalvelusta suorittavalla sekä rauhanturvaamistehtävissä palvelukseen tai koulutukseen otettavalla on oikeus palveluksen päätyttyä tai keskeydyttyä palata aikaisempaan tai siihen rinnastettavaan tehtävään laissa säädetyllä tavalla.

2. Työsuhteen kestäessä tässä määräyksessä tarkoitettu poissaolo on kokemusvuosia kerryttävää aikaa.

7.4 KERTAUSHARJOITUKSET

Kertausharjoituksen ja täydennyspalveluksen ajalta on työntekijä oikeutettu saamaan palkkansa olosuhdelisineen, josta kuitenkin voidaan vähentää valtion maksama reserviläispalkka, mutta ei kertausharjoitus- tai täydennyspalveluspäivärahaa.

7.5 RYHMÄHENKIVAKUUTUS

Työnantaja on velvollinen ottamaan työntekijöille ryhmähenkivakuutuksen siten kuin työmarkkinain keskusjärjestöjen välillä on sovittu.

7.6 VASTUUVAKUUTUS

Työnantaja ottaa esimiesasemassa oleville toimihenkilöille tarkoitetun ns. työnantajan vastuuvakuutuksen, joka peittää työnantajan, hänen sijaisensa sekä vakuutuksenottajan palveluksessa johtavassa tai valvovassa asemassa olevan toimihenkilön, esim. työnjohtajan vastuun omalle työntekijälle tuotetusta henkilö- ja omaisuusvahingosta siltä osin kuin vahinko ei kuulu korvattavaksi lain säätämässä tapaturmavakuutuksessa tai liikennevakuutuksessa.

7.7 JÄRJESTÄYTYMISOIKEUS

Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

8 LUKU

NEUVOTTELUMÄÄRÄYKSET JA TYÖRAUHA

- 8.1 Kokoonntuminen työpaikalla**
- 8.2 Paikallinen sopiminen**
- 8.3 Työpaikan neuvottelujärjestys**
- 8.4 Erimielisyyksien käsittely**
- 8.5 Välimiesoikeus**
- 8.6 Työrauha**
- 8.7 Työriidat, joihin toimihenkilöt eivät osallistu**
- 8.8 Selviytymistoimet yrityksen taloudellisissa vaikeuksissa**

NEUVOTTELUMÄÄRÄYKSET JA TYÖRAUHA

8.1 KOKOONTUMINEN TYÖPAIKALLA

Työntekijöillä on oikeus järjestää kokouksia työsuhteita koskevissa kysymyksissä työpaikalla. Asiasta on sovittava työnantajan kanssa ennakolta kohtuullisessa ajassa. Kokous tulee järjestää työajan ulkopuolella ennen työajan alkamista, ruokatauolla tai välittömästi työajan päättymisen jälkeen. Kokouksien asianmukaisesta käytöstä vastaavat luottamushenkilöt, joiden tulee olla kokouksessa saapuvilla. Kokoukseen voidaan kutsua asianomaisen palkansaajajärjestön, sen alayhdistyksen tai keskusjärjestön edustajia.

8.2 PAIKALLINEN SOPIMINEN

1. Työehtosopimuksen paikallinen sopiminen on mahdollista tämän sopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti.

2. Sopijaosapuolet paikallista soveltamista koskevassa sopimisessa ovat yhtä työntekijää koskevassa asiassa työntekijä ja työnantajan edustaja ja osastoa tai yritystä koskevassa asiassa luottamushenkilö ja työnantajan edustaja. Työntekijällä on oikeus neuvotteluissa käyttää luottamushenkilöä apunaan. Työaikajärjestyksistä sovittaessa tulee yksittäisten henkilöiden perustellut henkilökohtaiset tarpeet ottaa huomioon.

3. Sopimus tehdään kirjallisesti, yhtä työntekijää koskevassa asiassa jommankumman osapuolen sitä vaatiessa.

Liitot suosittelevat, että paikallisesta sopimuksesta tulisi käydä ilmi ainakin seuraavat asiat:

- sopimuksen tarkoitus
- sopimuksen osapuolet
- sopimuksen kohteena oleva asia
- sopimuksen täsmälliset ehdot
- voimassaolo ja irtisanominen
- päiväys ja allekirjoitukset

4. Sopimus voidaan tehdä määräaikaiseksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Mikäli toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen irtisanomisesta ei ole muuta sovitettu, se voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisajalla. Ellei uutta sopimusta irtisanomisen jälkeen solmita, menetellään sopimuksen voimassaolon päätyttyä työehtosopimuksen asiaa koskevien määräysten ja lainsäädännön mukaisesti.

a) Luottamushenkilön kanssa sovittavat kollektiiviset asiat:

- paikallisesti sovittavan palkkausjärjestelmän käyttöönotto
- lomarahen tai sen osan maksamatta jättäminen tilanteissa, jossa työnantajalla on tuotannollinen tai taloudellinen peruste työvoiman vähentämiselle
- yhdestä ylityökasitteesta sopiminen.

b) Toimihenkilön tai luottamushenkilön kanssa sovittavat asiat:

- työajasta niin, että se on enintään 12 tuntia vuorokaudessa ja 60 tuntia viikossa
- vuosilomapalkan maksaminen yrityksen normaaleina palkanmaksupäivinä
- vuosilomapalkan maksamisajankohdian siirtäminen tai tasaaminen pidemmälle ajanjaksolle
- ilta-, yö- ja lauantain ilta- ja yötyölisistä toisin sopiminen, ei kuitenkaan työehtosopimuksella tai koeajan aikana

c) Toimihenkilön kanssa sovittavat yksilöasiat:

- vuosiloman antaminen muunakin aikana kuin vuosilomakautena, jakamisesta osiin sekä antaminen vuosilomalain 27 §:n mukaisena säästövapaana lain tarkoittamaa suurempi osa lomasta
- lomarahen vaihtaminen vapaaseen
- talviloman antaminen muunakin kuin työehtosopimuksessa sovittavana aikana, jakaminen osiin tai vaihtaminen rahaksi.

8.3 TYÖPAIKAN NEUVOTTELUJÄRJESTYS

1. Työehtoja koskevat kysymykset selvitetään ensin työntekijän ja esimiehen välillä. Ellei työehtoja koskevaa kysymystä saada näin selvitettyksi, asia käsitellään osaston luottamushenkilön ja työnantajan edustajan välisissä neuvotteluissa. Ellei asiaa saada selvitettyksi osaston tasolla, osaston luottamushenkilö voi siirtää asian pääluottamushenkilölle. Neuvottelujen tulos kirjataan ja annetaan asianomaisille tiedoksi.

2. Neuvottelujärjestyksen eri tasoilla toimiville henkilöille, luottamushenkilöille ja työnjohtajille, kuuluvat vastuualueet ja niihin liittyvät valtuudet työsuhteasiossa ja paikallisessa sopimisessa todetaan yhdessä.

3. Työnantaja antaa selvityksen yrityksen työsuhteasioiden hoidosta ja neuvottelujärjestyksestä uusille työntekijöille.

8.4 ERIMIELISYYKSIEN KÄSITTELY

1. Työnantajan ja työntekijän välillä tai alle kirjoittaneiden liittojen välillä syntynyt työehtosopimuksen tulkintaa koskeva erimielisyys pyritään ratkaisemaan neuvottelemalla. Neuvottelut käydään ilman aiheetonta viivytystä.

2. Jos erimielisyyttä ei saada työpaikalla selvitettyksi, asia voidaan siirtää työnantaja- tai työntekijäpuolen aloitteesta liittojen välillä ratkaistavaksi.

Erimieliseksi jäädytystä asiasta tehdään työpaikalla yhteinen muistio, josta ilmenee erimielisyyttä aiheuttanut asia ja molempien osapuolten perustellut kannat. Muistio lähetetään työntekijä- ja työnantajaliitolle. Liitot voivat poikkeuksellisesti sopia asian käsittelemisestä ilman kirjallista erimielisyyshuutua.

3. Jos liitot eivät saa työehtosopimuksen tulkintaa koskevaa erimielisyyttä selvitettyksi, voidaan asia viedä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

8.5 VÄLIMIESOIKEUS

8.5.1 Yleiset määräykset

1. Työehtosopimusosapuolet valitsevat kumpikin sopimuskaudeksi kaksi välimiestä ja näille tarpeellisen määrän varamiehiä. Välimiehenä voi toimia myös henkilö, joka välimiesmenettelystä 23. päivänä lokakuuta 1992 annetun lain 10 §:n mukaan voitaisiin julistaa esteelliseksi.

Välimiehet valitsevat puheenjohtajan työehtosopimuskaudeksi. Puheenjohtajan tulee olla lainoppinut, puolueeton henkilö. Jolleivät välimiehet voi sopia puheenjohtajasta, valtakunnansovittelija määrää hänet jomman kumman sopijapuolen pyynnöstä.

2. Jos liitto haluaa saattaa asian välimiesten ratkaistavaksi, ilmoitetaan siitä kirjallisesti vastapuolelle. Ilmoituksesta toimitetaan kappale välimiesten puheenjohtajalle 30 päivän kuluessa siitä, kun on ilmennyt, että liitot eivät pääse asiassa sovintoon.

3. Jos välimiesten mielestä heidän ratkaistavakseen saatettu asia on merkitykseltään laajakantoinen ja yleiseltä luonteeltaan sellainen, että se olisi työtuomioistuimen ratkaistava, välimiesoikeus ilmoittaa tästä asianosaisille. Näillä on sen jälkeen oikeus panna asiaa koskeva kanne vireille työtuomioistuimessa.

4. Välimiehet voivat käsitellä loppuun vireillä olevat asiat työehtosopimuksen voimassaolon lakattua.

5. Välistuomioon ei voi hakea muutosta.

6. Kustannuksista ja korvauksista, jotka välistuomiossa on pantu yksityisen asianosaisen maksettavaksi, vastaa se järjestö, johon asianosainen kuuluu.

7. Muilta osin noudatetaan välimiesmenettelystä annetun lain säännöksiä.

8.5.2 Paikalliset sopimukset

Työehtosopimuksen kohdassa 8.2 tarkoitettujen sopimusten soveltamista ja tulkintaa koskevat erimielisyydet käsitellään neuvottelujärjestyksen mukaisesti. Jos liitot eivät saa erimielisyyttä selvitettyksi, asia voidaan käsitellä välimiesoikeudessa, johon liitot nimeävät kumpikin yhden edustajan ja nämä yhdessä puheenjohtajan. Muilta osin välimiesoikeuteen noudatetaan työehtosopimuksen 8.5.1 määräystä.

8.5.3 Tehtävien vaativuusryhmittelyä koskevat neuvottelumääräykset ja välimiesoikeus

1. Tehtävien vaativuudenarviointi tehdään yhteistyössä. Liitot suosittelevat luokitustoimikunnan perustamista. Mikäli luokitustoimikuntaa ei ole, noudatetaan työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksestä ja erimielisyyksien käsittelyä koskevia määräyksiä. Ellei luokituksista synny yhteisymmärrystä, työnantaja luokittelee tehtävät ja vastaa luokituksen oikeellisuudesta.

Liitot suosittelevat, että uuden toimihenkilön tehtävä luokitellaan viimeistään neljän kuukauden kuluessa tehtävässä aloittamisesta ja henkilön työtehtävien muuttuessa olennaisesti luokitus tarkistetaan esihenkilön ja toimihenkilön välillä. Luottamushenkilö voi pyytää luokitusten yhteistä tarkastelua vuosittain.

2. Yksittäinen työntekijä ei voi riitauttaa liittoihin luokitustoimikunnassa tai neuvottelujärjestyksen mukaan sovittua tehtävän vaativuusryhmittelyä.

3. Liitot eivät käsittele palkkausjärjestelmään liittyviä erimielisyyksiä, joilla ei ole palkkavaikutusta.

4. Liitot voivat erimielisyyksien selvittämisessä käyttää erityistä palkkausjärjestelmäasiantuntijaa, jolle erikseen sovittaessa voidaan antaa päätösvalta.

5. Jos liitot eivät saa erimielisyyttä selvitettyksi, asia voidaan viedä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

6. Liitot nimeävät kumpikin yhden välimiehen ja nämä

valitsevat puheenjohtajakseen palkkausjärjestelmääsi-
antuntijan. Muilta osin välimiesoikeuteen noudatetaan
työehtosopimuksen 8.5.1 kohdan määräystä.

8.6 TYÖRAUHA

Työehtosopimuksen voimassa ollessa älköön pantako
toimeen salaista tai julkista työnsulkua, lakkoa, boikot-
tia tai työnkieltoa.

8.7 TYÖRIIDAT, JOIHIN TOIMIHENKILÖT EIVÄT OSALLISTU

1. Jos työnantajan ja tämän sopimuksen ulkopuolella
olevan henkilöryhmän välillä puhkeaa työriita (lakko,
sulku, saarto jne.), joka ei ole sopimusten tai viran-
omaisten antamien määräysten vastainen, tulee toi-
mihenkilön:

a) tavalliseen tapaan suorittaa ne tehtävät, jotka hä-
nelle säännöllisesti toimensa perusteella kuuluvat;

b) suorittaa tehtäviä, jotka yleensä kuuluvat samassa
yrityksessä työskenteleville, tämän sopimuksen tarkoit-
tamille toimihenkilöille;

c) siinä määrin kuin häneltä kohtuudella voidaan vaa-
tia, suorittaa tehtäviä, jotka helpottavat ja jouduttavat
työn uudelleen käyntiin panoa ja käynnissä pitämistä
tai tehostamista selkkauksen päätyttyä sekä

d) osallistua suojelutoimenpiteisiin, joilla tarkoitetaan
työn käytön keskeyttämiseksi teknisesti sopivalla taval-
la sekä toimenpiteitä ihmisiin kohdistuvan mahdollisen
vaaran tai rakennuksiin ja muihin laitteisiin, koneisiin
tai tavaravarastoihin kohdistuvan vahingon torjumisek-
si tai tavaravarastojen pilaantumisen ehkäisemiseksi;
tähän verrattavissa on erittäin pakottavista syistä suo-
ritettava työ taikka työ, jota joku on velvollinen lain tai
asetuksen perusteella suorittamaan sekä työ, jonka lai-
minlyönnistä voi joutua syytteeseen.

2. Sopimuksen tai viranomaisten antamien määrä-
ysten vastaisen työriidan aikana tulee toimihenkilön
suorittaa edellä 1. kohdassa tarkoitettuja tehtäviä se-
kä paikallisesti niin sovittaessa myös muita yrityksen
toiminnan turvaamiseksi tarpeellisia tehtäviä.

3. Jos työriita on jatkunut vähintään kolme kuukautta
eikä toimihenkilölle voida järjestää riittävästi sellaista
työtä, jota hän edellä olevien määräysten mukaan on
velvollinen työriidan aikana suorittamaan, voidaan työ-
aikaa vastaavasti lyhentämällä palkkaa alentaa 10 %
kuukauden kuluttua edelleen 10 % jne., kunnes palkka
on alentunut 60 %:iin alkuperäisestä palkasta.

8.8 SELVIITYMISTOIMET YRITYKSEN TALOUDELLISISSA VAIKEUKSISSA

1. Ennakoivat toimenpiteet

Yritystoiminnan jatkuvuuden ja työpaikkojen turvaami-
seksi käsitellään yhdessä henkilöstöryhmien edustaji-
en kanssa

- yrityksen taloudellinen ja toiminnallinen
tilanne näitä kuvaavien tunnuslukujen
pohjalta
- työnantajan korjaavat toimet taloudellisen
tilanteen parantamiseksi
- keinot tuottavuuden parantamiseksi ja
- ensisijaisesti käytettävät mahdollisuudet
työehtosopimuksen ja paikallisen sopimisen
mukaisiin joustoihin taloudellisen tilanteen
parantamiseksi.

2. Selviytymistoimet yrityksen taloudellisissa vaikeuk- sissa

Kun luottamushenkilön, tai mikäli sellaista ei ole valit-
tu, henkilöstön edustajien kanssa yhteisesti todetaan,
että yritys on ajautunut poikkeuksellisiin taloudellisiin
vaikeuksiin, jotka johtaisivat työvoiman käytön vähentä-
miseen tai uhkaisivat yrityksen olemassaoloa, voidaan
paikallisesti sopia enintään vuoden määräajaksi:

- lomarahen vaihtamisesta vapaaksi
- lomarahasta luopumisesta kokonaan tai
osittain
- vuosiloman 12 päivän ylittävän osuuden
jakamisesta
- työaikakorvausten tai vähimmäispalkan
ylittävän palkanosan maksamisen
myöhentämisestä ja maksupäivästä
- työehtosopimuksessa sovittujen palkan-
korotusten siirtämisestä toteutettavaksi
myöhäisempään ajankohtaan.

Lisäksi, kun yhteisesti todetaan, että yritys on ajautu-
massa poikkeuksellisiin taloudellisiin vaikeuksiin, jot-
ka johtaisivat työvoiman käytön vähentämiseen tai uh-
kaisivat yrityksen olemassaoloa, voidaan työnantajan
päätokeksella ottaa käyttöön pidennetty lomakausi 1.4.–
31.10. Tällöinkin vähintään 12 lomapäivää on sijoitet-
tava vuosilomalain mukaiselle lomakaudelle.

Samalla sovitaan mahdollisesta irtisanomissuojasta
em. sopeuttamistoimien ajalle ja työntekijöiden talou-
dellisten menetysten kompensoinnista yrityksen talou-
dellisen tilanteen kohennuttua.

Paikallinen sopimus tehdään kirjallisesti. Sopeuttamis-
toimien tulee koskea tasapuolisesti yrityksen koko hen-
kilöstöä ja johtoa.

Yrityksellä tarkoitetaan yritystä tai sen itsenäistä osaa kuten tuotantolaitosta.

Tunnuslukuja tarkasteltaessa huomion otetaan konserni ja tytäryritykset, niiden taloudelliset tunnusluvut sekä tuloslaskelma ja tase.

Tällä määräyksellä ei ole mitään osin puututtu yhteistoimintalaissa säädettyihin velvoitteisiin.

9 LUKU

YHTEISTOIMINTA VIESTINTÄTEOLLISUUDESSA

10 LUKU

SOPIMUS IRTISANOMISESTA JA LOMAUTTAMISESTA

11 LUKU

LUOTTAMUSHENKILÖSOPIMUS

12 LUKU

KOULUTUSSOPIMUS

13 LUKU

TYÖSUOJELUSOPIMUS – YLEINEN OSA

14 LUKU

TYÖSUOJELUSOPIMUS – ERITYINEN OSA

15 LUKU

HOITONOHJAUS JA
HOITONOHJAUSSOPIMUSMALLI

16 LUKU

MATKA- YM. KORVAUKSET JA PÄIVÄRAHAT

17 LUKU

TOVA-OPAS: LYHENNELMÄ TOIMIHENKILÖIDEN
PALKKAUSJÄRJESTELMÄOPPAASTA

ASIAHAKEMISTO

YHTEISTOIMINTA VIESTINTÄTEOLLISUUDESSA

1. Yhteistoiminnan peruseriaatteen

Yhteistoiminnan tarkoituksena on:

- edistää vuorovaikutusta ja yhteistyötä työnantajan ja henkilöstön välillä,
- parantaa yrityksen sisäistä tiedonkulkua,
- kehittää yrityksen toimintaa,
- parantaa työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa yrityksessä tehtäviin päätöksiin, jotka koskevat heidän työtään, työolojaan ja asemaansa yrityksessä,
- tiivistää yhteistyötä työnantajan, henkilöstön ja työvoimaviranomaisten välillä työntekijöiden aseman parantamiseksi ja heidän työllistymisensä tukemiseksi yrityksen toimintamuutosten yhteydessä.

Yhteistoiminnassa olennaisia on:

- aito vuorovaikutus,
- työn arjessa tapahtuva yhteistyö yhteisissä asioissa,
- työpaikan erilaisten näkökulmien hyödyntäminen,
- mahdollisuus osallistua, vaikuttaa, kehittää ja suunnitella tulevaisuutta.

2. Liittojen suositus

Allekirjoittaneet liitot suosittelevat, että yhteistoiminnan peruseriaatteita noudatetaan myös yrityksissä, joihin ei sovelleta yhteistoimintalakia.

3. Yhteistoimintalain (1333/2021) mukaisen vuoropuhelun toteuttaminen

Yhteistoimintalain soveltamisalan piiriin kuuluvissa yrityksissä työnantajan on käytävä yhteistoimintalain 2 luvun mukaisesti säännönmukaista vuoropuhelua henkilöstön edustajien kanssa. Vuoropuhelu toteutetaan työnantajan ja henkilöstön edustajan tai edustajien välisessä kokouksessa. Jos vuoropuhelun kohteena oleva asia koskee yhtä useampaa henkilöstöryhmää, yhteistoimintalaki edellyttää, että asia tulee käsitellä kokouksessa kaikkien niiden henkilöstöryhmien edustajien kanssa, joita asia koskee.

Vuoropuhelua voidaan käydä esimerkiksi neuvottelukunnan kokouksissa.

Henkilöstöryhmän ensisijaisia edustajia neuvottelukunnassa ovat työehtosopimuksen perusteella valitut

luottamushenkilöt sekä työsuojeluvaltuutettu tai muu työsuojeluorganisaatioon kuuluva ryhmän jäsen, toimittuksellisen henkilöstön osalta myös toimitusosaston puheenjohtaja. Mahdollisesti tarvittavat lisäjäsenet valitsee kukin henkilöstöryhmä keskuudestaan.

Mikäli työpaikalle valitaan neuvottelukunta ja mikäli henkilöstöryhmällä ei ole työehtosopimuksen perusteella valittua edustajaa, tällöin kukin henkilöstöryhmä valitsee keskuudestaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan edustajat neuvottelukuntaan ryhmien suuruuden mukaisesti kuitenkin siten, että kukin yrityksessä edustettuina oleva henkilöstöryhmä valitsee vähintään yhden edustajan.

Työnantaja nimeää neuvottelukuntaan omat edustajansa, joiden lukumäärä on enintään puolet henkilöstön edustajien kokonaismäärästä.

Yrityksissä, jotka toimivat yhteisellä omistuspohjalla, voidaan sopia yhteisen neuvottelukunnan perustamisesta. Milloin se yrityksen itsenäisten toimintayksiköiden koon tai sijainnin perusteella yhteisesti katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, perustetaan kuhunkin toimintayksikköön oma neuvottelukunta.

4. Liittojen välinen yhteistyö

Liitot pyrkivät neuvonnalla ja yhteisellä koulutuksella edistämään yhteistoimintalain toteutumista yrityksissä.

Mikäli syntyy erimielisyys yhteistoimintalain tulkinnasta, tulee riitauttavan osapuolen toimittaa yhteistoimintamenettelyyn liittyvää erimielisyyttä koskevat tiedot kirjallisesti liitoille, jotka käsittelevät asian ja pyrkivät selvittämään lain oikean tulkinnan. Yhteistoimintaa koskevat riita-asiat käsitellään yleisessä tuomioistuimessa.

SOPIMUS IRTISANOMISESTA JA LOMAUTTAMISESTA

1 §

Sopimuksen suhde lakiin

Sikäli kun tässä sopimuksessa ei ole muuta sovittu työ-sopimuksen päättämistä ja lomauttamista koskevien perusteiden ja menettelyiden osalta sovelletaan työ-sopimuslain säännöksiä. Työsopimuslaki ei ole tämän sopimuksen osa.

LOMAUTTAMINEN

2 §

Lomauttamisen määritelmä

1. Lomauttamisella tarkoitetaan työnantajan päätökseen tai hänen aloitteestaan tehtävään sopimukseen perustuvaa työntöön ja palkanmaksun väliaikaista keskeyttämistä työsuhteen pysyessä muutoin voimassa. Työnantaja saa työsopimuslaissa säädettyjen perusteiden täyttyessä lomauttaa työntekijän joko määräajaksi tai toistaiseksi keskeyttämällä työntöön kokonaan tai lyhentämällä työntekijän lain tai sopimuksen mukaista säännöllistä työaika siinä määrin kuin se lomauttamisen perusteen kannalta on välttämätöntä.

2. Työntekijä ja työnantaja saavat työsuhteen kestäessä lomautusperustetta ja lomautusilmoitusta koskevien säännösten tai määräysten estämättä sopia määräaikaisesta lomauttamisesta silloin, kun se on tarpeen työnantajan toiminnan tai taloudellisen tilan vuoksi.

3 §

Lomautuksen ennakkoselvitys

1. Lomautuksen ennakkoselvitystä koskeva määräys ei koske työnantajia, jotka noudattavat yhteistoimintalakia.

2. Työnantajan on viipymättä lomautustarpeen tultua työnantajan tietoon annettava työsopimuslain mukainen ennakkoselvitys lomautuksen perusteista sekä sen arvioidusta laajuudesta, toteuttamistavasta, alkamisajankohdasta ja kestosta. Työnantajan on varattava työntekijälle tai luottamushenkilölle tilaisuus tulla kuulluksi annetusta selvityksestä. Ennakkoselvitys menettää merkityksensä, mikäli lomautuksia ei toimeenpanna kohtuullisen ajan kuluessa ennakkoselvityksessä ilmoitetusta ajasta.

4 §

Lomautusilmoitus

1. Ellei toisin ole sovittu, työntekijän lomauttamisessa on noudatettava vähintään 5 päivän ilmoitusaikaa. Lomautusilmoitusaika alkaa ilmoitusta seuraavasta päivästä.

2. Työnantajan on ilmoitettava lomautuksesta työntekijälle henkilökohtaisesti, ellei työnantajan ja asianomaisen luottamushenkilön kesken toisin sovita. Jos ilmoitusta ei voida toimittaa henkilökohtaisesti, sen saa toimittaa kirjeitse tai sähköisesti, edellä mainittua ilmoitusaikaa käyttäen.

Ilmoituksessa on mainittava lomautuksen peruste, sen alkamisaika ja kesto tai arvioitu kesto.

3. Työnantajan on työntekijän pyynnöstä annettava lomautuksesta kirjallinen todistus, josta käyvät ilmi ainakin lomautuksen syy, alkamisaika sekä sen kesto tai arvioitu kesto.

4. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos työnantajalla ei ole koko lomautusaikaan kohdistuvaa velvollisuutta maksaa palkkaa muun työstä poissaolon vuoksi.

5 §

Lomautuksen peruuttaminen, siirtäminen ja keskeyttäminen

1. Lomautuksen peruuttaminen

Mikäli työnantajalle lomautusilmoitusaikana ilmaantuu uutta työtä, voidaan lomautuksen peruuttaminen ilmoittaa ennen lomautuksen alkamista. Tällöin lomautusilmoituksen merkitys poistuu ja myöhemmin toimeenpantavien lomautusten on perustuttava uusiin lomautusilmoituksiin.

2. Lomautuksen siirtäminen

Lomautusilmoitusaikana ilmaantuva työ voi kuitenkin olla luonteeltaan tilapäistä. Tällöin lomauttamisen peruuttaminen kokonaan ei ole mahdollista, vaan lomautuksen alkamisajankohtaa voidaan siirtää myöhempään ajankohtaan. Lomautusta voidaan tällä perusteella siirtää vain kerran uutta lomautusilmoitusta antamatta ja enintään sillä määrällä, jonka lomautusilmoitusaikana ilmaantunut työ kestää.

3. Lomautuksen keskeyttäminen

Työnantaja voi saada tilapäisen työn lomautuksen jo alettua. Lomauttamisen keskeyttämisen, mikäli lomautuksen on uutta ilmoitusta antamatta tarkoitus jatkaa välittömästi työn tekemisen jälkeen, tulee perustua työnantajan ja työntekijän väliselle sopimukselle. Tällainen sopimus on syytä tehdä ennen työn alkamista. Samassa yhteydessä on syytä selvittää tilapäisen työn arvioitu kesto aika.

6 §

Muu työ lomautusaikana ja työhön paluu

1. Työntekijä saa ottaa lomautuksen ajaksi muuta työtä.
2. Mikäli työntekijä on ottanut lomautusajaksi muuta työtä lomautusilmoituksen antamisen jälkeen mutta ennen kuin hänelle on ilmoitettu lomautuksen peruuttamisesta tai siirtämisestä, työntekijä ei ole velvollinen korvaamaan tästä työnantajalle mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa. Tällaisessa tapauksessa työntekijä on velvollinen palaamaan työhön niin pian kuin se on mahdollista.
3. Jos lomauttaminen on tapahtunut toistaiseksi, on työnantajan ilmoitettava lomautetulle työntekijälle työn alkamisesta vähintään seitsemän päivää aikaisemmin, jollei toisin ole sovittu. Työntekijällä on tällöin oikeus irtisanoa lomautuksen ajaksi toisen työnantajan kanssa tekemänsä työsopimus sen kestosta riippumatta viiden päivän irtisanomisaikaa noudattaen.

7 §

Työsopimuksen irtisanominen lomautuksen aikana

1. Työnantaja irtisanoo

Jos työnantaja irtisanoo lomautetun työntekijän työ-sopimuksen päättymään lomautuksen aikana, työntekijällä on oikeus saada irtisanomisajan palkkansa. Työnantaja saa vähentää irtisanomisajan palkasta 14 päivän palkan, jos työntekijä on lomautettu lain tai sopimuksen mukaista yli 14 päivän lomautusilmoitusai-kaa käyttäen.

Jos työn vähyyden vuoksi irtisanottu työntekijä tällaisen syyn johdosta lomautetaan irtisanomisaikana, määräytyy työnantajan palkanmaksuvelvollisuus samojen periaatteiden mukaisesti.

2. Työntekijä irtisanoo

Työntekijällä on lomautusaikana oikeus irtisanoa työso-pimuksen kestosta riippumatta ilman irtisanomisaikaa.

Jos lomautuksen päättymisaika on työntekijän tiedos-sa, tätä oikeutta ei ole lomautuksen päättymistä edel-tävän seitsemän päivän aikana.

Jos työntekijä irtisanoo työsopimuksensa lomautuk-sen kestätyä yhdenjaksoisesti vähintään 200 päivää, hänellä on oikeus saada korvauksena irtisanomisajan palkkansa 1. kohdan mukaisesti. Korvaus maksetaan työ-sopimuksen päättymistä seuraavana ensimmäise-nä työnantajan normaalina palkanmaksupäivänä, ellei toisin sovita.

IRTISANOMINEN TYÖNTEKIJÄN HENKILÖÖN LIITTYVÄSTÄ SYYSTÄ

8 §

Irtisanomisen perusteet

1. Työnantaja saa irtisanoa työntekijän työ-sopimuksen kulloinkin voimassa olevan työ-sopimuslain mukaisilla työntekijän henkilöön liittyvillä perusteilla.

Huomautus:

Työntekijän irtisanomiseen yksinomaan sellaisen menettelyn takia, joka on tapahtunut ennen 1.1.2026, sovelletaan 31.12.2025 voimassa ollut työ-sopimuslakia.

2. Irtisanominen on toimitettava kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut työnantajan tietoon.

9 §

Työntekijän kuuleminen

1. Ennen irtisanomisen toimittamista työnantajan on varattava työntekijälle mahdollisuus tulla kuulluksi irti-sanomisen perusteesta. Työntekijällä on oikeus häntä kuultaessa käyttää avustajaa.

Avustajalla tarkoitetaan esimerkiksi työntekijän omaa luottamushenkilöä tai työtoveria.

IRTISANOMISMENETTELY

10 §

Irtisanomisesta ilmoittaminen

1. Ilmoitus työ-sopimuksen irtisanomisesta on toimi-tettava työnantajalle tai tämän edustajalle taikka työn-

tekijälle henkilökohtaisesti. Jollei tämä ole mahdollista, ilmoitus voidaan toimittaa kirjeitse tai sähköisesti. Tällaisen ilmoituksen katsotaan tulleen vastaanottajan tietoon viimeistään seitsemäntenä päivänä sen jälkeen kun ilmoitus on lähetetty.

2. Työntekijän ollessa lain tai sopimuksen mukaisella vuosilomalla tai työajan tasaamiseksi annetulla vähintään kahden viikon pituisella vapaa-ajalla, katsotaan kirjeitse tai sähköisesti lähetettyyn ilmoitukseen perustuva irtisanominen kuitenkin toimitetuksi aikaisintaan ensimmäisenä loman tai vapaa-ajan päättymistä seuraavana päivänä.

11 § Irtisanomisajat

1. Työnantajan noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:

Työsuhde jatkunut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
• enintään vuoden	14 päivää
• yli vuoden mutta enintään 4 vuotta	1 kuukausi
• yli 4 vuotta mutta enintään 8 vuotta	2 kuukautta
• yli 8 vuotta mutta enintään 12 vuotta	4 kuukautta
• yli 12 vuotta	6 kuukautta

2. Työntekijän noudatettavat irtisanomisajat ovat seuraavat:

Työsuhde jatkunut keskeytyksettä	Irtisanomisaika
• enintään 5 vuotta	14 päivää
• yli 5 vuotta	1 kuukausi

3. Kohdista 1. ja 2. poiketen voivat työnantaja ja toimihenkilö sopia työsopimuksella siitä, että toimihenkilön noudattama irtisanomisaika on enintään 3 kuukautta. Työnantajan noudattama irtisanomisaika ei voi olla toimihenkilön irtisanomisaikaa lyhyempi.

Näissä tapauksissa työsuhteen jatkuttua yli 8 vuotta työnantajan noudattama irtisanomisaika kuitenkin pitenee kohdan 1. mukaisesti. Työsuhdetta päätettäessä voidaan sopia toimihenkilön noudattamasta irtisanomisajasta toisin.

4. Irtisanomisaika alkaa ilmoitusta seuraavasta päivästä.

12 § Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen

1. Työnantajan, joka on irtisanonut työsopimuksen noudattamatta irtisanomisaikaa, on maksettava työntekijälle korvauksena täysi palkka irtisanomisaikaa vastaavalta ajalta.

2. Työntekijä, joka ei ole noudattanut irtisanomisaikaa on velvollinen suorittamaan työnantajalle kertakaikkisena korvauksena irtisanomisajan palkkaa vastaavan määrän. Työnantaja saa pidättää tämän määrän työntekijälle maksettavasta lopputilistä, noudattaen mitä työsopimuslain 2 luvun 17 §:ssä on säädetty työnantajan kuittausoikeuden rajoituksista.

3. Jos irtisanomisajan noudattaminen on laiminlyöty vain osittain, korvausvelvollisuus rajoittuu noudattamatta jääneen irtisanomisajan osan palkkaa vastavaksi.

13 § Irtisanomisen perusteen ilmoittaminen

Työnantajan on työntekijän pyynnöstä viivytyksettä ilmoitettava tälle kirjallisesti työsopimuksen päättymispäivämäärä sekä ne hänen tiedossaan olevat irtisanomisen syyt, joiden perusteella työsopimus on päätetty.

ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

14 § Irtisanomissuoja raskauden ja perhevapaan aikana (TSL 7:9)

Työnantaja ei saa irtisanoa työsopimusta työntekijän raskauden johdosta eikä sillä perusteella, että työntekijä käyttää oikeuttaan työsopimuslain 4 luvussa säädettyyn perhevapaaseen. Työnantajan pyynnöstä työntekijän on esitettävä selvitys raskaudesta.

Jos työnantaja irtisanoa raskaana olevan tai muuta kuin työsopimuslain 4 luvun 7 a §:ssä säädettyä perhevapaata käyttävän työntekijän työsopimuksen, katsotaan irtisanomisen johtuneen työntekijän raskaudesta tai perhevapaan käyttämisestä, jollei työnantaja voi osoittaa sen johtuneen muusta seikasta.

Työnantaja saa irtisanoa raskaus-, erityisraskaus-, vanhempain- tai hoitovapaalla olevan työntekijän työsopimuksen työsopimuslain 7 luvun 3 §:n perusteella vain, jos työnantajan toiminta päättyy kokonaan.

Viittaus lakiin tarkoittaa sitä, että lainsäädännöstä noudetaan sen sisältöisenä kuin se kulloinkin on voimassa.

15 § Työvoiman vähentämisjärjestys

1. Muusta kuin työntekijästä johtuvasta syystä tapahtuneen irtisanomisen ja lomauttamisen yhteydessä on mahdollisuuksien mukaan noudatettava sääntöä, jonka mukaan viimeksi irtisanotaan tai lomautetaan yrityksen toiminnalle tärkeitä ammattityöntekijöitä ja

saman työnantajan työssä osan työkyvystään menettäneitä sekä että tämän säännön lisäksi kiinnitetään huomiota myös työsuhteen kesto aikaan ja työntekijän huoltovelvollisuuden määrään.

2. Työvoiman vähentämisjärjestystä koskevista riidoista kanteen nostettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun työsuhte on päättynyt.

16 §

Irtisanomista tai lomautusta koskeva ilmoitus luottamushenkilölle

1. Taloudellisista ja tuotannollisista syistä tapahtuvasta työvoiman vähentämisestä tai lomauttamisesta ilmoitetaan luottamushenkilölle.

17 §

Takaisinottaminen

Tämän pykälän ja työsopimuslain 6 luvun 6 §:n mukaisesti työntekijän takaisin ottamisesta voidaan poiketa työnantajan ja työntekijän välillä tehtävällä kirjallisella sopimuksella. Takaisinottovelvollisuudesta ei kuitenkaan voida poiketa työsuopimusta solmittaessa tai koeaikana. Ennen sopimuksen tekemistä tiedotetaan luottamushenkilölle sopimuksen sisällöstä. Sopimuksen tekemisessä työntekijällä on oikeus käyttää luottamushenkilön asiantuntemusta.

Työnantajan on tarjottava työtä tuotannollisella ja taloudellisella perusteella tai saneerausmenettelyn yhteydessä irtisanomalleen, työvoimaviranomaisen kautta edelleen työtä hakevalle entiselle työntekijälleen, jos hän tarvitsee työntekijöitä neljän kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä oli tehnyt. Jos työsuhte on jatkunut keskeytyksettä sen päättymiseen mennessä vähintään 12 vuotta, takaisinottoaika on kuitenkin kuusi kuukautta.

SOVELTAMISOHJE:

Työnantaja täyttää velvollisuutensa tiedustelemalla paikalliselta työvoimaviranomaiselta, onko irtisanottuja työntekijöitä hakemassa työtä sen välityksellä. Paikallisella työvoimaviranomaisella tarkoitetaan sitä, jonka alueella työtä on tarjolla. Työvoimaviranomainen selvittää tiedustelun perusteella, onko tässä määräyksessä tarkoitettuja työntekijöitä työnhakijoina. Samassa yhteydessä on syytä selvittää, onko sellaisia työntekijöitä edelleen työttöminä työnhakijoina, jotka yli 200 päivää kestäneen lomautuksen jälkeen ovat itse irtisanoneet työsuhteensa. Työnhakijat ilmoitetaan työnantajalle ja entisille työntekijöille annetaan työhönsoitukset.

Palkkatodistus

Työttömyysturvalain mukaan työnantajalla on velvollisuus antaa työttömyysturvalain tarkoittama palkkatodistus työttömyyskassalle (tämä määräys ei ole työehtosopimuksen osa).

ERIMIELISYYKSIEN SELVITTÄMINEN

18 §

Irtisanominen työntekijän henkilöön liittyvästä syystä

Tämän sopimuksen määräysten mukaan voidaan tutkia myös

a) onko työsopimuslain 7 luvun 3–4 §:n tarkoittamalla taloudellisella ja tuotannollisella perusteella suoritettu irtisanominen johtunut tosiasiallisesti työntekijästä johtuvasta syystä ja

b) olisiko työnantajalla ollut riittävät perusteet irtisanoa työsuopimus sellaisessa tilanteessa, jossa työsuopimus on purettu työsuopimuslain 8 luvun 1 ja 3 §:n perusteella.

19 §

Neuvottelujen käyminen

1. Neuvotteluvélvollisuus

Työntekijän tulee ilman aiheetonta viivytystä ilmoittaa työnantajalle, mikäli katsoo, että työnantaja on irtisanonut työsuopimuksen tämän sopimuksen vastaisesti.

Työnantajan on viivytyksettä aloitettava neuvottelut työntekijän kanssa työsuopimuksen irtisanomisen aiheuttamasta erimielisyydestä.

2. Paikalliset neuvottelut

Työnantajan ja työntekijän väliset edellä 1. kohdassa tarkoitetut paikalliset neuvottelut on käytävä viivytyksittä sen jälkeen, kun työnantaja on saanut työntekijältä edellisessä kohdassa tarkoitetun riitautusilmoituksen.

3. Liittojen väliset neuvottelut

Jos työnantajan ja työntekijän välistä erimielisyyttä ei ole voitu ratkaista paikallisissa neuvotteluissa, erimielisyys on työnantajan tai työntekijän toimesta saatettava neuvoteltavaksi liittojen välillä. Liittojen väliset neuvottelut käydään mikäli mahdollista irtisanomisajan kuluessa.

4. Neuvottelumenettely

Neuvottelut käydään liittoja sitovan tai ennen uuden työehtosopimuksen solmimista viimeksi sitoneen työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti.

5. Välimiesoikeus

Jollei työ sopimuksen irtisanomista koskevassa riidassa ole päästy sovintoon, jompikumpi liitto voi saattaa erimielisyyden välimiesten käsiteltäväksi.

Mikäli yksilöperusteista irtisanomista koskeva asia on riitautettu, työsuhde ei pääty, ennen kuin erimielisyys on neuvottelujärjestyksen mukaisesti loppuun käsitelty, tarvittaessa myös liittojen välisessä välimiesoikeudessa, joka ei voi alistaa asiaa työtuomioistuimelle.

Asiaa koskevat neuvottelut ja muut toimenpiteet pyritään toteuttamaan ilman aiheetonta viivytystä ja mikäli mahdollista irtisanomisajan kuluessa.

6. Liittojen sopimisoikeus

Liitot voivat yksittäisissä tapauksissa sopia toisin edellä 4. kohdassa tarkoitetusta neuvottelumenettelystä ja 5. kohdassa todetusta välimiesoikeudesta.

20 §

Korvaukset

1. Työnantaja, joka on irtisanonut työntekijänsä tämän sopimuksen 7 §:ssä määriteltujen irtisanomisperusteiden vastaisesti, on velvollinen maksamaan työntekijälle korvausta työ sopimuslain 12 luvun mukaisesti.

2. Työnantajaa ei voida tuomita maksamaan hyvityssakkoa tämän sopimuksen menettelytapamääräysten noudattamatta jättämisestä siltä osin kuin kysymyksessä on työehtosopimukseen perustuvien mutta sinänsä samojen velvollisuuksien rikkominen, joista 1. kohdan mukainen korvaus on määrätty.

Määräysten noudattamatta jättäminen otetaan huomioon työ sopimuksen perusteettomasta irtisanomisesta tuomittavan korvauksen suuruutta määriteltäessä.

11 LUKU

LUOTTAMUSHENKILÖSOPIMUS

1 §

Sopimuksen tarkoitus

Luottamushenkilöjärjestelmän tarkoituksena on omalta osaltaan turvata osapuolten välillä solmittujen sopimusten noudattaminen, työnantajan ja toimihenkilön välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukainen ja nopea selvittäminen, muiden työnantajan ja toimihenkilöiden välillä esiintyvien kysymysten käsittely sekä työrauhan ylläpitäminen ja edistäminen työehtosopimusjärjestelmän edellyttämällä tavalla.

2 §

Luottamushenkilö

1. Luottamushenkilöllä tarkoitetaan tässä sopimuksessa, ellei sopimuksen tekstistä muuta ilmene, pääluottamushenkilöä ja osaston luottamushenkilöä.
2. Luottamushenkilöksi ja hänen varahenkilökseen voidaan valita työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiva asianomaisen työnantajan palveluksessa oleva toimihenkilö, joka on perehtynyt työpaikan olosuhteisiin.

3 §

Luottamushenkilön valitseminen

1. Työehtosopimuksen tarkoittamat, työehtosopimukseen sidottuun järjestöön kuuluvat työpaikan toimihenkilöt kussakin yrityksessä valitsevat vähintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan pääluottamushenkilön, hänen varahenkilönsä ja osaston luottamushenkilön.

Konsernissa voidaan paikallisesti sopia usean yrityksen toimihenkilöitä edustavasta yhteisestä pääluottamushenkilöstä ja varapääluottamushenkilöstä. Paikallisesti sovitaan yhteisen pääluottamushenkilön tehtävistä, korvauksista ja paikalliseen sopimiseen liittyvistä menettelytavoista. Pääluottamushenkilön ja varapääluottamushenkilön työsuhtedeturva määräytyy työnantajana toimivan yrityksen puitteissa.

Mikäli sovitaan yhteisestä pääluottamushenkilöstä, sovitetaan paikallisesti onko tarvetta valita osaston luottamushenkilöitä.

2. Paikallisesti voidaan sopia osaston luottamushenkilön valitsemisesta. Tällöin kiinnitetään huomiota mm. osaston organisatoriseen kokonaisuuteen, työpaikan erillisyyteen, toimihenkilöiden lukumäärään sekä käytännön mahdollisuuteen valita osaston luottamushenkilö.

3. Luottamushenkilön vaalit voidaan suorittaa työpaikalla. Jos vaali suoritetaan työpaikalla, on sopimukseen sidottuihin järjestöihin kuuluville työpaikan kaikille toimihenkilöille varattava tilaisuus osallistua vaaliin. Vaalin järjestäminen ja toimittaminen ei kuitenkaan saa häiritä työntekoa.

Vaaliajoista ja vaalipaikoista on sovittava työnantajan kanssa viimeistään 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista.

4. Valituista luottamushenkilöistä on työehtosopimukseen osallisen tai sidotun yhdistyksen kirjallisesti ilmoitettava työnantajalle. Pääluottamushenkilölle valitusta varahenkilöstä on lisäksi ilmoitettava, milloin hän toimii pääluottamushenkilön sijaisena.

Saatuaan ilmoituksen luottamushenkilövaalin tuloksesta, työnantaja ilmoittaa ensi tilassa luottamushenkilölle kirjallisesti, kuka käy paikallisia tai yrityskohtaisia neuvotteluja työnantajan puolesta sekä tämän esityneenä ollessa on hänen varahenkilönsä.

4 §

Luottamushenkilön työsuhte

1. Pääluottamushenkilö ja osaston luottamushenkilö on työsuhteessaan työnantajaan samassa asemassa riippumatta siitä, hoitaako hän luottamushenkilötehtäviään oman työnsä ohella vai onko hänelle annettu osittain tai kokonaan vapautusta työnteosta. Luottamushenkilö on velvollinen noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä sekä muita järjestysmääräyksiä.

2. Pääluottamushenkilön ja osaston luottamushenkilön mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää luottamushenkilötehtävän takia.

3. Pääluottamushenkilönä ja osaston luottamushenkilönä toimivaa henkilöä ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää alemmipalkkaiseen työhön, kuin missä hän oli luottamushenkilöksi valituksi tullessaan eikä perusteettomasti työhön, joka ei vastaa hänen ammattitaitoaan. Luottamushenkilötehtävän takia häntä ei saa erottaa työstä.

4. Jos yrityksen työvoimaa irtisanotaan tai lomauteetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, ei tällaista toimenpidettä saa kohdistaa pääluottamushenkilöön, ellei yrityksen toimintaa keskeytetä kokonaan. Mikäli yhteisesti todetaan, ettei pääluottamushenkilöl-

le voida tarjota hänen ammatiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä voidaan tästä säännöstä kuitenkin poiketa. Osaston luottamushenkilön työsopimus voidaan työsopimuslain 7 luvun 10 §:n mukaisesti irtisanoa vain, kun työ kokonaan päättyy eikä voida järjestää muuta työtä, joka vastaa hänen ammatitaitoaan.

Jos työnantaja irtisanoo varapääluottamushenkilön työsopimuksen tai lomauttaa hänet silloin, kun hän ei toimi luottamushenkilön sijaisena taikka hänellä ei ole muutoinkaan luottamushenkilön asemaa, katsotaan irtisanomisen tai lomauttamisen johtuneen toimihenkilön luottamustehtävästä, ellei työnantaja voi osoittaa toimenpiteen johtuneen muusta syystä. Tämä sopimusmääräyksen mukainen oletama on voimassa varapääluottamushenkilön toimikauden aikana ja kuusi kuukautta päättymisen jälkeen.

Luottamushenkilöstä johtuvasta syystä ei luottamushenkilöä tai osaston luottamushenkilöä saa irtisanoa ilman työsopimuslain 7 luvun 10 §:n edellyttämää niiden työntekijöiden enemmistön suostumusta, joita hän edustaa.

Luottamushenkilön tai osaston luottamushenkilön työsopimusta ei saa purkaa vastoin työsopimuslain 8 luvun 1 §:n säännöksiä. Luottamushenkilön työsopimuksen purkaminen sillä perusteella, että hän on rikkonut järjestysmääräyksiä, ei ole mahdollista ellei hän ole samalla toistuvasti ja olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt noudattamatta vuoden 1970 työsopimuslain 43 §:n 2 momentin 6 kohdan velvoitteita.

Luottamushenkilön tai osaston luottamushenkilön työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa luottamushenkilöä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

5. Tämän kohdan määräyksiä on sovellettava myös pääluottamushenkilöehdokkaaseen. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme kuukautta ennen valittavana olevan luottamushenkilön toimikauden alkua ja päättyy muun kuin vaaleissa luottamushenkilöksi valituksi tulleen osalta yhdistyksen todettua vaalituloksen.

Tämän kohdan määräyksiä on sovellettava myös pääluottamushenkilönä toimineeseen toimihenkilöön kuusi kuukautta hänen pääluottamushenkilötehtävänsä päättymisen jälkeen.

6. Jos pääluottamushenkilön tai osaston luottamushenkilön työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti työnantajan on suoritettava korvauksena hänelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin työsopimuslain 12 luvun 2 §:ssä on sää-

detty. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu.

TULKINTAOHJE

Mikäli syntyy kiista luottamushenkilön irtisanomisesta tai lomauttamisesta taloudellisin tai tuotannollisin perustein, liitot voivat erityisestä syystä, ottaen huomioon yrityksen koon, taloudellisen tilanteen ja yrityksen tosiasialliset mahdollisuudet osoittaa luottamushenkilölle irtisanomisen tai lomauttamisen sijaan muuta työtä, määritellä hänelle maksettavan korvauksen 10-30 kuukauden palkkaa vastaavasta korvausmäärästä poiketen 5-30 kuukauden palkkaa vastaavaksi korvausmääräksi.

Jos tuomioistuin harkitsee, että edellytykset työsuhteen jatkamiselle tai jo päättyneen työsuhteen palauttamiselle ovat olemassa, eikä työsuhdetta siitä huolimatta jatketa, on tämä otettava erityisen painavana syynä huomioon korvauksen suuruutta määrittäessä.

7. Kun erimielisyys koskee tämän sopimuksen tarkoitettaman luottamushenkilön työsuhteen päättämistä, on paikalliset ja liittojen väliset neuvottelut lisäksi käynnistettävä ja käytävä viipymättä sen jälkeen, kun lakkauttamisen peruste on riitautettu.

5 §

Luottamushenkilön tehtävät

Pääluottamushenkilö edustaa työehtosopimuksen tarkoittamia toimihenkilöitä työnantajan kanssa käytävissä neuvotteluissa, jotka koskevat työehtosopimuksen ja sen liitteiden tai työläinsäädännön soveltamista ja yleensä työsuhteita koskevissa asioissa sekä valvoo toimihenkilöiden osalta tämän sopimuksen noudattamista ja johtaa toimihenkilöiden puolesta työehtosopimusjärjestelmän tarkoittamia yrityskohtaisia neuvotteluja.

6 §

Pääluottamushenkilölle annettavat henkilöstö-, tilasto- ja työvoimatiedot

1. Jos syntyy epäselvyyttä tai erimielisyyttä toimihenkilön palkasta tai työsuhteeseen liittyvien lakien tai sopimusten soveltamisesta, on pääluottamushenkilölle annettava kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

2. Luottamushenkilöllä on oikeus saada kirjallisesti seuraavat tiedot työpaikan kaikista palkkausjärjestelmän piiriin kuuluvista työehtosopimuksen tarkoittamista toimihenkilöistä:

- Toimihenkilön suku- ja etunimet
- Palvelukseen tuloaika uusista toimihenkilöistä
- Organisatorinen osasto
- Nimike
- Palkkaryhmä

Edellä kohdissa a, c, d ja e mainitut tiedot annetaan kerran vuodessa sopimuksen tultua hyväksytyksi ja sen mahdollisesti aiheuttamien palkkaryhmämuutosten tultua työpaikassa toteutetuksi tänä ajankohtana olevista kaikista em. toimihenkilöistä. Uusista toimihenkilöistä annetaan kohdissa a-e mainitut tiedot välittömästi työsuhteen alettua.

Työnantajan on pyydettäessä esitettävä kirjallisesti luottamushenkilölle, mihin tehtävänimikkeeseen ja palkkaryhmään toimihenkilön toimi on sijoitettu.

3. Työpaikan kaikista palkkausjärjestelmän piiriin kuuluvista sopimuksen tarkoittamista toimihenkilöistä annetaan luottamushenkilölle kirjallisesti palkkatilasto- ja kokemusvuositiedot kerran vuodessa samalta ajankohdalta miltä sopijapuolten väliseen tilastoyhteistyösopimukseen perustuvan toimihenkilötilaston perustiedot kerätään. Tiedot annetaan erikseen sekä nais- että miestoimihenkilöistä.

Palkkatilastotietoina annetaan luottamushenkilölle vaativuustasoitain säännöllisen työajan keskimääräinen kuukausiansio sekä kuukausipalkka (luontoisetuineen, mutta ilman vuorotyölisii ja sunnuntaikorotuksia). Samalla ilmoitetaan myös vastaavien toimihenkilöiden lukumäärä.

Tässä kohdassa tarkoitetut tilasto- ja lukumäärätiedot annetaan luottamushenkilölle välittömästi sen jälkeen, kun tilastoyhteistyösopimuksen mukainen toimihenkilötilasto on valmistunut.

Luottamushenkilö ei ole oikeutettu saamaan keskimääräisiä kuukausiansiotietoja kolmea henkilöä pienemmistä ryhmistä. Säännöllisen työajan keskimääräisellä kuukausiansiolla tarkoitetaan samaa kuukausiansiokäsitettä kuin tilastoyhteistyösopimuksen mukaisessa toimihenkilötilastossa.

Pöytäkirjamerkintä:

Vertailukelpoisuutta koko teollisuutta koskeviin ansioihin heikentävänä tekijänä on otettava huomioon toimihenkilöiden työpaikkakohtaisten lukumäärien pienuus eri vaativuustasoissa.

4. Työvoiman kehitystä koskevat tiedot annetaan luottamushenkilölle neljännesvuosittain organisatoristen osastojen puitteissa täysin työkykyisten työntekijöiden ja sopimuksen tarkoittamien toimihenkilöiden lukumäärät. Työvoiman kehitystä koskevat tiedot annetaan kunkin vuosineljänneksen sellaiselta ajankohdalta tai ajanjaksolta, jonka voidaan katsoa kuvaavan vuosineljänneksen normaalia työvoimatilannetta.

5. Luottamushenkilölle varataan mahdollisuus perehtyä yrityksen kulloinkin voimassa oleviin ja sopimuksen

tarkoittamia toimihenkilöitä koskeviin palkanmääräytymis- ja palkanlaskentajärjestelmiin kuten eri palkkausmuotoihin ja niissä käytettäviin vuorotyölisien määräytymis- ja laskentasääntöihin. Lisäksi luottamushenkilöllä on oikeus perehtyä mainittujen toimihenkilöiden osalta hätä- ja ylityöstä sekä niistä maksetusta korotetusta palkasta työainsäädännön mukaisesti laadittuun luetteloon.

Luottamushenkilölle varataan neljännesvuosittain mahdollisuus perehtyä liukuvan työajan liukumasaldojen kertyneisiin ja käytettyihin tunteihin käytössä olevan työajanseurantajärjestelmän mahdollistamin tavoin.

6. Luottamushenkilö saa edellä tarkoitetut tiedot luottamuksellisina tehtäviensä hoitamista varten.

7. Työnantajan tulee huolehtia siitä, että pääluottamushenkilölle ilmoitetaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa asianomaisen työpaikan toimihenkilöitä välittömästi tai välillisesti koskevista asioista.

8. Pääluottamushenkilöllä on pyytessään oikeus saada yrityksen tilinpäätös sekä kuvaus yrityksen toiminnan kehitysnäkymistä.

7 §

Luottamushenkilötehtävien hoitaminen

1. Pääluottamushenkilölle järjestetään hänen tehtäviensä hoitamista varten tarvittaessa tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa palkallista vapautusta työstä. Tällainen vapautus ei saa vaikuttaa alentavasti hänen säännöllisen työaikansa ansioon.

Vapautuksen vaikutus on otettava huomioon työjärjestelyissä ja luottamushenkilön työstä annettavaa vapautusta määriteltäessä on erityisesti kiinnitettävä huomio hänen edustamiensa toimihenkilöiden lukumäärään.

2. Jos paikalliset neuvottelut työnantajan kanssa työaikana tai luottamushenkilön toiminta muuten työantajan kanssa sovituissa tehtävissä työaikana estää luottamushenkilön säännöllisen työn suorittamista ei tämän johdosta luottamushenkilön ansio säännöllisenä työaikana saa alentua.

3. Jos pääluottamushenkilö suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan näin menetetyistä ajasta ylityökorvaus tai sovitaan hänen kanssaan muunlaisesta lisäkorvauksesta.

8 §

Lisäkorvaus

1. Pääluottamushenkilölle maksetaan lisäkorvauksena luottamushenkilötehtävän hoitamisesta hänen henkilökohtaisen kuukausipalkkansa lisäksi seuraavasti:

Toimihenkilöiden lukumäärä	Lisäkorvaus
5–9	3 %
10–24	5 %
25–50	7 %
51–100	10 %
101–200	15 %
201–400	20 %
yli 400	25 %

2. Luottamushenkilökorvausta määriteltäessä otetaan toimihenkilöiden lukumäärässä huomioon kaikki työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluvat toimihenkilöt.

3. Lisäkorvauksen maksamisen perusteena on toimihenkilöiden lukumäärä tammikuun 1. päivänä. Mikäli lisäkorvauksen laskemisen perusteissa tapahtuu muutoksia kalenterivuoden aikana, lisäkorvaus voidaan tarkistaa joko luottamushenkilön tai työnantajan aloitteesta. Mahdolliset muutokset otetaan huomioon seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä lukien.

9 §

Luottamushenkilön koulutus

1. Koulutukseen osallistumisesta on sovittu liittojen välillä voimassa olevassa koulutussopimuksessa.

2. Pääluottamushenkilön ja varaluottamushenkilön on hyvissä ajoin tehtävä ilmoitus työnantajalle tai tämän edustajalle, jos hänen on asemansa vuoksi osallistuttava ammattiliiton, siihen kuuluvan yhdistyksen tai osaston järjestämään tilaisuuteen.

10 §

Toimitilat

1. Työnantaja järjestää pääluottamushenkilölle tarkoituksenmukaisen paikan luottamushenkilötehtävien edellyttämien tarvikkeiden säilyttämiseen. Työpaikan koon edellyttäessä erityistä toimitilaa, työnantaja järjestää tarkoituksenmukaisen tilan, jossa voidaan käydä luottamushenkilötehtävän hoitamista varten välttämättömät keskustelut.

2. Työpaikan koon sitä edellyttäessä paikallisesti sovitaan, että pääluottamushenkilö voi tarvittaessa käyttää yrityksen tavanomaisia käytössä olevia toimistoyms. välineitä.

KOULUTUSSOPIMUS

1 §

Soveltamisala

Tämä sopimus koskee henkilöstön ammatillista jatko- ja täydennyskoulutusta, uudelleen koulutusta, opinto-vapaata, työsuojelukoulutusta, ay-koulutusta, liittojen yhteisesti järjestämää koulutusta sekä yhteisesti järjestettyä koulutusta työpaikalla.

2 §

Koulutustyöryhmä

1. Liitot nimeävät työehtosopimusaloittain yhteisen koulutustyöryhmän sopimuksen toimeenpanoa varten.
2. Koulutustyöryhmän tehtävänä on:
 - koulutustarpeiden selvittäminen ja toteutuksen seuranta
 - tarpeellisen koulutustarjonnan aikaansaaminen
 - viranomaisiin vaikuttaminen koulutusasioissa
 - työsuojelukurssien hyväksyminen vuosittain
 - ay-kurssien hyväksyminen vuosittain
 - yhteisestä koulutuksesta päättäminen
 - työvoimapolitiittisen koulutuksen seuraaminen ja toteutuksen ohjaaminen
 - koulutusmateriaalin ja ammattikirjallisuuden julkaisemisen edistäminen
 - koulutussopimuksen toteutuksen seuranta ja erimielisyyksien käsittely.

3 §

Koulutusyhteistyö yrityksessä

Koulutuskysymysten käsittely yhteistoiminnassa on osana yrityksen toiminnan kehittämistä tärkeätä. Koulutuksen yhteistoiminnassa tapahtuva etukäteissuunnittelu voidaan toteuttaa organisaation koko ja muut asiaan vaikuttavat seikat huomioon ottaen joko yt-menettelyn puitteissa tai tarvittaessa erillisessä koulutus-toimikunnassa.

4 §

Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutus

1. Kun työnantaja antaa ammatillista koulutusta tai lähettää henkilön hänen ammattiinsa liittyviin koulutus-tilaisuuksiin työaikana, työnantaja korvaa koulutuksen aiheuttamina suoranaيسina kustannuksina matka- ja

majoituskulut, päivärahat, mahdolliset kurssimaksut sekä muut mahdolliset asiaan kuuluvat kulut. Lisäksi maksetaan säännöllisen työajan ansio, joka käsittää henkilökohtaisen palkan, ilt-, yö- ja vuorotyölisät sekä muut mahdolliset olosuhdelisät.

Jos koulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset ja maksetaan korvauksena yksinkertainen tuntipalkka, ellei toisin sovi.

2. Koulutukseen osallistuvien nimeämisen suorittaa työnantaja neuvoteltuaan asiasta yhteistoimintamenetelyssä. Koulutustarpeet, jotka koskevat useita henkilöitä tai osastokokonaisuuksia, käsitellään asianomaista henkilöstöryhmää edustavan luottamushenkilön kanssa siten, että yrityksen toiminnan ja henkilöstön ammatillisen kehittymisen tarpeet voidaan sovittaa yhteen.

5 §

Ammattiyhdistys- ja työsuojelukoulutus

1. Keskusjärjestöjen ja ammattiliittojen järjestämille enintään kolmen kuukauden pituisille kursseille annetaan tässä pykälässä jäljempänä mainituille luottamushenkilöille tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se käy päinsä aiheuttamatta tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle.

Koulutustyöryhmän hyväksymille ay-kursseille saavat pääluottamushenkilö, varapääluottamushenkilö, luottamushenkilö, varaluottamushenkilö ja ammattiosaston tai yhdistyksen puheenjohtaja osallistua heidän palkkaansa enintään kuukauden osalta vähentämättä.

Työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu, työsuojeluasiamies ja työsuojelutoimikunnan jäsen saavat osallistua yhteistyötehtäviinsä liittyville enintään kahden viikon pituisille kursseille heidän palkkaansa vähentämättä.

Varapääluottamushenkilö ja varaluottamushenkilö eivät kuitenkaan voi osallistua kursseille samanaikaisesti pääluottamushenkilön ja luottamushenkilön kanssa, mikäli kyseiset henkilöt työskentelevät samoissa tehtävissä toistensa kanssa. Sama koskee työsuojeluvaltuutettua ja varatyösuojeluvaltuutettua.

Mikäli edellä mainittu henkilö on jo käynyt vastaavan Teollisuusliiton ay- tai työsuojelukurssin, ei oikeutta osallistua vastaavalle Pron ay- tai työsuojelukurssille ole. Kurssi katsotaan vastaavaksi, jos sen sisällöstä vä-

hintaan puolet on samansisältöinen. Työnantaja ja yksittäinen koulutussopimuksen 5 §:ssä tarkoitettu henkilö paikallisesti sopivat siitä, mihin Pron ay- ja työsuojelukurssille henkilöstön edustaja voi osallistua. Henkilön halutessa sopia työnantajansa kanssa Pron ay- ja työsuojelukurssille menemisestä, ko. henkilö osoittaa työnantajalle, minkä sisältöinen hänen Teollisuusliitossa käymänsä kurssi on ja miten se eroaa Pron vastavasta ay- ja työsuojelukurssista. Mikäli asiassa ei päästä ko. kurssille aikovan henkilön ja työnantajan kanssa sopimukseen, liittojen välinen koulutustyöryhmä ratkaisee asian em. periaatteen mukaisesti vertailemalla ao. henkilön aiemmin käymien kurssien sisältöä Pron ay- ja työsuojelukurssin sisältöön.

2. Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille, on viikon tai lyhyemmän kurssin osalta annettava vähintään kolme ja pidemmän kurssin osalta vähintään kuusi viikkoa ennen kurssin alkamista.

Jos osallistuminen ko. ajankohtana aiheuttaisi tuntuva haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle, työnantajan on ilmoitettava luottamushenkilölle viimeistään kaksi viikkoa ennen kurssin alkua syy, jonka takia vapauden myöntäminen tuottaisi tuntuva haittaa. Tällöin sovitaan yhteisesti vaihtoehtoinen ajankohta.

Arvioitaessa tuntuva haittaa tulisi kiinnittää huomiota yrityksen kokoon. Erityisesti silloin, kun luottamushenkilön edustamien työntekijöiden määrä on vähemmän kuin 10 työntekijää, tulee tämä ottaa huomioon. Sama koskee työsuojeluvaltuutettua.

3. Työnantaja maksaa ay- ja työsuojelukoulutukseen oikeutetuille kursseille osallistujille kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jonka osalta palkkaa ei vähennetä, kurssin järjestäjälle tarkoitettuna ruokailukustannusten korvauksena liittojen välillä sovittavan ateriakorvauksen.

4. Osallistuminen ay-koulutukseen ei yhden kuukauden rajaan asti aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

6 §

Liittojen yhteinen koulutus

1. Koulutustyöryhmä voi hyväksyä koulutussopimuksen tarkoittamaksi koulutukseksi liittojen yhdessä sopimia työehtosopimuskoulutustilaisuuksia tai alan yhtiötoimikunnan sekä graafisen alan turvallisuustyön työalatoimikunnan järjestämiä koulutustilaisuuksia.

2. Koulutukseen osallistuvalla henkilöllä suoritetaan korvaus kuten 4 §:ssä on määrätty.

3. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti työnantajan ja pääluottamushenkilön kesken.

7 §

Opintovapaa

Sopijaosapuolet tiedottavat opintovapaasta, aikuiskoulutustuesta ja muusta aikuiskoulutuksesta.

8 §

Erimielisyyksien käsittely

Kaikki tätä koulutussopimusta koskevat erimielisyydet alistetaan liittojen välisen koulutustyöryhmän käsiteltäväksi. Erimielisyydestä on yrityksessä laadittava muistio ja se on osoitettava koulutustyöryhmälle. Muutoin noudatetaan työehtosopimuksen mukaista neuvottelujärjestystä.

TYÖSUOJELUSOPIMUS – YLEINEN OSA

1 § Yleistä

Työsuojelua koskevan lainsäädännön tarkoittamaa työpaikkaa varten nimeää työnantaja työsuojelupäällikön ja työpaikan työntekijät ja toimihenkilöt työsuojeluvaltuutetun siten kuin jäljempänä todetaan.

2 § Valinnat

1. Työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua on valittava kahdeksi kalenterivuodeksi, kun työpaikassa säännöllisesti työssä olevien työntekijöiden kokonaismäärä, toimihenkilöt mukaan luettuna, on vähintään kymmenen. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

2. Mikäli johonkin henkilöstöryhmään ei kuulu kymmentä henkilöä eikä muusta ryhmästä valittua työsuojeluvaltuutettua ole valittu yhteisesti hoitamaan työsuojeluvaltuutetun tehtävää, voi luottamushenkilö osallistua edustamansa henkilöstöryhmän osalta työsuojelua koskevien asioiden käsittelyyn.

Jos vähintään kymmenen hengen työpaikassa mihinkään henkilöstöryhmään ei kuulu vähintään kymmentä henkilöä, voivat ryhmät paikallisesti sopien valita yhteisen työsuojeluvaltuutetun.

3. Jakajilla on, ottaen huomioon heidän työolosuhteensa työnantajan yleisen valvonta-alueen ulkopuolella, oikeus valita oma työsuojeluvaltuutettu.

Mikäli jakajat eivät valitse erikseen heitä edustavaa työsuojeluvaltuutettua, heillä on yhdessä työntekijöiden kanssa oikeus osallistua työpaikan yhteisen työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutettujen valintaan.

4. Jos työpaikan olosuhteet antavat siihen aihetta, voivat eri henkilöstöryhmät sopia työsuojeluvaltuutettujen vaalia järjestettäessä siitä, että toimihenkilöasemassa oleviin työntekijöihin katsotaan kuuluviksi samoissa työtiloissa ja työolosuhteissa työskenteleviä työntekijöitä.

3 § Työsuojeluasiamiehet

Työsuojeluasiamiesten valinnasta, lukumäärästä, tehtävistä ja toimialueesta sovitaan paikallisesti siten, et-

tä toimialueet muodostuvat tarkoituksenmukaisiksi ja kattavuudeltaan sellaisiksi, että tuotantolaitoksen tai vastaavan toimintayksikön eri osastot ja ammattiryhmät ovat edustettuina ottaen huomioon esiin tulevat työsuojeluriskit ja muut olosuhteet.

4 § Paikallinen sopiminen

1. Paikallisesti voidaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 23 ja 29 §:ien mukaisesti sopia yhteistoiminnan järjestämisestä. Työsuojeluvaltuutetun ja luottamushenkilön tehtävien yhdistämisestä voivat henkilöstöryhmät sopia lain mukaisesti.

2. Tuotantolaitoksen tai sitä vastaavan toimintayksikön toiminnan olennaisesti laajentuessa tai supistuessa, saatetaan työsuojeluorganisaatio vastaamaan muuttunutta tilannetta.

5 § Työsuojeluyhteistoiminta

1. Työpaikalla tarkoitetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 25 §:n mukaista työpaikkaa.

2. Työsuojelun käytännön toteuttamistavat sovitaan paikallisesti yhteistoiminnassa. Laajat, työolosuhteisiin vaikuttavat kysymykset kuten työtilojen muutokset tai kone- ja laitehankinnat, joihin liittyy työsuojelullisia näkökohtia, on tarkoituksenmukaista käsitellä sovittavalla tavalla asiaa koskevan yt-menettelyn yhteydessä.

3. Muuten työsuojeluyhteistyön toteuttaminen voidaan järjestää tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden pohjalta työsuojelutoimikunnassa, muussa yhteistyöelimessä ja linjaorganisaatiossa tapahtuvaksi siten kuin työpaikan olosuhteet edellyttävät.

6 § Työsuojeluyhteistoimintatehtävät

Työsuojeluyhteistoiminnassa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa käsitellä, ellei paikallisesti muuta sovita, muun muassa seuraavia asioita:

- vuosittainen toimintasuunnitelma
- työntekijäin terveyteen ja turvallisuuteen välittömästi vaikuttavat asiat
- työpaikan vaarojen ja haittojen selvittämisen periaatteet

- työterveyshuollon tekemät työpaikkaselvitykset
- työkykyyn liittyvät kehitystavoitteet ja ohjelmat
- työn järjestelyyn ja mitoitukseen liittyvät asiat
- opetuksen, ohjauksen ja perehdyttämisen tarve ja järjestelyt
- erilaiset yhteistoiminnan piiriin kuuluvat tilastot ja muut seurantatiedot
- asioiden toteutumisen ja vaikutusten seuranta
- yhteistoiminnan järjestäminen yhteisellä työpaikalla (tarvittaessa)

7 §

Työsuojelusäännökset

Työsuojeluyhteistyön osapuolille hankitaan työnantajan toimesta säädöskokoelma, joka käsittää työturvallisuus- ja työsuojelulainsäädännön.

TYÖSUOJELUSOPIMUS – ERITYINEN OSA

1 §

Sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala

1. Sopimuksen tarkoituksena on työsuojelutoiminnalle myönteisen hengen aikaansaaminen sekä työnantajien ja toimihenkilöiden yhteistyön edistäminen.
2. Yhteistyöhön osallistuvien henkilöiden tulee olla hyvin perehtyneitä toimihenkilöiden työsuojelukysymyksiin.
3. Siltä osin kuin tässä sopimuksessa ei ole toisin sovittu, noudatetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia, joka ei ole tämän sopimuksen osa.

2 §

Ajankäyttö

1. Työsuojeluvaltuutettu suorittaa tehtävänsä työajalla. Ajankäyttö sovitaan työnantajan kanssa. Poikkeuksellisesti, tehtäväänsä liittyvän tapahtuman vuoksi, työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käyttää työaikaansa tehtävän hoitamiseen myös muuna kuin sovittuna työaikana.

Työajan ulkopuolisista tehtävistä työsuojeluvaltuutetun tulee sopia työnantajan kanssa etukäteen, mikäli se on mahdollista.

2. Jos 1 momentissa mainittu henkilö suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työajan ulkopuolella, maksetaan näin menetetyistä ajasta yli-työkorvaus tai sovitaan hänen kanssaan muunlaisesta lisäkorvauksesta, ellei tehtävä johdu työsuojeluviranomaisen määräyksestä tai sattuneesta tapaturmasta.

3 §

Lisäkorvaus

1. Työsuojeluvaltuutetulle suoritetaan lisäkorvausta työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamisesta hänen kuukausipalkkansa lisäksi 1.2.2015 alkaen seuraavasti:

Työsuojelu- valtuutetun edustamien toimihenkilöiden kokonaismäärä	Kuukausikorvaus euroissa	
	Työehtosopimuksen voimaan- tullessa	1.6.2025
10 – 24	56 €	57 €
25 – 50	70 €	71 €
51 – 100	84 €	86 €
101 – 200	97 €	99 €
yli 200	111 €	113 €

Työsuojelu- valtuutetun edustamien toimihenkilöiden kokonaismäärä

	Kuukausikorvaus euroissa	
	1.10.2025	1.5.2026
10 – 24	57 €	58 €
25 – 50	72 €	73 €
51 – 100	86 €	88 €
101 – 200	99 €	101 €
yli 200	114 €	116 €

Työsuojelu- valtuutetun edustamien toimihenkilöiden kokonaismäärä

	Kuukausikorvaus euroissa	
	1.11.2026	1.5.2027
10 – 24	59 €	60 €
25 – 50	74 €	75 €
51 – 100	89 €	90 €
101 – 200	102 €	104 €
yli 200	117 €	119 €

2. Lisäkorvauksen maksamisen perusteena on toimihenkilöiden lukumäärä 1. päivänä tammikuuta. Mukaan lasketaan myös vähintään vuoden pituisessa määräaikaissä työsuhteessa olevat. Jos toimihenkilöiden määrässä tapahtuu olennaisia muutoksia kalenterivuoden aikana, korvausta voidaan tarkistaa erikseen sopien. Mahdollinen muutos tulee voimaan seuraavan kuukauden alusta.

3. Lisäkorvaus ei ole sellaista palkkaa eikä lisää, joka olisi otettava huomioon yli- ja sunnuntaityöstä maksettavia korotuksia laskettaessa. Lisäkorvausta ei oteta huomioon myöskään vuosilomapalkkaa tai lomarahaa laskettaessa.

4. Lisäkorvaus maksetaan työsuojeluvaltuutetulle vuosiloman ja sairauden ajalta vain mikäli hän hoitaa valtuutetun tehtäviä tänä aikana. Jos työnantajalle on kirjallisesti ilmoitettu, että varavaltuutettu toimii työsuojeluvaltuutetun sijaisena, maksetaan lisäkorvaus hänelle sijaisuuden ajalta.

4 §

Toimitilat

1. Työnantaja järjestää työsuojeluvaltuutetulle tarkoituksenmukaisen paikan tehtävien edellyttämien tarvikkeiden säilyttämiseen ja antaa tarvittaessa tilan, jossa voidaan käydä tehtävien hoitamista varten välttämättömät keskustelut.

5 §

Työsuhteturva

1. Jos yrityksen työvoimaa irtisanotaan tai lomauteetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, ei tällaista toimenpidettä saa kohdistaa työsuojeluvaltuutettuun, ellei tuotantolaitoksen toimintaa keskeytetä kokonaan.

Mikäli yhteisesti todetaan, ettei työsuojeluvaltuutetulle voida tarjota hänen ammatiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä, voidaan tästä säännöstä kuitenkin poiketa.

2. Työsuojeluvaltuutetusta johtuvasta syystä ei työsuojeluvaltuutettua saa irtisanoa ilman työsopimuslain 7 luvun 10 §:n edellyttämää niiden toimihenkilöiden suostumusta, joita hän edustaa.

3. Työsuojeluvaltuutetun työsopimusta ei saa purkaa vastoin työsopimuslain 8 luvun 1 §:n säännöksiä. Työsuojeluvaltuutetun työsopimuksen purkaminen sillä perusteella, että hän on rikkonut järjestysmääräyksiä ei ole mahdollista, ellei hän ole samalla toistuvasti ja olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt noudattamatta työsopimuslain velvoitteita (TSL 8:1 §).

4. Tämän pykälän määräyksiä on sovellettava myös työsuojeluvaltuutettuehdokkaaseen, jonka asettamisesta on kirjallisesti ilmoitettu työsuojelutoimikunnalle tai muulle sitä vastaavalle yhteistoimintaelimelle. Ehdokassuoja alkaa kuitenkin aikaisintaan kolme viikkoa ennen vaalin toimittamista ja päättyy muun kuin vaalissa työsuojeluvaltuutetuksi valituksi tulleen osalta vaalituloksen tultua todetuksi.

Tämän pykälän määräyksiä on sovellettava myös työsuojeluvaltuutettuna toimineeseen toimihenkilöön kuusi kuukautta hänen työsuojeluvaltuutetun tehtävänsä päättymisen jälkeen.

5. Jos työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena työsuojeluvaltuutetulle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin työsopimuslain 12 luvun 2 §:ssä on säädetty.

Milloin tuotantolaitoksessa tai vastaavassa toimintayksikössä säännöllisesti työskentelevien henkilöiden yhteismäärä on 20 tai vähemmän, on korvaus vähintään 4 ja enintään 24 kuukauden palkka.

6. Jos erimielisyys koskee tämän sopimuksen tarkoittaman työsuojeluvaltuutetun työsuhteen päättämistä, on paikalliset ja liittojen väliset neuvottelut käynnistettävä ja käytävä viipymättä sen jälkeen, kun päättämisen peruste on riitautettu.

7. Työsuojeluasiamiestä ei saa irtisanoa työsuojeluasiamiehen tehtävien hoitamisen johdosta.

6 §

Erimielisyyksien ratkaiseminen

Ellei tämän sopimuksen soveltamisesta työpaikalla syntynyttä erimielisyyttä saada paikallisesti ratkaistuksi, noudatetaan työehtosopimuksen mukaista erimielisyyksien käsittelyjärjestystä.

HOITONOHJAUS JA HOITONOHJAUSSOPIMUSMALLI

Mikäli jompikumpi osapuoli sitä edellyttää, on laadittava yrityskohtainen hoitoonohjaussopimus hoitoonohjaussopimusmallin pohjalta.

Yritys Oy:n suositus hoitoonohjaussopimukseksi

1. Yrityksen palveluksessa oleva työntekijä, jolle on kehittynyt tai selvästi kehittymässä jatkuvasta päihteiden, ennen kaikkea alkoholin liikakäytöstä sosiaalinen tai terveydellinen ongelma, joka haittaa muun muassa hänen työntekeään, pyritään ohjaamaan hoitoon tämän sopimuksen mukaisesti.

2. Tavoitteena on rohkaista hoitoon hakeutumista siten, että ongelma ei johtaisi toimenpiteisiin, jotka saattavat aiheuttaa työsuhteen päättymisen tai muita yksilön kannalta haitallisia seuraamuksia. Hoitoon hakeutumista ei pidetä työsuhteen lakkauttamisperusteena.

3. Hoitoon ohjaaminen toteutetaan siten, että jokaiselle ilmoitetaan tiedot käytettävissä olevista hoitopaikoista ja -muodoista sekä työpaikan hoitoonohjauksessa neuvova yhteyshenkilö.

4. Hoitoonohjaus toteutetaan ensisijaisesti työntekijän omasta aloitteesta ja toissijaisesti työnantajan aloitteesta, kun tämä joutuu harkitsemaan työsuhteen kohdistuvia toimenpiteitä.

5. Jokaisessa hoitoonohjaustilanteessa selvitetään erikseen hoitoon ohjattavan, hoitopaikan ja yhteyshenkilön kesken, tarvittaessa työnantajan kanssa, soveliaim tarjolla olevista hoitovaihtoehdoista. Samalla selvitetään työntekijän mahdollisuudet saada hoidon ajalta taloudellista tukea sosiaalivakuutusjärjestelmästä.

6. Työntekijän hakeuduttua vapaaehtoisesti laitoshoitoon, hänelle maksetaan työehtosopimuksen mukaisesti sairausajan palkkaa laitoshoidon alkamisesta lukien, jos hoidosta on sovittu työnantajan kanssa.

7. Yhteyshenkilön tehtävistä hoitoonohjauksessa huolehtii yrityksen työterveyshuolto/tehtävään suostumuksensa mukaisesti valittu yhteyshenkilö.

8. Yhteyshenkilö suorittaa käytännön hoitoonohjaustoimet, joita ovat muun muassa ajantilaus, paikanvaraaminen ja ehkä tarpeellinen yhteydenpito työnantajaan tai yhdysmieheen. Jokaisella on mahdollisuus keskustella

luottamuksellisesti hoitoon ohjaamisen mahdollisuuksista ja muista hoitoon liittyvistä käytännön tekijöistä yhteyshenkilön kanssa.

9. Työntekijän kanssa niin sovittaessa yhteyshenkilöllä tai työnantajalla on oikeus saada tieto hoitosopimuksen noudattamisesta.

10. Hoitoonohjauksessa mukana oleva ei ilman hoitoon ohjattavan nimenomaista lupaa saa muille ilmaista tietoonsa saamiaan henkilökohtaisia seikkoja.

11. Työnantajan harkitessa työsuhteeseen liittyviä toimenpiteitä päihteiden tässä tarkoitetun väärinkäytön vuoksi, yhteyshenkilöllä on oikeus osallistua kaikkiin neuvotteluihin, ellei työntekijä itse nimenomaan tätä kiellä.

12. Tähän sopimukseen on liitetty luettelo paikallisista hoitomahdollisuuksista. (Kunnan sosiaalilautakunta, A-klinikka, terveyskeskus, työterveyshuolto, katkaisuasema, mielenterveystoimisto, sairaala, hoitokoti, huoltola, AA-ryhmä tms. Puhelinnumero, osoite, aukioloaika, henkilö, johon voi olla yhteydessä).

13. Tämä sopimus on hyväksytty yrityksen yt-neuvottelukunnassa.

MATKA- YM. KORVAUKSET JA PÄIVÄRAHAT

1. Yleistä

1.1. Matkalla tarkoitetaan työtehtävien edellyttämää matkustamista työpaikan tai tavanomaisen työalueen ulkopuolelle.

1.2. Matkavuorokausi on työmatkan alkamista seuraava 24 tunnin pituinen ajanjakso. Matka alkaa työpaikalta tai erikseen sovittaessa työntekijän asunnolta ja päättyy hänen palatessaan jompaankumpaan.

Matkasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen sekä muut matkaan liittyvät yksityiskohdat tulee tarvittaessa yhteisesti selvittää ennen matkalle lähtöä ottaen huomioon toimenpiteet, joihin työnantaja on ryhtynyt oleskelua silmälläpitäen.

2. Korvattava matkustusaika

2.1. Matkan aikana tehtävään työhön sovelletaan työehtosopimuksen työaikamääräyksiä.

2.2. Säännöllisen työajan puitteissa tapahtuvasta matkustamisesta maksetaan ansionmenetyksen korvaus.

2.3. Mikäli matkustaminen tapahtuu säännöllisen työajan ulkopuolella, maksetaan matkustamiseen käytetyltä ajalta korvauksena peruspalkka kuitenkin enintään 8 tunnilta työpäivänä ja 16 tunnilta vapaapäivänä.

2.4. Kello 22-07 väliseltä ajalta ei matkustusajan korvausta suoriteta, mikäli matkustajan käytössä on makuupaikka.

2.5. Perustuntipalkka lasketaan samaa jakajaa käyttäen kuin laskettaessa ylityön perusteena olevaa tuntipalkkaa.

2.6. Koska matkustamista työn tekemispäikalle ei lueta työaikaan kuuluvaksi ajaksi, matka-aikaa ei siten oteta huomioon vuorokautista ylityötä laskettaessa.

2.7. Laskettaessa säännöllisen viikkotyöajan täytymistä viikkoylityön laskemisen perusteeksi otetaan huomioon myös matkustamiseen käytetyt tunnit työtuntijärjestelmän mukaisen säännöllisen työajan enimmäismäärään sellaisina matkustuspäivinä, jolloin säännöllinen vuorokautinen työaika ei muuten täyty. Näitä tunteja ei kuitenkaan työaika tilastoinnissa lueta varsinaisiksi työtunneiksi.

2.8. Mikäli myynti, markkinointi tai siihen verrattavassa työssä työntekijän normaalit työtehtävät edellyttävät toistuvaa matkustamista tai milloin työntekijä tehtäviensä luonteen vuoksi itse päättää matkojensa suorittamisesta, ei korvausta matkustamiseen käytetyltä ajalta makseta. Tässä momentissa tarkoitetun työntekijän kanssa voidaan ruoka- ja päivärahojen asemesta sopia palkan yhteydessä maksettavasta erillisestä korvauksesta.

3. Matkakustannusten korvaukset

Suoranaiset kustannukset

3.1. Työnantaja korvaa matkasta aiheutuneet kustannukset. Suoranaisia kustannuksia ovat matkaliput ja muut työmatkan suorittamisesta aiheutuvat tarpeelliset kustannukset.

3.2. Oman auton käytöstä korvataan sopimuksen kohdan 6. mukainen kilometrikorvaus.

Päivärahat

3.3. Päivärahalla korvataan matkasta aiheutuvia korkeampia elinkustannuksia.

3.4. Päiväraha lasketaan matkavuorokausittain. Matkavuorokausi on 24 tunnin jakso matkan alkamisesta tai edellisen matkavuorokauden päättymisestä.

3.5. Mikäli työtehtävien luonne edellyttää matkustamista, ei säännöllisen työajan puitteissa tapahtuvasta liikkumisesta makseta päivärahaa. (Tällaisia tehtäviä ovat mm. toimitustyö, jakelutyö, myyntityö, huoltotyöt ja muut työt, joiden luonne edellyttää liikkumista.)

Kotimaan matkat

3.6. Kokopäiväraha maksetaan matkalta, joka on kestänyt yli 10 tuntia.

3.7. Osapäiväraha maksetaan matkalta, joka kestää yli 6 mutta enintään 10 tuntia.

3.8. Täyden matkavuorokauden jatkeena olevasta vajaavuorokaudesta, joka ylittää viimeisen matkavuorokauden yli kahdella tunnilla, maksetaan osapäiväraha. Kokopäiväraha maksetaan, kun vajaavuorokausi ylittää 6 tunnilla.

3.9. Päivärahoista vähennetään 50 %, mikäli työnantaja järjestää työntekijälle maksuttomat ateriat. Kokopäivärahan osalta tämä tarkoittaa kahta lämmintä ateriaa ja osapäivärahan osalta yhtä lämmintä ateriaa.

Ulkomaan matkat

3.10. Ulkomaan päiväraha maksetaan matkalta, joka on kestänyt yli 10 tuntia.

3.11. Ulkomaan päiväraha määräytyy sen maan päivärahan mukaan, missä matkavuorokausi päättyy. Jos matkavuorokausi päättyy laivalla tai lentokoneessa, määräytyy päiväraha sen maan mukaan, josta kulkuväline on viimeksi lähtenyt tai Suomesta lähdettäessä ensiksi saapuu.

3.12. Täyden 24-tunnin matkavuorokauden jatkeena olevasta vajaavuorokaudesta, joka ylittää viimeisen matkavuorokauden yli 2 tunnilla, maksetaan puolet ulkomaanpäivärahasta. Mikäli täysi matkavuorokausi ylittyi yli 10 tunnilla, maksetaan uusi ulkomaanpäiväraha.

3.13. Päivärahasta vähennetään 50 %, mikäli työntekijä on saanut maksuttoman tai matkalipun tai hotellihuoneen hintaan sisältyneen ruoan. (täysihoito)

4. Ruokaraha

4.1. Mikäli matkasta ei tule suoritettavaksi päivärahaa, mutta matka on kestänyt yli 6 tuntia, eikä henkilö ole voinut ruokailla tavanomaisessa tai sitä vastaavassa ruokailupaikassaan, maksetaan ruokaraha. Tällä määräyksellä ei muuteta yrityskohtaisia käytäntöjä, mikäli ne ovat tarjonneet paremmat edut.

4.2. Ruokarahaa ei makseta, mikäli henkilö saa maksuttoman ruoan tai ruokailu on järjestetty lounasetilillä tai vastaavalla.

5. Majoituskustannukset

5.1. Mikäli työntekijä joutuu majoittumaan eikä työnantaja ole järjestänyt kohtuulliset vaatimukset täyttävää majoitusta tai makuupaikkaa, majoituskustannukset korvataan seuraavasti:

5.2. Huoneen käytöstä johtuvat majoituskustannukset korvataan tosittien mukaisesti valtion matkustussäännöistä ilmeneviin hotellikorvausten enimmäismääriin.

5.3. Majoituslaskut korvataan tosittien mukaan, mikäli paikkakunnalla ei ole mahdollisuutta yöpyä hotellikorvausten enimmäismäärien puitteissa.

5.4. Mikäli henkilö ei esitä majoituksesta laskua työnantajalle, maksetaan majoituskustannusten sijasta yöpymisraha.

6. Matkakorvaukset

Päivärahat, hotellikorvaukset ja kilometrikorvaukset ovat samat kuin kulloinkin verovapaiksi vahvistetut enimmäismäärät (ks. www.vero.fi).

7. Paikallinen sopiminen

Matkasta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta voidaan paikallisesti sopia toisin edellyttäen, että yhteisesti todetaan etujen kokonaisuutena ottaen olevan saman tasoiset kuin tässä työehtosopimuksen luvussa on määrätty.

TOVA-OPAS: LYHENNELMÄ TOIMIHENKILÖIDEN PALKKAUSJÄRJESTELMÄOPPAASTA

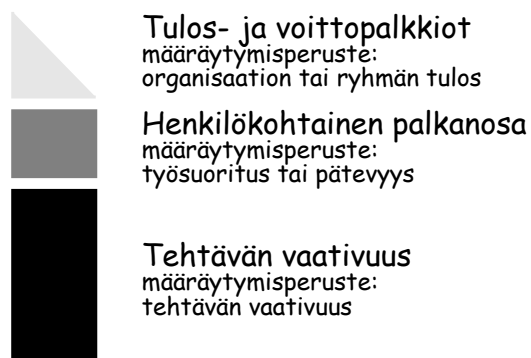
(Kysymyksessä ei ole työehtosopimuksen osa)

1. Toimihenkilöiden palkkausjärjestelmä

TOVA eli toimihenkilöiden palkkausjärjestelmä perustuu tehtävän vaativuuteen ja sen pohjana on käytetty Palkkavaaka-järjestelmää.

Palkkausjärjestelmä sisältää vaativuusryhmittelyt ja niihin liittyvät vähimmäispalkat sekä henkilökohtaisen palkan kokemusosan (HEKO) tai sille vaihtoehdoisen henkilökohtaisen pätevyysarviointijärjestelmän ns. HEPA-järjestelmän

Työehtosopimus määrittelee em. periaatteelle rakentuvat palkkauksen vähimmäisehdot. Käytännön palkkatasoon vaikuttavat työehtosopimusmääräysten lisäksi yrityksen palkkapolitiikka, tehtäväkohtaiset markkinapalkat sekä toimiala ja työpaikan sijainti.

KUVA

Palkkausjärjestelmän osat (Työmarkkinajärjestöjen työnarviointijärjestelmien seurantaryhmä TASE 2003)

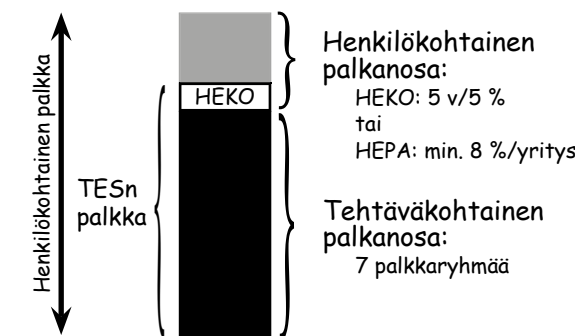
2. Palkkarakenne

Toimihenkilöiden palkkausjärjestelmässä henkilökohtainen palkka muodostuu kahdesta osasta: **tehtäväkohtaisesta palkanosasta** ja henkilökohtaisen pätevyysarvioinnin mukaan määräytyvästä **henkilökohtaisesta palkanosasta**.

Tehtävät sijoitetaan seitsemään vaativuusryhmään tehtävän vaativuuden perustella. Vaativuusryhmät toimivat myös palkkaryhminä, joiden pohjalta tehtäväkohtainen palkanosa määräytyy.

Työehtosopimuksen mukainen vähimmäispalkka muodostuu tehtäväkohtaisesta palkanosasta palkkaryhmän perusteella ja henkilökohtaisen palkan kokemusosasta (HEKO). Kun toimihenkilö on ollut yrityksessä viisi vuotta saman vaativuustason tehtävässä, hänen henkilökohtaisen palkkansa on oltava vähintään viisi prosenttia yli ko. palkkaryhmän vähimmäispalkan.

Henkilökohtaisen palkan kokemusosa ei ole voimassa, jos yrityksessä on sovittu vaihtoehdoisesta HEPA-järjestelmästä.

KUVA

Toimihenkilöiden palkkarakenne

2.1 Tehtävän vaativuus

Palkkausjärjestelmän keskeisin elementti on **tehtävän vaativuus**, joka määritellään TOVA-järjestelmällä sanallisin tasokuvauksin.

Tehtävän vaativuutta arvioitaessa mitataan tehtävän tekijälleen asettamia vaatimuksia. Arvioinnin kohteena on siten tehtävä ja sen sisältö. Arviointi ei ota kantaa henkilön työsuoritukseen, pätevyysarvioinnin ominaisuuksiin, tehtävänimikkeeseen tai koulutukseen. Vaativuusarvioinnin tarkoituksena on tehtäväkohtaisen palkanosan määrittäminen.

TOVA-järjestelmä arvioi tehtävän vaativuutta neljän eri tekijän pohjalta. Näitä ovat tehtävän edellyttämä osaaminen, vuorovaikutustilanteiden haasteellisuus, tehtävään sisältyvät vastuut sekä itsenäisyys ja ohjaus päätöksentekotilanteissa. Tehtävä kuuluu siihen vaativuusryhmään, jonka määritelmä lähinnä vastaa tehtävän sisältöä kokonaisarvioinnin perusteella.

Tehtävä saattaa sisältää piirteitä useammalta vaativuustasolta; tällöin on pohdittava, mikä on tehtävän kannalta merkittävää ja olennaista, ja tehtävä arvio sen mukaan.

Vaativuustekijät:

Osaaminen

Tehtävän edellyttämän osaamisen arvioinnissa otetaan huomioon vain sellainen ammattitaito, jota tehtävissä tosiasiallisesti käytetään. Lähtökohtana ei ole siis henkilön koulutus, vaikka se usein antaa suuntaa arvion tekemiseen.

Vuorovaikutus

Vuorovaikutustilanteiden arvioinnissa on oleellista se, mitä vuorovaikutuksella pitää saada aikaiseksi. Aloit-

teellisuus, aktiivisuus ja tavoitteellisuus vuorovaikutustilanteissa lisäävät tehtävän vaativuutta.

Vastuu

Vastuulla tarkoitetaan toimivaltaa toimia tiettyjen odotusten mukaan tehtävälle luonteenomaisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Kaikkiin tehtäviin sisältyy vastuu oman työn laadusta ja toteuttamisesta suunnitelmien, aikataulujen ja annettujen ohjeiden mukaan. Vastuu korostuu, kun ohjeet ovat suuntaa-antavia tai tavoitteet kokonaisuuksia, joita toimintastrategiat ohjaavat periaatteellisella tasolla.

Päätöksentekotilanteet

Itsenäisyydellä päätöksentekotilanteissa tarkoitetaan vapautta tehdä omaan harkintaan perustuvia päätöksiä ja toteuttaa ne. Tehtävä on sitä vaativampi, mitä laajemmalle päätösten vaikutukset kohdistuvat.

Vaativuustaso	Ryhmittelykuvaus
100	• Lyhyehköä käytännön kokemusta vaativa tehtävä. • Työtä tehdään ohjauksen alaisena tai selkeiden ohjeiden mukaan. • Päätöksentekotilanteet toistuvat samankaltaisina.
111	• Ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä. • Tehtävää hoidetaan vakiintuneiden menettelytapojen tai ohjeiden mukaan. • Päätöksentekotilanteet ovat yleensä samantyyppisiä. • Päätöksentekoon saatava tieto on hankittavissa työn lähiympäristöstä. • Vuorovaikutus asiakaspinnassa perustuu ennalta annettujen ratkaisujen esittämiseen tai tiedon vastaanottamiseen ja välittämiseen.
124	• Tehtävässä tarvitaan ammatillista erityisosaamista ja tietoa yleisesti käytössä olevista toimintatavoista sekä näiden tietojen ja taitojen itsenäistä käyttöä. • Työtä ohjaavat yleisluonteiset toimeksiannot tai ohjeet. • Vuorovaikutus tapahtuu tiimeissä tai asiakaspinnassa, jossa tehtävällä on asioita selvittävä rooli.
154	• Tehtävässä on vastuu, asiantuntijuus tai itsenäisyys siinä määrin korostunut, että siitä on tullut edellisen ryhmän perusmääritelmää vaativampi. • Tehtävä voi sisältää myös suorittavaa työtä tekevien työn ohjaamista.
191	• Tehtävässä tarvitaan teoreettista tietoa ja työprosessien hallitsemista. • Tehtävään kuuluu ongelmien havaitsemista ja arviointia sekä ratkaisujen tuottamista (esimerkiksi suunnittelua, selvittelyä tai kehittämistä). • Tieto päätöksentekoa varten hankitaan aiemmista tapauksista tai yhdistelemällä lähiympäristöstä saatavaa uutta tietoa. • Vuorovaikutukselle on tyypillistä asiantuntijarooli asiakaspinnassa tai työn johtaminen.
236	• Tehtävässä on vastuu, asiantuntijuus, itsenäisyys tai avainasema siinä määrin korostunut, että siitä on tullut edellisen ryhmän perusmääritelmää vaativampi.
292	• Tehtävään kuuluu yleensä organisointi-, suunnittelu- tai resurssivastuita. • Vuorovaikutukselle on tyypillistä itsenäinen vaikuttaminen erityisasiantuntijana päätöksentekoon tai toimiminen kehittämistiimin vetäjänä. • Tehtävässä korostuu kokonaisvaltainen asiantuntemus toiminnon prosesseista.

2.2 Henkilökohtaisen palkan kokemusosa (HEKO)

Vähimmäispalkkajärjestelmän toinen elementti on **henkilökohtainen palkanosa** (HEKO), joka perustuu työsuhteessa hankittuun kokemukseen. Henkilökohtaisen palkan kokemusosa on osa vähimmäispalkkajärjestelmää ja se lasketaan tehtäväkohtaisesta vähimmäispalkasta.

Henkilökohtaisen palkan kokemusosa karttuu työskenneltäessä samassa yrityksessä ja saman palkkaryhmän tehtävässä siten, että viiden vuoden jälkeen toimihenkilön henkilökohtaisen palkan on oltava vähintään viisi prosenttia yli tehtäväkohtaisen vähimmäispalkan.

Palkkausjärjestelmän siirtymäsääntöjen mukaan henkilökohtaisen palkan kokemusosan kertyminen alkoii siitä, kun yrityksessä siirryttiin uuteen palkkausjärjestelmään, mutta viimeistään 1.10.2008. Siirtymähetkestä viiden vuoden jälkeen tarkastellaan ensimmäisen kerran, täyttävätkö henkilökohtaiset palkat viiden prosentin vähimmäisehdon.

Kokemusosan kertyminen

- Henkilön siirtyminen eri tehtävään saman palkkaryhmän sisällä ei keskeytä kokemusosan karttumista.
- Henkilön siirtyessä ylemmän vaativuustason tehtävään, henkilökohtaisen palkan kokemusosaan oikeuttavan ajan laskenta alkaa alusta.
- Mikäli henkilö siirtyy ylemmän vaativuustason tehtävästä alemman vaativuustason tehtävään, kokemusosan kertymisessä otetaan huomioon myös se aika, jonka henkilö on työskennellyt vaativammassa tehtävässä.
- Uudessa työsuhteessa kertyminen alkaa alusta.
- Kokemusosaan oikeuttavaa aikaa kartuttavat työsuhteessa myös eräät työssäoloon verrattavat ajat kuten raskaus- ja vanhempainvapaa ja asevelvollisuus aika.

Henkilökohtaisen palkan kokemusosa (HEKO) ei ole voimassa, jos yrityksessä on sovittu otettavaksi käyttöön yrityskohtainen henkilökohtaisen pätevyyden arviointijärjestelmä, ns. HEPA-järjestelmä.

2.3 Henkilön pätevyyden ja työsuorituksen arviointi (HEPA)

Vaihtoehtoisesti henkilökohtainen palkanosa voidaan määritellä yrityskohtaisella henkilökohtaisen pätevyyden ja työsuorituksen arviointijärjestelmällä (HEPA). HEPA-järjestelmään siirtymisestä on sovittava paikallisesti. HEPA-järjestelmän rakenne, mukaan lukien arvioitavat pätevyystekijät ja mittarit, on kuitenkin työnantajan päätettävissä. Järjestelmästä samoin kuin siihen myöhemmin tehtävistä muutoksista tulee neuvotella työnantajan ja luottamushenkilöiden välillä sopimukseen pyrkien.

Työehtosopimuksen vähimmäispalkkajärjestelmä ei sisällä sitovia määräyksiä itse HEPA-järjestelmästä luukuun ottamatta henkilökohtaisina palkanosina jaettavan erän suuruutta.

Yrityksen on HEPA-järjestelmänsä kautta maksettava henkilökohtaisia palkanosia vähintään 8 prosenttia vähimmäispalkkojen summasta.

Mikäli yrityksessä otetaan vaihtoehtoinen HEPA-järjestelmä käyttöön, on toimihenkilöille kerrottava, mitä tekijöitä mitataan, miten niitä mitataan, kuka mittaa ja miten tulokset vaikuttavat palkkaan. Työnantajan tulee myös selvittää luottamushenkilöille henkilökohtaisia palkkoja koskevan 8 prosentin vähimmäisehdon tähtyminen työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten yhteydessä, kuitenkin kerran vuodessa.

3. Palkkausjärjestelmän ylläpito

Palkkausjärjestelmän ylläpito edellyttää, että tehtäväkuvausten ylläpidosta ja vaativuusarviointien tarkistamisista on luotu pelisäännöt ja määritelty vastuuhenkilöt.

Palkkausjärjestelmän ylläpito helpottuu, kun tehtäväkuvaukset pidetään ajan tasalla. Liitot suosittelavat, että tehtävien sisältöä tarkastellaan säännöllisesti esimerkiksi kehityskeskustelujen yhteydessä. Esimies ja tehtävää hoitava työntekijä ovat tehtävän sisällön asiantuntijat.

Esimerkiksi työpaikan organisaatiomuutokset voivat vaikuttaa tehtävien sisältöihin merkittävästi ja silloin saattaa olla syytä tehdä tehtävien vaativuusluokitus uudelleen. Palkkausjärjestelmän ylläpitoa käsitellään neuvottelujärjestyksen mukaisesti, ellei yrityksessä ole erillistä luokitustoimikuntaa.

TEHTÄVÄNKUVAUSLOMAKE

LIITE 1

Tehtävänimike	Yksikkö	
Tehtävän tarkoitus		
Kuvaile miksi tehtävä on olemassa.		
Keskeiset tehtäväkokonaisuudet		
Mitkä ovat keskeisimmät työtehtävät ja niiden tavoitteet ts. mitä niillä halutaan saavuttaa. Älä tee yksityiskohtaista tehtäväluetteloa, vaan keskity kokonaisuuksiin.		
Tehtävän hoitamisen perusvaatimukset		
A) Osaamisalueet		
Kerro tehtävän kannalta keskeiset osaamisvaatimukset. Kuvaile osaamisen laajuus ja/tai monipuolisuus sekä millaista teoreettista ja käytännöllistä osaamista tarvitaan. Millaista kokemusta tehtävä edellyttää.		
B) Erityisvaatimukset		
Kerro millaisia erityistaitoja tehtävän hoitaminen edellyttää.		
Tehtävään liittyvä yhteydenpito		
A) Sisäiset yhteydet		
Kuvaa sisäisiä vuorovaikutustilanteita (tiimityötä, neuvotteluja, raportointia jne.)		
B) Ulkoiset yhteydet ja niiden tavoitteet		
Kuvaa ulkoisia vuorovaikutustilanteita ja kerro mihin niillä pyritään.		
Rooli päätöksentekotilanteissa		
Kuvaa millaista vastuuta, itsenäisyyttä ja käytännön valtuuksia tehtävässä on suhteessa toiminnan seurauksiin.		
Sijaistettavat tehtävät		
Päivämäärä	Toimihenkilön allekirjoitus	Esimiehen allekirjoitus
Nimen selvennykset		

Pätevyyden ja työsuorituksen arviointi

Työsuorituksen ja pätevyyden arviointi on osa tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista. Siihen liittyy tehdystä työstä saatu rakentava palaute ja motivointi parempiin työsuorituksiin yrityksen tavoitteiden suuntaisesti. Suorituksen arviointi mahdollistaa huippusuoritusten tunnistamisen ja urakehityksen tukemisen, toisaalta tuo esiin alisuoriutujien tuen ja koulutuksen tarpeen. HEPA-järjestelmä on osa palkitsemista, ja se mahdollistaa oikeudenmukaisen palkkapolitiikan.

Hyvässä HEPA-järjestelmässä suoritustavoitteet ovat selkeitä, mitattavia ja luotettavasti arvioitavia. Työntekijöillä on mahdollisuus parantaa suoritustaan, ja parantuneella suorituksella on yhteys palkkaan. Oikeudenmukaisuuden kokemus takaa sen, että järjestelmään sitoudutaan.

Järjestelmän rakentaminen ja ylläpito vaatii työtä ja tavoitteellista johtamista. Järjestelmän hyötyjen on oltava kustannuksia suuremmat. Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen palkkopolitiikka lisää työn tuottavuutta. HEPA-järjestelmän rakenteen lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota sen soveltamiseen: tulkintoihin, arviointitilanteisiin, päätöksentekoprosesseihin ja viestimiseen. Esimiesten rooli on merkittävä tavoitteiden asettamisessa, palautteen antamisessa sekä oikeudenmukaisuuden kokemuksen luomisessa.

Työsuorituksen ja pätevyyden arvioinnissa otetaan kantaa siihen, miten työntekijä suoriutuu tehtävässään suhteessa oman työtehtävän edellyttämiin vaatimuksiin. Henkilön pätevyys ei riipu tehtävän vaativuudesta; kaikilla vaativuustasoilla voi olla eritasoisia työsuorituksia.

Pätevyyden ja työsuorituksen arviointi kohdistuu valittujen kriteerien mukaiseen toimintaan ja työsuoritukseen. Arvioidaan toimintaa ja aikaansaannoksia, ei persoonallisuuden piirteitä.

Hyvä työsuoritus	=	Tehtävän ja tavoitteiden selkeys	x	Osaaminen	x	Motivaatio
------------------	---	----------------------------------	---	-----------	---	------------

KUVA

Hyvä työsuoritus on usean eri tekijän tulo

Hyvä työsuoritus syntyy selkeistä tehtävistä ja tavoitteista, osaamisesta ja motivaatiosta. Jos jokin näistä osatekijöistä ei ole riittävällä tasolla, se heijastuu työsuoritukseen (kuva 1). Esimerkiksi osaamista on vaikea hyödyntää, jos motivaatio puuttuu, tai tavoitteet ovat epäselviä.

Esimerkiksi seuraavia pätevyystekijöitä on käytössä:

- tötulos ja aikaansaannokset
- kyky kehittyä työssä, halukkuus oppia työskentelemään uusilla välineillä ja uusien menettelytapojen avulla
- monitaitoisuus, henkilön käyttöarvo useassa tehtävässä, monipuolisuus
- erityisosaaminen
- joustavuus, kykyä työskennellä paineen alaisena
- ihmissuhdetaidot, joilla tarkoitetaan kykyä luoda myönteinen työskentelyilmapiiri omassa työympäristössä ja kykyä tasoittaa ristiriitoja työyhteisön sisällä
- kyky viestiä, kun henkilö pyrkii esittämään näkemyksiään tiimissä, neuvotteluissa, opetustilanteessa tai raporttien ja selvitysten kautta

Edellä oleva pätevyystekijöiden luettelo ei ole tyhjentävä. Arvioitavat pätevyystekijät ja niiden keskinäinen painotus valitaan yrityksessä yrityksen tarpeiden mukaan.

Pätevyystekijöille asetettavat vaatimukset:

- tekijöiden tulee perustua tehtävään työhön
- henkilön tulee voida omalla toiminnallaan vaikuttaa arvioinnin tulokseen
- persoonallisuuden piirteitä (asenteet, muisti, älykyys jne.) ei pidä käyttää tekijöinä
- tekijöiden tulee olla havaittavia ja arvioitavissa olevia ja niissä tulee esiintyä vaihtelua
- eri tekijät eivät saa mitata samaa asiaa
- tekijöiden tulee kattaa arvioitava tehtävä riittävästi
- eri tehtävissä tekijöillä voi olla eri merkitys ja painoarvo

HEPA-järjestelmän kehittäminen yhteistyössä ja säännöllinen toimivuuden seuranta takaa hyvän tuloksen: sitouttaa, parantaa laatua ja lisää oikeudenmukaisuuden tunnetta. Läpinäkyvyys ja avoimuus takaavat luotamuksen järjestelmään.

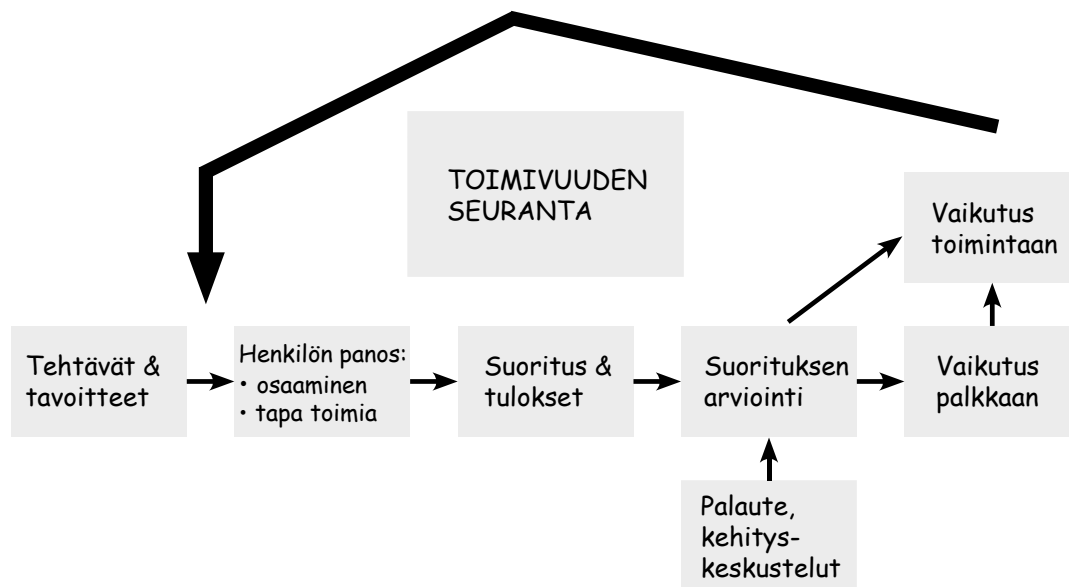
Työntekijän on hyvä tietää HEPA-järjestelmästä ainakin seuraavat asiat:

- mitä tekijöitä käytetään
- miten suoritusta arvioidaan
- kuka ja milloin arviointi tehdään
- miten ja milloin esimies antaa palautteen
- miten autetaan henkilöä suorituksen parantamiseen
- miten palkitaan hyviä suorituksia

Muistilista

- kerrotaan henkilöstölle
- lähtökohtana tehtävät ja niiden sisältö
- selvitetään tekijät, joita menestyksellinen tehtävien hoitaminen edellyttää
- laaditaan arviointijärjestelmä (tekijät, arviointiasteikko, painoarvot jne.)
- laaditaan menettelytavat
- koulutetaan esimiehet
- seurataan mittauksia ja tuloksia ja tehdään tarvittaessa tarkistuksia

Onnistuneen HEPA-järjestelmän toteutus vaatii monen osatekijän huomioimista. Arviointilomakkeiden lisäksi tulee luoda käytännöt arviointien suorittamiseen ja kytkeä nämä organisaatioiden muihin johtamiskäytäntöihin. Prosessille on varattava aikaa. Esimiesten rooli on tärkeä eikä vuorovaikutuksen merkitystä saa unohtaa. Toimiva järjestelmä on hyväksi koko organisaatiolle.

KUVA

"Kehitä, seuraa ja paranna – palkiten paremmaksi"

ASIAHAKEMISTO

A

adoptiovapaa	6.5
alkoholi	15
allekirjoituspöytäkirja	19
ammattillinen koulutus	12.4
ammattiyhdistysmaksut	7.1
ansionmenetys	6.1.4, 7.2.3
arkipyhäviikot	3.5
aseeton palvelu	7.3
asevelvollisuus	6.7, 7.3
ateriakorvaus	12.5
avioliittoon vihkimispäivä	6.7
ay-koulutus	12.5

E

ennakkoselvitys	10.3
epidemia	6.1.2
erimielisyyksien käsittely	8.4, 10.18–19, 12.8, 14.6
erimielisyyssmuistio	8.4, 12.8

F

fysikaalinen hoito	6.1.4
--------------------------	-------

H

hammassairaus	6.1.4
harjoittelijan vähimmäispalkka	4.6
henkilökohtainen palkka	4.4, 4.5, 18
henkilökohtainen pätevyys	4.5
hoitoonohjaus	15
hoitovapaa	6.6, 10.14
hotellikorvaus	16.5
hälytysluontoinen työ	3.9
hälytysraha	3.9.2

I

ikäkausitarkastus	6.1.5
ilmoitusten suorasyöttö	1.1.2
iltatyö	3.3
iltatyölisä	3.3
irtisanomissuojasopimus	10
• ilmoitus irtisanomisesta	10.10
• irtisanomisajan noudattamatta jättäminen	10.12
• irtisanomisajat	10.11

• irtisanomisen perusteet	10.8
• irtisanomissuoja raskauden ja perhevapaan aikana	10.14
• korvaus perusteettomasta irtisanomisesta	10.20
• lomautuksen ennakkoselvitys	10.3
• lomautus	10.2
• lomautusilmoitus	10.4
• takaisinottaminen	10.17
• työntekijän kuuleminen	10.9
• työvoiman vähentämisjärjestys	10.15

J

jatkuva neuvottelumenettely	1.3, 19.11
joukkotarkastukset	6.1.5
jouluraha	4.13
järjestäytymisoikeus	7.7
jäsenmaksujen perintä	7.1

K

kertausharjoitukset	3.12, 7.4
keskimääräinen säännöllinen viikkotyöaika	3.2
kesätyöntekijät	4.6
kilometrikorvaus	16.3, 16.6
koeaika	1.1.5, 2.1.3
kokoontuminen työpaikalla	8.1
korvaava työ	6.4
koulutussopimus	12
• ammatillinen koulutus	12.4
• ay-koulutus	12.5
• koulutustyöryhmä	12.2
• työsuojelukoulutus	12.5
• uudelleen koulutus	12.4
• yhteinen koulutus	12.6
kuukausipalkan jakaja	3.6.6, 4.8.3, 5.1.4, 5.2.4

L

laboratoriotutkimukset	6.1.4
laitoshoito	15.6
lakisääteinen lääkärintarkastus	6.1.5
lapsen sairastuminen	6.6
lepoajat	3.10
lisäillemestymispäivät	3.13
lisätyö	3.6
liukuva työaika	3.1.3, 3.11
lomakausi	5.1.1, 5.1.6, 5.2.3
lomakorvaus	5.1.4, 5.3

lomapalkka	5.1.1, 5.1.4,
lomaraha	3.12, 5.1.1, 5.1.5, 5.3, 8.2.4
lomautetun irtisanoutuminen.....	10.7.1
lomautuksen ennakkoselvitys	10.3
lomautus	10
lomautusilmoitus	10.4
lomautusilmoitusajat	10.4
luottamushenkilö	11
• luottamushenkilön lisäkorvaus	11.8
• luottamushenkilön tehtävät	11.5
• luottamushenkilön työsuhde	11.4
• vapautuksen antaminen	11.7
luottamustehtävät	7.2
lyhyt tilapäinen vapaa	6.7
läheisen omaisen kuolema	6.7
lääkärintodistus	6.1.2
lääkäriissäkäynti	6.1
• hammassairaus	6.1.4
• joukko- ja ikäkausitarkastukset	6.1.5
• laboratorio- ja röntgentutkimukset	6.1.4
• lakisääteiset tarkastukset	6.1.5
• lääkärinpalkkio	6.1.2
• silmäsairaus	6.1.4

M

majoituskustannusten korvaus	16.5
matka-ajan korvaus	16.2
matkakustannusten korvaukset	16.3
matkavuorokausi	16.1, 16.3
merkkipäivä	6.7
muutokset työtehtävissä	2.2, 4.2
määräaikainen työsuopimus	2.1.2

N

neuvottelujärjestys	8.3
neuvottelukunta	9.3
neuvottelumääräykset	8
näkökykyä rasittava työ	6.2
näyttöpäätelasit	6.2

O

olosuhdelisä	12.4
omailmoitus sairastumisesta	
opintovapaa	12.7
osa-aikatyö	1.1.4, 3.5
osa-ajan palkka	4.8
osapäiväraha	16.3

P

paikallinen sopiminen	8.2
• hälytysluontoinen työ	3.10
• irtisanominen	10.18
• lomapalkan korotus	5.1.5
• palkkausjärjestelmä	4.11, 18
• säästövapaa	5.1.1
• talviloma	5.2.5
• työaika	3.1, 3.2.2
• työajan lyhentäminen	3.12
• työsuojeluyhteistoiminta	13.5–6
• varallaolo	3.8
• vuorokausilepo	3.10.2
• vuosiloma	5.1.1
• vuosilomapalkka	5.1.1
• yksi ylityökäsité	3.6.2
• ylityö	3.6
palkan maksaminen	4.10
palkkarakenne	4.1, 18
palkkatasa-arvo ja yhdenvertaisuus	19.8
palkkatodistus	10.17
palkkausjärjestelmä	4.11, 18
perhevapaat	6.5, 10.14
provisiopalkkatyö	1.1.4, 3.4.5, 4.12, 5.1.4
päivittäiset tauot	3.10.1
päiväraha	6.3, 6.5, 16

R

raskausraha	6.5
raskausvapaa	6.5
raskausvapaan palkka	6.5
rauhanturvaamistoiminta	7.3
ruokaraha	16.4
ryhmähenkivakuutus	7.5
röntgentutkimukset	6.1.4

S

sairaalan lapsen hoito	6.6
sairaus	6.1
• ilmoittaminen	6.1.1
• lääkärintodistus	6.1.2
sairausajan palkka	6.3, 15
• sairausvakuutuskorvaukset	6.5
• työkyvyttömyyden uusiintuminen	6.3.2
sairauspoissaolojen hallinta	19.9
sairauspäiväraha	6.5
sanomalehtityön erityismääräys	3.13
sijaisuus	4.9

silmasairaus	6.1.4
siviilipalvelu	7.3
sopimuksen voimassaolo	1.2
soveltamisala (työehtosopimuksen)	1.1
sunnuntaityö	3.7
sunnuntaityökorotus	3.7
syntymäpäivä	6.7
säännöllinen työaika	3.1
• tasoittumissuunnitelma	3.2.1
säästövapaa	3.11, 5.1.1, 8.2.4

T

talviloma	5.2
• ansainta	5.2.1–5.2.3
• antaminen	5.2.3
• jakaminen	5.2.5
• kuukausipalkan jakaja	5.2.4
• rahaksi vaihto	5.2.5
• talvilomakorvaus	5.3
tapaturma	6.1, 6.3, 6.5
tehtävien vaativuusryhmittely	4.1, 8.5.3
tilapäinen hoitovapaa	6.6
TOVA	17
tuntipalkan jakaja	4.3, 4.8
työaikamääräykset	3
• keskimääräinen säännöllinen viikkotyöaika	3.2
• liukuva työaika	3.11, 3.12.4, 3.13
• säännöllinen työaika	3.1
• viikoittainen työaika	3.1–3.2
• vuorokautinen työaika	3.1
• vuorotyö	3.3
• ylityö, lisätyö	3.6
työaikapankki	3.11
työaikatilasto	11.6
työajan lyhentäminen	3.12
työajan tasoittumissuunnitelma	3.2.1
työehtosopimus	1
• erimielisyyksien käsittely	8.4, 10.18–10.20, 14.6
• irtisanominen	1.2.1
• jatkuva neuvottelumenettely	1.3
• noudattaminen	1.2.2
• paikallinen sopimus	8.2
• sitovuus	1.1
• soveltamisala	1.1
• valvontavollisuus	1.4
• voimassaolo	1.2.1
työkyvyttömyys	6.1
työpaikkaterveydenhuolto	6.1.3
työrauhavelvoite	8.6
työriita	8.7

työsopimus	2.1
työsuhde	2
• ehtojen muuttaminen	2.2, 4.2
• päätyminen	10
työsuojeluasiamies	12.5.1, 13.3, 14.5.7
työsuojelupäällikkö	13.1
työsuojelusopimus	13, 14
työsuojeluvaltuutettu	12.5.1, 13, 14
• ajankäyttö	14.1
• lisäkorvaus	14.3
• työsuhdeturva	14.5
• valinta	13.2
työsuorituksen arviointi	4.5, 18
työtehtävien muuttuminen	2.2, 4.2
työttömyysturvalaki	10.17
työtuomioistuin	8.5.3
työvoiman vähentämisjärjestys	10.15
työvoimaviranomainen	10.17

U

ulkomaan päiväraha	16.3
ulkopuolinen työvoima	2.1
uudelleen koulutus	12.4

V

vaalit	11.3
valvontavollisuus	1.4
vanhempainvapaa	6.5
vapaapäivät	3.4
varallaolo	3.8
varallaolokorvaus	3.8.1–2
varaluottamushenkilö	11.2
vastuuvakuutus	7.6
vihkimispäivä	6.7
viikkolepo	3.10.3
viikkolepokorvaus	3.10.3
viikoittainen ylityö	3.6
vuokratyö	1.1.6, 2.1
vuorokausilepo	3.10.2
vuorotyö	3.3
vuosiloma	5.1
• ansainta	5.1.2
• antaminen	5.1.6
• kuukausipalkan jakaja	5.1.4
• lomakausi	5.1.6
• lomakorvaus	5.1.4
• lomanmääräytymiskausi	5.1.3
• lomarahat	5.1.5

• paikallinen sopiminen	5.1.1
• provisiopalkka	5.1.4
• vuosilomapalkka	5.1.4
vähimmäispalkat	4.3
• harjoittelijan vähimmäispalkka	4.6
• kesätyöntekijän palkka	4.6
välimiehet / välimiesoikeus	8.5, 10.18.5

Y

yhteinen koulutus	12.6
yhteiskunnallinen luottamustehtävä	7.2.3
yhteistoiminta	9
yksi ylityökäsité	3.6.2
• kolmikantaisuus	3.6.2
ylityö	3.6
• enimmäismäärä	3.6.3
• peruspalkan laskeminen	3.6.6
ylityöjakaja	3.6.6
yöpymisraha	16.5.4
yötyö	3.3, 5.2.1
yötyölisä	3.3

Ä

äkillinen sairaus	6.1.4
-------------------------	-------

